

รายงานวิจัยเชิงสำรวจศิลปอาชีพศรัทธาอุตสาหกรรม

เรื่อง

การทำโต๊ะหมู่บูชาในเขตกรุงเทพมหานคร และ เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ของ

อาจารย์สุพัฒน์ ไทยธวัช เลขาธิการศูนย์วัฒนธรรม

ผศ.ดร. สุพัฒน์ ชวนสนธิ หัวหน้าหมวดวิชาศึกษาศาสตร์

อาจารย์กิตติ สุตันตวิชัยกุล อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์

สนับสนุนโดยทุนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จัดตั้งศูนย์พัฒนธรรมชั้นในสถาบันอุดมศึกษาแห่ง
นี้และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ จัดตั้งมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็น "ศูนย์พัฒน
ธรรมมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์" ให้ศูนย์พัฒนธรรมนี้มีหน้าที่และปฎิบัติตามระบียบ
ของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์พัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๒๖ และตามที่สำนักงานคณะ
กรรมการพัฒนธรรมแห่งชาติมอบหมายตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ แล้วนั้น ทั้งนี้
เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้แก่อาจารย์ พนักงาน เจ้าหน้าที่
นักศึกษาของมหาวิทยาลัยตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยได้จัดสร้างหอพัฒนธรรมแบบ
เรือนไทย ๓ หมู่ เป็นที่รวบรวมศิลปวัตถุทางธุรกิจของสังคมไทย ที่จะ เป็นประโยชน์
แก่การศึกษา ค้นคว้า วิจัย และ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้คน เห็น ได้ รู้จัก และ เกิดความภาคภูมิใจ
ในศิลปวัฒนธรรมไทย ทั้งยังได้จัดทำมีการค้นคว้า วิจัย ให้ผู้สนใจ ได้ศึกษาหาความรู้
เกี่ยวกับศิลปาชีพรับราชการอุดหนุนการรวม เรื่องการทำโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕-๗-๙ ซึ่งเป็นที่รู้
จักกันอยู่แล้วในหมู่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

การค้นคว้าวิจัยดังกล่าว เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาหาข้อมูลชั้นปฐมภูมิ และทุติยภูมิจากฐานเกี่ยวกับศิลปาชีพการทำโต๊ะหมู่บูชา ทั้ง
ในด้านศิลปะ และด้านธุรกิจของผู้ประกอบการผู้บริโภคและค่านิยมของพุทธศาสนิกชน
ทั่วไปซึ่ง เป็นการส่งเสริมอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยและ เผยแพร่ให้เป็นที่
รู้จักว่าอาชีพแต่ละอย่าง วัตถุประสงค์ทางด้านธุรกิจแก่ผู้ประกอบการอาชีพนั้นได้เพียงใด
บุตรหลานหรือผู้สืบทายาทผู้มีความสนใจใคร่สืบต่ออาชีพนี้มีมากน้อยเพียงใด มีปัญหา
หรืออุปสรรคในการประกอบอาชีพนี้เพียงใด โดยเจนาจะอย่างไรให้ผู้รู้จักวิถีการจัดตั้ง
โต๊ะหมู่บูชาพร้อมทั้งจารตั้ง เครื่องประกอบให้ถูกต้องตามศาสนพิธีนั้น ๆ

งานวิจัยเชิงสำรวจของศูนย์พัฒนธรรมมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มิใช่งาน
ค้นคว้าวิจัยอย่างลึกซึ้ง เช่น การค้นคว้าวิจัยอย่างละเอียดโดยทั่วไป แต่เป็นการ
สำรวจหาข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยส่งเสริม ให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้กว้าง
ขวางยิ่งขึ้น ศูนย์พัฒนธรรมตระหนักดีว่าการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น เป็นงานละเอียดอ่อนที่ต้องค่อยทำค่อยไป โดยอาศัยความ
สนใจอย่างแท้จริง แม้จะมีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการศึกษา เป็นมนุษย์

โดยสมบูรณ์แล้วก็ตาม งานด้านวัฒนธรรมก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ส่งเสริม
เผยแพร่ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

รายงานการวิจัยเชิงสำรวจเรื่องการทำโตะหม่มชานี้เป็นรายงานเชิงสำรวจ
เรื่องที่ ๕ ของศูนย์ ฯ ขอขอบคุณอาจารย์สัพพันธ์ ไทยธวัช ผศ. ma. สัพเพณี ชวนสนิท
อาจารย์ กิตติ สัตินติวิชยกุล ที่ได้ช่วยให้คำอธิบายการค้นคว้าและวิจัยของศูนย์วัฒน-
ธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณผู้ที่ให้ความ
ร่วมมือในเรื่องนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย ศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์หวังว่า
คงจะได้รับการวิจัยศิลปวัฒนธรรมเรื่องอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

อนึ่งการวิจัยเชิงสำรวจเรื่องการทำโตะหม่มชานี้ เรียกว่า "ศิลปาชีพศรัทธา
อดสาธุกรรม" เพราะการประกอบการทำโตะหม่มชานี้เป็นอดสาธุกรรมเพื่อการ
ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยแรงศรัทธาของผู้เชื่อผู้ให้โดยอาศัยอิทธิพลของพระพุทธศาสนา เป็น
ปัจจัยที่สำคัญที่สุดและมีพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา เป็นผู้ประกอบกิจกรรมหรือศาสนพิธี
ต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดตั้งโตะหม่มชานี้ หม่ม ๕-๗-๘ หรือ
หม่มอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับสถานที่ ในการจัดกิจกรรมทุกอย่างจะขาดเสียมิได้
เพราะการประกอบพิธีในกิจกรรมนั้น ๆ เป็นจุดรวมการแสดงความเคารพสักการะต่อ
พระรัตนตรัยและเป็นการแสดงความสามัคคีพร้อมเพรียงกันอย่างดียิ่งที่ได้ปฏิบัติสืบต่อ
กันมาจนกลายเป็นประเพณีนิยมของชาติไทย

ไอศว สุทธิพิทักษ์
(ดร.ไอศว สุทธิพิทักษ์)

อธิการบดี

ประธานศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงการทำโต๊ะหมู่บูชา ๕-๗-๙ ของผู้ประกอบการและผู้จำหน่ายดอกไม้ที่ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพิจารณาสถานะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งผลจะปรากฏอยู่ร่วมของผู้ประกอบการ การศึกษาข้อมูลอื่นปฐมภูมิและทุติยภูมิมุ่งปัญหาต่างๆ ในการใช้รูปแบบที่ใช้ในพิธีกรรมหรือกิจกรรมต่างๆ ของการค้าเป็นงาน ผลอันสืบเนื่องจากการใช้โต๊ะหมู่บูชา คุณค่าของสิ่งศรัทธาและประเพณีวัฒนธรรมที่เกื้อหนุนและแฝงอยู่ในกิจกรรม คือการทำโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕-๗-๙ นั้นโดยการวิจัยเชิงสำรวจ สัมภาษณ์และสังเกต สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพื้นที่ของผู้ประกอบการและผู้บริโภคใช้จัดกิจกรรมหรือศาสนพิธีในงานต่างๆ ในภาคกลางที่วัดต่าง ๆ ภาคใต้ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกที่จังหวัดสระบุรีและจังหวัดอุบลราชธานี รวมถึงผู้ผลิตและผู้จำหน่าย ผู้ใช้กิจกรรมมากกว่า ๑๐๐ ราย

ผลจากการศึกษาเอกสารสัมภาษณ์ พบว่า การทำโต๊ะหมู่บูชาและการใช้จัดกิจกรรมมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสถานที่ ที่จัดกิจกรรมนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับพิธีกรรมนั้น ๆ โดยจัดตั้งให้เหมาะสมกับพิธีกรรมหรือกิจกรรมนั้นแตกต่างกันไปตามความนิยมและประเพณีนิยม แต่การจัดโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕-๗-๙ นั้นจัดคล้าย ๆ กันทุกภาคเว้นแต่เครื่องประดับตกแต่งที่น้อยบ้างตามท้องถิ่นนั้น ๆ

ผลจากการสอบถาม การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพบว่า การทำโต๊ะหมู่บูชาในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสอดคล้องเศรษฐกิจและสังคมของตนในเชิงปฏิบัติ เช่น การใช้แรงงาน การแบ่งงาน การใช้วัสดุที่มีขายได้สัมฤทธิ์ ทางสิ่งศรัทธา สุขภาพอนามัยและการปกครอง ยามใดที่ผู้ประกอบการมีผลดี (จำหน่ายได้มาก) ยามนั้นผลดังกล่าวก็ดีขึ้นตาม คือรายได้ดีขึ้น แต่ยามใดที่ผู้ประกอบการมีผลลบ (ขาด) ผลดังกล่าวก็จะลบไปด้วย ผลผลิตดังกล่าวก็ขายไปด้วย ผลผลิตดังกล่าวที่ทำให้ผู้ประกอบการลบ (ขาด) นั้น คือ อิทธิพลของผลผลิตประเภทเดียวกันนั้นเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาแข่งตลาด และความสามารถของผู้ประกอบการ เครื่องมือการผลิตสมัยเก่ากับสมัยใหม่มีผลผลิตไม่เท่ากัน ในปัจจุบันนี้ผู้ประกอบการประสบปัญหาในการผลิต เพราะขาดช่างฝีมือ เกิดผลในการค้า แรงจูงใจ ซึ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาในการประกอบการและจำหน่ายรวมทั้งการขยายตลาด

เนื่องจากเหตุผลภายในทีม เราขอแจ้งข้อข้อยกเว้นไปก่อนดังนี้

หลังจากการพิจารณาข้อมูล ทีมขอ ขอร้องว่าบทบาทหน้าที่ของศิลปินซึ่งมีทั้ง
สามารถสามารถการนำศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบพิธีกรรมหรือ
ศาสนพิธีต่าง ๆ เป็นอย่างมาก จะสามารถจัดตั้งได้โดยผู้บูชา แทนผู้ปฏิบัติไม่ได้ และ
มีบทบาทในการสร้างคุณธรรมที่ดีให้แก่คนบูชา ผู้ปฏิบัติและผู้ประกอบพิธีกรรม
เขว่งของชาติสืบไป

The aim of this survey research on the production of altar table sets was to know about altar table making of 5-7-9 tables per set by the table makers, as well as about distributors and users of the activities. The population samples were those living in Bangkok Metropolitan area and Ayuthaya province. The economic-social condition of altar table makers and those involved was taken into consideration and also the way they lived together. Studies were conducted to obtain primary and activities of the performance. The results of the study of altar table sets, Thai social value, traditional and cultural values both in existence and concealed in the activities were also studied.

The research was carried out through the data obtained from survey research by interviewing, observing and making personal contacts at both performers and consumers places in Bangkok and Ayuthaya. Besides, consumers of the activities for religious rites were interviewed in different religions; at various monasteries in the central, at Nakhon Si Thammarat province in the south, at Chiang Mai province in the north, and, at Ubon Ratchathani and Si Sa Ket in the northeast. Interviews were also conducted with over 100 of the producers, distributors and users of activities.

The result of the interviews revealed that the making of altar table sets in the activities carried out in various patterns due to the appropriateness of the places for the activities and kinds of ritual ceremonies. It also depended on traditional beliefs of the people in the Buddhist Religion. However, the arrangement of altar table sets whether 5, 7, or 9 tables per set which may be more or less accordant?

to local beliefs.

The result from personal contacts revealed that the making of ritual table sets in the Metropolitan area and Sukulaya province had effected the producers socially and economically, for example:-labour, division of profit, material use, social relative income, health and discipline. Whenever the business was prospering or lagging, high impact would be on those involved. The lag of business was due to the effects of modern technology on the business and producers became old. Besides, artisans were too few and lacked motivation, thus reduced the production. Quality of the products was not good enough and in some cases lacked of Thai identity.

The result from the study of data, observation and survey revealed that the important role of the altar table set industry had effected the daily life of those who performed ritual or religious ceremonies so much that every type of altar table set should be used in ritual and religious activities. It also played an important role in creating good characteristics of the new generation, both males and females, and transferring them to the next generation to come.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยเชิงสำรวจศิลปะ ศรัทธาอุตสาหกรรม

เรื่อง

การทำโตะหมุ่มบูชาในเขตกรุงเทพมหานคร และ เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทำโตะหมุ่มบูชา หมู่ ๕-๗-๙ ครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบุคคลหลายฝ่าย คณะผู้จัดทำการวิจัยเชิงสำรวจเรื่องนี้ ขอขอบคุณทุกฝ่ายไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย คือ

อาจารย์พันโทประสาร ทองภักดี	
อาจารย์พจน์ พลสวัสดิ์	
wd. 3-10 พรศรี	
อาจารย์มนัส ณ เชียงใหม่	
รศ. วิชัย สิริชานนท์	

และ

ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่ายโตะหมุ่มบูชาทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ผศ.อมร โสภณวิเศษรุ่งศรี ผู้ทรงร่วมเรื่องเรื่องนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้วิจัยเชิงสำรวจ คือ

อาจารย์สุวัฒน์ ไทยทวีช

ผศ. ดร. สุวัฒน์ วัฒนสุนทร

อาจารย์กิตติ สัตย์นิตวิชัยกุล

พ.ศ. ๒๕๖๒

เขตที่ออกสำรวจ

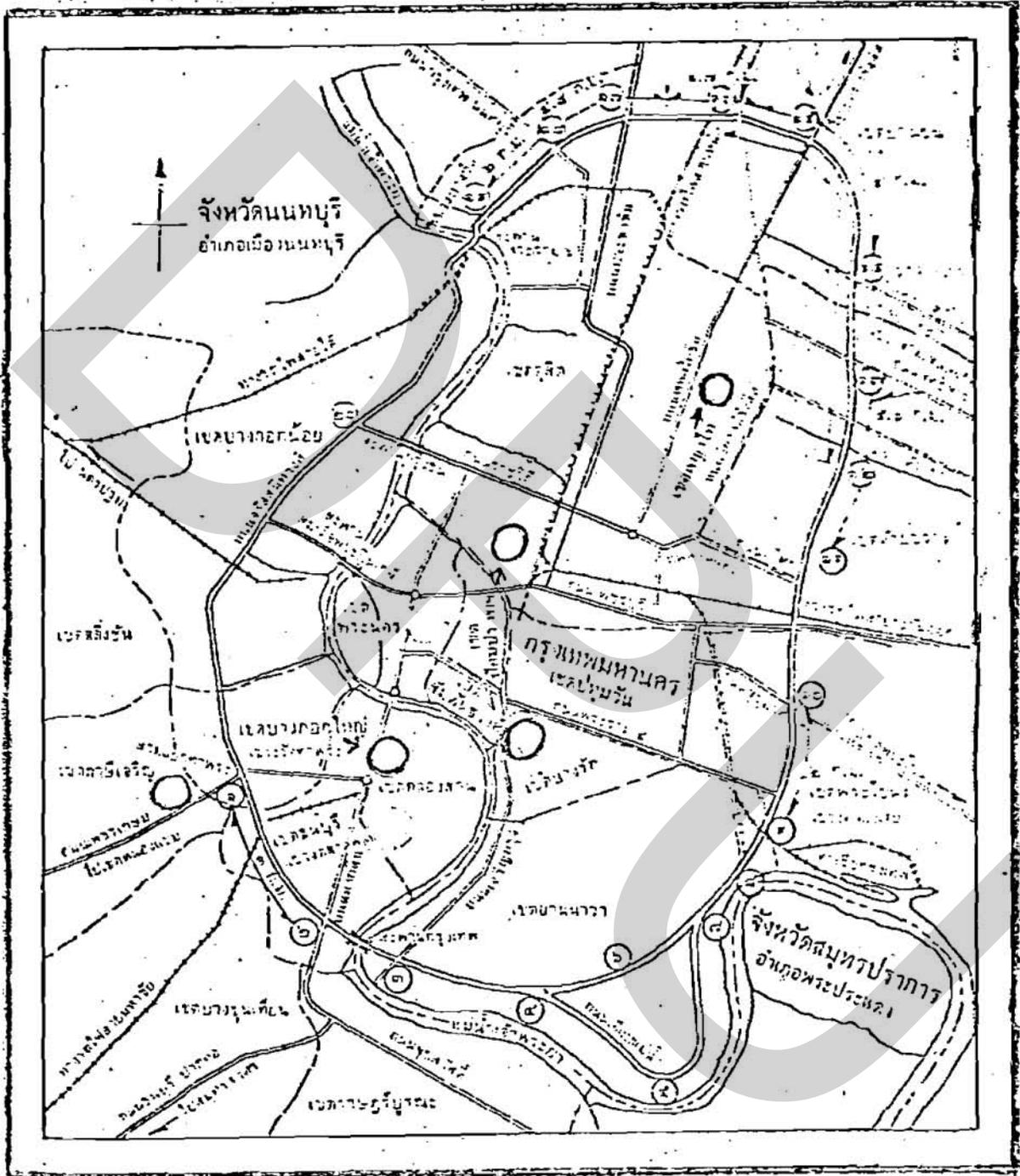
เขตต่าง ๆ ที่ออกวิจัยเชิงสำรวจมีดังนี้

เขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครได้แก่ ย่านค้าปลีกย่านย่อย ในถนนสายต่าง ๆ ตั้งปรากฏในแผนที่แนบด้วย และเขตในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เฉพาะในเขตอำเภอเมืองและที่ใกล้เคียง การสำรวจเลือกบ้านตัวอย่างสุ่มตามทำโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๘-๗-๘ ได้กำหนดเขตไว้เรียบร้อยแล้วโดยได้เลือกจุดที่มีผู้ประกอบการมากที่สุดถึง ๒ เขตดังกล่าวแล้ว ยังได้ไปสัมภาษณ์กับเจ้าอาวาส เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาคในจังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อทราบข้อมูลการใช้ในกิจกรรมหรือศาสนพิธีในภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนเขตภาคกลางนั้นได้สัมภาษณ์เจ้าอาวาสและบุคคลสำคัญต่าง ๆ จำนวนมากเพื่อทราบแนวปฏิบัติในการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาชนิดต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกิจกรรมหรือศาสนพิธีนั้น ๆ ที่เห็นว่า เป็นประโยชน์และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะสถานที่ที่ออกสำรวจ

โปรดส่งเอกสารวงกลม ๑๐๑ ในแนบด้วย

แผนผังกรุงเทพมหานคร

คำนำ

บทคัดย่อ ไทย - อังกฤษ

ประกาศคุณูปการ

เขตที่ออกสำรวจ

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	การศึกษาเอกสารประวัติความเป็นมาของโຕະหมູ່ບູຮາ พหุศาสตร์กับชีวิตคนไทย	5 8
	อธิบายตำนานเครื่องบູຮາ	9
	เครื่องบູຮາอย่างไทย	13
	เครื่องมือสการที่ใช้ในงานราชพิธี	14
	เครื่องบູຮາอย่างไทยแกมจีน	24
	เครื่องบູຮາอย่างจีนแกมไทย	26
บทที่ 3	กิจกรรมสนับสนุนศิลปาชีพรักธาอุตสาหกรรมการทำโຕະหมູ່ບູຮາ	31
	ระเบียบการจัดตั้งที่บູຮາและชนิด จำนวน โຕະหมູ່ບູຮາ	33
	การทำโຕະหมູ່ບູຮາ	36
	ไม้สำหรับทำโຕະหมູ່ບູຮາ	37
	ขนาดโຕະหมູ່ບູຮາ	38
	การใช้โຕະหมູ່ບູຮາ	41
	การเก็บรักษาโຕະหมູ່ບູຮາ	42
	กิจกรรมสนับสนุนการจัดตั้งที่บູຮາพระพุทธรูป	43
	ตัวอย่าง - แผนผังการตั้งโຕະหมູ່ບູຮາแบบต่างๆ	49
	การจัดดอกไม้ ธูป เทียน ที่โຕະหมູ່บູຮາ	55
	การจัดสิ่งอื่น ๆ แทนโຕະหมູ່บູຮາ	56

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การจัดโต๊ะหมู่บูชาศาสนพิธีในปัจจุบัน	57
แผนผังในการจัดโต๊ะหมู่บูชา	59
ผังการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ	61
ตัวอย่าง - การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ	64
กิจกรรมสนับสนุนการจัดโต๊ะหมู่บูชาเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ในท้องถิ่น พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	80
ข้อเสนอแนะในการจัดงานในส่วนภูมิภาคเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับราชพิธี	90
การจัดโต๊ะหมู่บูชาวันเฉลิมพระชนมพรรษา	93
การจัดโต๊ะหมู่บูชาบูชาในพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ	96
การจัดโต๊ะหมู่บูชาในพิธีวันแม่แห่งชาติ	97
การจัดโต๊ะหมู่บูชาพิธีเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	98
การจัดโต๊ะหมู่บูชาถวายการเสด็จพระราชดำเนิน	100
การจัดโต๊ะหมู่บูชาเกี่ยวกับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระบรมรูปของ พระมหากษัตริย์	101
การจัดโต๊ะหมู่บูชางานระพีวัลิกประจำปี	106
กิจกรรมสนับสนุนจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาที่เกี่ยวกับการถวายผ้าพระกฐินหลวง และผ้าพระกฐินพระราชทาน	109
การจัดโต๊ะหมู่บูชา หมู่ 9 หน้าพระประธานในพระอุโบสถ	112
การจัด ในพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในสถานศึกษา	114
การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีประกาศปริญญา	115
การจัดโต๊ะหมู่บูชางานสงกรานต์	117
การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในห้องประชุม	118
การจัดโต๊ะหมู่บูชาในพิธีไหว้ครูประจำปี	119

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
	121	
	122	
	123	
บทที่ 4	บทวิเคราะห์	
	วิเคราะห์สภาพของภาวะอุตสาหกรรมโต๊ะหมู่บูชา	125
บทที่ 5	สรุปผลและข้อเสนอแนะ	146
	บทผนวก	
	งานพระราชพิธีและรัฐพิธี	149
	การปฏิบัติศาสนพิธีในงานทำบุญมงคล	153
	งานแกะสลักทำโต๊ะหมู่บูชา บทสัมภาษณ์	156
	หนังสืออุทิศ	

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มาของปัญหา

เด็กร้องไห้สัปดาห์ละ ๑-๒ ครั้ง มีเพื่อนที่เล่นด้วยกันทุกคน เพื่อนที่เล่นด้วยกันมีอยู่ ๒ คน เราตั้งแต่ในสมัยอนุบาลมาด้วยกันมีความรัก ความเคารพ ความกตัญญูรู้คุณของ
คุณครู อาจารย์ หรือผู้ปกครองทุกคนสูงสุดและดีมีวีรกรรมกล้าหาญ ชีวีมี
ที่ประจักษ์ปรากฏผลแล้วว่า มีพลังความสามารถสติปัญญาสามารถประสक्ति์ประสบความสำเร็จความดี
ความสำเร็จและสิริมงคลตลอดมาจนกว่าบัดนี้ทุกสิ่ง บำรุงสุข ปลอดภัยคุ้มครองรักษาไว้
เกิดสติปัญญาของชีวิตแต่ละคนและหมู่คณะ เมื่อคนเราหรือหมู่คณะมีความเชื่อในส
ตริกษา เชื่อถือ งามนี้แล้วจึงก่อให้เกิดมีสติปัญญาที่ดีสติปัญญา เป็นที่สุดก็กลายเป็นศาสนา
พระรัตนตรัย และนับถือในสิ่งเหล่านี้เป็น สวรรค์ที่แท้จริง

ตั้งแต่นั้นในสมัยอนุบาลตามลำดับมาจนถึงปัจจุบัน จึงมีวัฒนธรรมประเพณีที่ดีมี
คุณค่าสืบมาโดยจัดสิ่งสำหรับสัปดาห์บูชา เป็นการแสดงคารวะต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสรร
สิ่งทั้งปวงนับถือบูชาด้วยมอริชฐานแห่งตนและหมู่คณะในสิ่งนั้นโดย เฉพาะในหมู่
พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติตามพุทธวจนะที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเป็นภาษามาว่า

ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมมงฺกมตตํ

"การบูชาบุคคลที่ควรบูชา เป็นมงคลอันสูงสุด" เครื่องสักการบูชาที่จัดขึ้นนั้นได้
วิวัฒนาการเป็นวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชาติแตกต่างกันไปบ้าง แต่สิ่งที่ทำให้
เกิดแสงสว่างและดอกไม้ เป็นต้น นั้นคล้ายกัน สำหรับโต๊ะหมู่บูชา เป็นอุปการดี
เครื่องใช้ที่สำคัญอย่างหนึ่งของพุทธศาสนิกชน ในพระพุทธศาสนาและเป็นเอกลักษณ์
เป็นศิลปวัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเครื่องใช้เพื่อแสดงออกทางวัตถุที่บ่งบอกความเคารพ
นับถือสักการบูชาพระรัตนตรัยอันมีพระพุทธรูปเจ้าผู้เป็นพระบรมครู ผู้ประสิทธิ์พรและ
พุทธศาสนาและใช้ในศาสนาอื่นต่าง ๆ ตั้งไว้ เป็นที่ประดิษฐานเครื่องสักการบูชาโดยเฉพาะ
อุโบสถ ศาลาการเปรียญ วิหาร กุฏิของพระภิกษุสงฆ์ตลอดมาตั้งไว้ เป็นที่สักการบูชา
ในบ้านเรือนของชาวพุทธทั่วไป และในปีหนึ่ง ๆ จะมีพุทธศาสนิกชนเป็นจำนวนมาก
ได้สละทรัพย์ส่วนตัวหรือรวมกันเป็นหมู่คณะได้บริจาคทรัพย์ร่วมกันซื้อโต๊ะหมู่บูชาชุดหมู่
๕-๗-๙ ตามศรัทธา เพื่อถวายวัดต่าง ๆ หรือไว้ใช้ในบ้านของตนเป็นจำนวนมาก
ด้วยแรงศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธรูปเจ้าผู้เป็นพระรัตนตรัย ตั้งนั้นจึงมีวิสกการว่าโต๊ะหมู่บูชาเป็น
สิ่งปราณีบศรัทธาอุทิศศรัทธา เป็นประเพณีนิยมของชาวพุทธศาสนิกชนทั่วไปที่นิยมตั้ง

โต๊ะหมู่บูชาประกอบศาสนพิธีในการทำบุญการกุศลต่าง ๆ ในทางพระพุทธศาสนาจะต้องมีการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาประดับด้วยดอกไม้ธูปเทียน บูชาดอกไม้ กระจก รูป ... ซึ่งเก็บบน อย่างสวยงาม เป็นเบ็บบุทธบูชา ขารมบูชาและสิ่งบูชา หรือเรียกว่าการบูชาพระรัตนตรัย ทุกครั้งที่ประกอบศาสนพิธีจะขาดเสียมิได้ จึงมีการตั้งโต๊ะหมู่บูชาเป็นอุปกรณ์ความจำเป็น ในการใช้ที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ในการประกอบศาสนพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงว่า เป็นต้องมีการผลิตหรือการทำโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ จนแพร่หลายจนเห็นได้จากบ้านตำบล ในวัด ในบ้านของชาวพุทธศาสนิกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีผู้นับถือพระพุทธศาสนา การผลิตและการจำหน่ายสิ่งดังกล่าว เศรษฐกิจทำให้ผู้ประกอบการอาชีพรับทำอุตสาหกรรม เกี่ยวกับการทำโต๊ะหมู่บูชา มีงานทำและมีรายได้ดีสำหรับครอบครัวชีวิต การส่งเสริมการทำโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ นอกจากจะช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ให้ดำรงอยู่ต่อไปแล้วยัง เป็นการสนับสนุนด้าน เศรษฐกิจและสังคมให้ในสังคมไทยด้วย

๓. ปรัชญาวัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อค้นคว้าความเป็นมา ตำนาน เรื่องการบูชาและวิถีการผลิตหรือการทำโต๊ะหมู่บูชา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีการผลิตการใช้โต๊ะหมู่บูชา แบบต่าง ๆ ในศาสนพิธีกรรมนี้ ๆ ด้วย

๓.๒ เพื่อศึกษาความเป็นอยู่ตามความสำคัญของผู้ประกอบการทำโต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕-๗-๙ ตำบล เศรษฐกิจและการตลาด ทั้งในอดีต ปัจจุบันและในอนาคต

๓.๓ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นอยู่ของผู้ประกอบการที่ได้รับความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ รวมทั้งการจัดตั้งการใช้การประกอบศาสนพิธีต่างๆ อย่างถูกต้องสวยงามด้วย

๓.๔ เพื่อศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการตลาดศิลปวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

๓. วิธีการศึกษา

๓.๑ ค้นคว้าข้อมูลในเอกสารทางราชการและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติและหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดของวัด หอสมุดของหน่วยงานราชการและหอสมุดประชาชน เป็นต้น

๓.๒ วัตถุประสงค์สัมมนาสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยากรแบบเฉพาะทาง ศูนย์วิจัยศึกษาเชิงนโยบาย ภาครัฐและเอกชนภายใต้การนำที่จัดทำโดยคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

๓.๓ ออกแบบสอบถามผู้ประกอบการ ที่ ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ในเขตที่กำหนดเพื่อในเขตกรุงเทพมหานครและเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔. ทบทวนเขตของการศึกษา

ต้นฉบับข้อมูลกำหนดเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕. การรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

จากข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ที่ทั้งหมดได้ทำการรวบรวม สรุปผล วิเคราะห์และนำเสนอโดยใช้วิธีสำรวจข้อมูล (DATA SURVEY) และการวิเคราะห์เลือกข้อมูลการทำโต๊ะหมู่บูชาของผู้ผลิตจำหน่ายในตลาดโดยการค้าปลีก (MARKETING SURVEY)

๖. การส่งผลทางการศึกษา

๖.๑ ทำให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำโต๊ะหมู่บูชา ชุดหมู่ ๔-๗-๙ อย่างมีระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาตั้งแต่ผู้ปฏิบัติศาสนพิธีตามรูปแบบศาสนพิธีต่าง ๆ และการส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีพการทำโต๊ะหมู่บูชาให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

๖.๒ ด้านสังคมและศิลปวัฒนธรรม จะช่วยให้ทราบระเบียบวิธีปฏิบัติขั้นตอนการปฏิบัติถึงงาน การประกอบการ การดำรงชีพของกลุ่มผู้ประกอบการและรูปแบบลักษณะแบบต่าง ๆ ของการผลิตโต๊ะหมู่บูชา ตลอดจนถึงวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมของการใช้โต๊ะหมู่บูชาแบบนั้น ๆ ด้วย

๖.๓ ด้านเศรษฐกิจ จะช่วยให้ทราบสาเหตุของอุปสรรคปัญหาในการผลิต การจำหน่ายและแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและราคาได้ให้แก่ผู้ประกอบการผู้ประกอบอาชีพนี้ดียิ่งขึ้น

๖.๘ ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สำนักงานอุตสาหกรรมเป็นบ้านของชาวไทย โดย
เฉพาะบุคคลชาวต่างชาติ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ประกอบการอาชีพนี้มอง เห็นคุณค่าและความ
สำคัญของแนวทางภาคอนุรักษ์และมีการเผยแพร่ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางที่ระดับ
ตลอดจนรู้จักวิธีใช้ให้ถูกต้องตามแบบสาสน์วิถีชีวิตนี้ ๆ ด้วย

การศึกษาเอกสารประวัติความเป็นมาของโต๊ะหมู่บูชา

พระพุทธรูปศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติไทยมาแต่โบราณ ซึ่งปรากฏในทางประวัติศาสตร์พระพุทธรูปศาสนาที่มีต้นกำเนิดในชนบทที่ประเทศอินเดีย ในปัจจุบันพระพุทธรูปศาสนาในราชอาณาจักรไทยมีประวัติ ดังนี้

๑. พระพุทธรูปศาสนาได้เข้ามาสู่ราชอาณาจักรไทยในพุทธศตวรรษที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๖ สมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดียโบราณ ได้จัดส่งพระพุทธรูปปางต่าง ๘ ใน ๔ สาย คือ พระโศภนเถระและพระอดตเถระ ได้มาเผยแพร่พระพุทธรูปปางเถรวาท ในดินแดนที่เรียกว่า สุวรรณภูมิ อันได้แก่ดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันรวมอยู่ด้วย

๒. พระพุทธรูปศาสนาสมัยพูนาน พระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทได้มาเผยแพร่ในสุวรรณภูมิในราวพุทธศตวรรษที่ 3-00

๓. พระพุทธรูปศาสนาสมัยทวารวดี พระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทได้มาเผยแพร่ในสุวรรณภูมิภาคใต้ของประเทศไทยในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒

๔. พระพุทธรูปศาสนาสมัยศรีวิชัย พระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทได้เจริญรุ่งเรืองและในขณะเดียวกันก็มีพระสงฆ์เถรวาทเข้ามาเผยแพร่ในดินแดนภาคใต้ด้วยในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓

๕. พระพุทธรูปศาสนาสมัยลพบุรี พระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทและฝ่ายมหายานได้เข้ามาเผยแพร่ พระพุทธรูปศาสนาที่ ๖ ลัทธิขงจื้อกันในภาคเหนือ ภาคอีสานในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๖

๖. พระพุทธรูปศาสนาสมัยขอม เขียงแสน พระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทได้เผยแพร่ในดินแดนภาคใต้ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘-๒๑

๗. พระพุทธรูปศาสนาสมัยสุโขทัย เริ่ม พ.ศ. ๑๘๐๐ และ พ.ศ. ๑๘๗๐ ปรากฏว่า "พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ส่งทูตไปอาราธนาพระมหากษัตริย์จกเมืองนครศรีธรรมราชเข้ามาอยู่ ๗ วัดอัญมณีในกรุงสุโขทัย พระมหากษัตริย์จกราชได้เผยแพร่พระพุทธรูปปางเถรวาทแก่ชาวสุโขทัย อันที่ขอมรับนับถือของชาวสุโขทัย ตั้งแต่รามคำแหงที่ไป จนถึงพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในแผ่นศิลาจารึกว่า

พุทธศาสนากับชีวิตคนไทย

แต่สำหรับชีวิตคนไทยธรรมดาสามัญทั่วไปนั้น เราได้พบเห็นกันอยู่ทั่วไปในวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และเรียบง่ายของเรามีในสมัยโบราณ คือวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนชั้นออกบวชซึ่งได้ใบไม้จันทน์ เช่น ประภคณิกาย ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งวิถีชีวิตที่เรียบง่ายนี้เอง ซึ่งคนโบราณและชนชั้นสูงในอดีต ถือว่าวิถีชีวิตธรรมดาสามัญที่เรียบง่ายที่สุดก็ว่าได้ ที่เรียกว่าวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนชั้นสูงในอดีต ได้รับอิทธิพลจากระบบพุทธศาสนาประมาณ ๘๐% ของวิถีชีวิตสามัญธรรมดาสามัญ และบรรพบุรุษ เป็นต้น ซึ่งวิถีชีวิตที่เรียบง่ายโดยธรรมชาติของมนุษย์คือวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนชั้นสูงในอดีต ซึ่งวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนชั้นสูงในอดีต

ระบบพุทธศาสนาที่มีอยู่ในโลกก่อนพุทธศาสนา ๑๕ ปี และนับตั้งแต่พระมหากษัตริย์ปรีทิตมาจนถึงปัจจุบันได้ ๑๕๓๕ ปี ในปัจจุบันจึงมีเพียงคนเดียวที่ชื่อลวดลายของโลกทั่วไปซึ่งสาวตบแต่งและตะวั่นออก หรือที่เรียกว่าวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนชั้นสูงในอดีต ซึ่งวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนชั้นสูงในอดีตที่ได้ปฏิบัติตนไว้ที่ไปไปตามแนวพุทธวิถี หรือปฏิบัติตนตามแนวศาสนาของระบบพุทธศาสนา การดำเนินชีวิตของชาวไทยนั้น นับตั้งแต่คนไทยได้รับสัมผัสของพุทธศาสนาอย่างเป็นหลักฐาน นับแต่อาณาจักรอโยธยาจนถึงปัจจุบันคนไทยยังไปแต่เพียงทึ่งพระมหากษัตริย์เพียงคนเดียว ซึ่งเคยทรงรับสัมผัสศัลยกรรมด้วยอาภรณ์ที่บูชา คือ บุษบาศัลยกรรมด้วยเครื่องศัลยกรรมต่าง ๆ มีจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาประดับด้วยดอกไม้ของหอม ธูปเทียน เป็นต้น และปฏิบัติตนบูชา คือ การปฏิบัติตนเป็นอาสาสมัครอาสาสมัคร เป็นพระภิกษุ สามเณร ศึกษาศีลภาวนา สิกขาธรรม รักษา เป็นพระสงฆ์ไว้เป็นมรดกตกทอดสืบต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบันนี้ พุทธศาสนาได้แทรกซึมเข้าไปในจิตใจของคนจนกลายเป็นจิตวิญญาณของสังคมไทย จนมีคำกล่าวที่ว่าชีวิตเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ เริ่มต้นตั้งแต่ กำเนิดทารกเกิด พิธีแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญในวันเทศกาลต่าง ๆ ก็นับแต่พระสงฆ์มาเจริญพระพรหมมณฑลทำนุบำรุงพระพรหมมณฑลประจวบเพื่อเป็นสิริมงคลในงานนั้น ๆ ตลอดทางพุทธศาสนาซึ่งสอนอบรมให้รู้จักบุญบาปทางลูกศิษย์ เมื่อตายแล้วก็นับแต่พระสงฆ์ส่วนพระภิกษุรวมมาซึ่งสุกฤษฎีกาสถาบันบุญให้ แม้ภาษาไทยก็มีภาษาจากพุทธศาสนามาปะปนอยู่และใช้พูด เป็นสื่อความหมาย เป็นที่เข้าใจกันในสังคมไทย del! ชื่อคน ชื่อสถานที่ ;TIP* ทักษิ สัจธรรม อริยธรรม ธรรม มรรค อาหาร ธรรมนิยาม ปัญญา ปัญญา ทัศนญาณที่ อารยวิธ พระสงฆ์ สาวก พระภิกษุ สามเณร มารดา บิดา เทศนาศีล สมาธิ เป็นต้น จนบางครั้งไม่ทราบว่าเป็นคำไทยแท้ การใช้ภาษาให้ถูกต้อง จึงต้องอาศัยภาษาบาลี สันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เขียนอักษรทางพระพุทธศาสนาคือพระไตรปิฎก อันได้แก่ พระสวดตันตปิฎก มหาวินัยปิฎกและพระอภิธรรมปิฎก ที่ชาวพุทธ

เหมือน เช่น ในจดหมายฉบับ สอนไว้แต่ ก็ยกกับว่า ดอกไม้นั้น ส่วนรูปไม้ไม้ใช้ ที่ ติดกับส่วนนั้น สันนิษฐานว่าในท้องถื่นนั้นหาของสิ่งนั้นไม่สะดวกจึงมีกลบ ดับสิ่งหนึ่ง และกลายเป็นประเภชี่ขึ้นมา แต่เครื่องที่มีสีขาวของกลบยังคงใช้ของสีที่เดิมแบบอยู่ จนทุกวันนี้ ส่วนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปมีสีขาวนี้ประกอบด้วยขี้ดินปน ดอกไม้ ๕ ส่วนอยู่แถวหลังสุดถัด ขี้ดินมาเป็นขี้ดินปน ขี้ดินดอกอีก ๕ ส่วนแถวหน้าถัดมา ต่อไปจึงเป็นแถวเทียน ๕ ส่วน และธูป ๕ ดอกตามลำดับ

จากบทนิพนธ์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรง ราชูปถัมภ์ ว่า เหตุที่ได้จำใช้ของ ๕ สิ่ง นี้กล่าวนั้นเป็น เครื่องบูชา จะมีมูลมาแต่ที่ไหนได้ความว่า ตามตำราพรหมณ์ ในรัชสมัยประเทศ แต่โบราณมีกระบวนใช้ เครื่องบูชาหลายอย่างมาก เครื่องบูชาทั้ง ๕ สิ่ง ที่ไทยใช้ก็มีอยู่ในตำราพรหมณ์ด้วยเหมือนกัน ไทยคงได้ตำรา เครื่องบูชา มา จากพรหมณ์ชาวรัชสมัยประเทศก็เป็นไปได้ แต่มีข้อน่าพิศวงอย่างหนึ่ง ที่ เครื่องบูชาของ ประเทศอื่น เช่น จีนและญี่ปุ่นก็ดี หรือที่นับถือศาสนาอื่น เช่น พวกฝรั่งนับถือ ศาสนาคริสต์อย่างลัทธิโรมันคาทอลิกก็ดี หรือแขกนับถือศาสนาอิสลามก็ดี วัตถุที่ใช้ เป็น เครื่องบูชาดูเป็นทำนองเดียวกันกับไทยทั้งนั้น เครื่องบูชาที่จัดกันขึ้นนั้น ได้วิวัฒนาการ เป็นวัฒนธรรมของแต่ละชาติ แต่ละศาสนามีวัตถุประสงค์และความหมายของสิ่ง ของที่จัดประกอบเป็น เครื่องบูชาคล้ายกัน หรือเหมือนกัน เป็นส่วนมาก คือ

๑. สิ่งซึ่งให้แสงสว่าง ได้แก่ ไฟ ไฟจึงมีความหมายว่าให้แสงสว่าง เป็น ทางธรรมแก่ตน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นสัญลักษณ์ สมมติว่า ดวงวิญญาณของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ เคารพบูชา ไฟที่ได้มาจากน้ำมันพืช เช่น มะพร้าว หรือ ไขมันสัตว์ มีน้ำมันแยกที่ มาจากไขมันของโค ไขมันนี้จึงได้จากตั้งโดยจัดทำ เป็นภาชนะใส่สำหรับจุดเป็นถ้วย โถ ขวด ซาม ตะเกียงและ เป็นโคมตั้งแขวนบูชา ต่อมาเมื่อมีกรรมวิธีทำสิ่งที่เป็นน้ำมัน ให้เป็นของแข็ง จึงมีการปั้นเป็นเทียนเล่ม เช่น เทียนขี้ผึ้ง

๒. สิ่งซึ่งเผาให้เป็นควัน ได้แก่ แก่นไม้จันทร์ เกสรดอกไม้ที่แห้ง และยาง ไม้ เช่น ชลูด อบเชย ถ้ายาน เป็นต้น ต่อมาได้วิวัฒนาการประดิษฐ์ปรุงแต่ง เป็นธูป จุดมีควันหอม เหตุที่มีวัตถุประสงค์เช่นนี้เป็น เครื่องบูชา นั้น คนในสมัยโบราณคงคิด เห็นว่า ควันเป็นสิ่งที่เบาลอยสู่อากาศเบื้องบนแล้วจางหายไป ควันที่จางหายไปนี้อาจจะไปสู่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ต้องการบูชาได้ หรือไปสู่ที่สถิตของดวงวิญญาณในอากาศชั้นฟ้า คือสวรรค์วิมาน ตามคตินิยม

๓. สิ่งซึ่งทำให้เกิดกลิ่นหอม ได้แก่ ดอกไม้ เพราะมีสีสันสดสวยงามตาและ มีกลิ่นหอมหวาน ซึ่งทุกคนต้องการไม่รังเกียจ ดูความดีมีคุณธรรมย่อมได้รับการ สรรเสริญ เป็นที่รักที่ชอ

๑. ข้าวตอก ๗๕๓粒 ข้าวเปลือก ก่อนที่จะเป็นข้าวตอกคือข้าวตอกมีลักษณะวิเศษ
คือข้าวเปลือกด้วยไปจึงจะกลายเป็นข้าวตอก การค้าข้อมเกิดความเสี่ยงที่เรียกว่า ข้าวตอกแตก
ถนอมข้าวตอกจะอาศัยเหตุนี้ เป็นคตินำมาตั้งเครื่องบูชา ภายเหตุผลที่ว่าความดีมีเมตตา
กรุณาประกอบด้วยพระคุณศรัทธาธรรมที่ประกอบพร้อมมีเสี่ยงกล่าวสรรเสริญชื่อเสียงเกียรติยศ
กระจายทั่วไป ดังเช่นข้าวตอกแตกและมีสีขาวบริสุทธิ์

๒. หล้าแพรว (เป็นปั้งตระกูลหนึ่ง แพร่ขยายให้ชื่อ วอล เขมได้เร็ว ดังกล่าวย
ยาก หล้าแพรวเกิดขึ้นตามบันทึกไม่ว่าจะเป็นที่ราบหรือที่ดงทะเลสาบ เหตุคือคิดว่าคนสมัย
ที่อยู่อาศัยมีพระบรมมหาราชวัง และหล้าแพรว เป็นส่วนหนึ่งของงานบูชาตามคติ
๗๕๓ตัวอักษรของศาสนาทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามคนจะถือเอาความเจริญรุ่งเรืองมาได้

นอกจากเครื่องบูชาที่จัดมี ธูป เทียน ข้าวตอก ดอกไม้ ตามหลักทั่วไปที่เจ้า
บางอย่างก็ยังมี การจัดบูชาด้วยดอกไม้ต่าง ๆ ตลอดพระอารามหลวง ความ เช่น ถิ่น
เปิด ไข่ กุ้ง ปู ปลา ขนหมอนเย็บ การบูชาประเภทนี้เป็นการเซ่น สักเชย บวงสรวง

การตกแต่งเครื่องบูชาในสมัยโบราณนั้น มนุษย์ในแต่ละชาติ อาจมีความ
ความ เป็นอยู่ต่างกัน ชาติที่มีความเป็นอยู่มีขนบธรรมเนียมในการประกอบพิธีกรรม
ทางศาสนา การจัดตั้งเครื่องบูชาจะวางธูป เทียนดอกไม้ไว้บนโต๊ะหรือบนแท่นที่มี
ลักษณะเตี้ย ๆ เพื่อเหมาะสมกับการกราบไหว้ เมื่อมีการติดต่อกับประเทศอื่น ได้รับ
วัฒนธรรมความเจริญมากขึ้นก็ตั้งขยายจำนวนแท่น หรือโต๊ะจัดตกแต่งซ้อนกันเป็นชั้น ๆ
ต่อเรียงสูงต่ำตามลำดับของแท่นหรือโต๊ะ แล้วกลายเป็นชั้นสูงต่ำ เรียกกันว่า ชั้น
เบญจ หรือเรียกโดยทั่วไปว่าชั้นกระเปาะ คือ ชั้นหมู่หนึ่งเอง ถ้าหากเป็นโต๊ะสูงต่ำ
ต่อตั้งเรียงกันหลายตัวเรียกว่า โต๊ะหมู่ มีาหมู่

ประเพณีการจัดตกแต่งเครื่องบูชาดังกล่าว ไทยเรามีมาแต่โบราณในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ เสด็จราชสมบัติ โปรดเกล้าฯ
ให้สร้างพระบรมมหาราชวัง พระมหารัชมังคลาจารย์ เป็นที่ประทับ ณ ที่นี้ได้ทรงสร้างหอ
พระเจ้า คือ หอพระสุราลัยพินาน สำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ และสร้างหอ
พระธาตุมณเฑียรสำหรับประดิษฐานพระโลก พระบรมอัฐิสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก
และพระบรมราชูปถัมภ์ ในหอพระสุราลัยพินานและหอพระธาตุมณเฑียรได้จัดเป็นชั้น
ลดหลั่นสูงต่ำสำหรับเป็นที่ทรงถวายสักการบูชาเป็นประจำ แท่นหรือกระเปาะคล้าย
แบบนี้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ โปรดเกล้าฯ ให้ทรง
สร้างชั้นอีกยอดสักการะตั้งถาวรประดับกระฉุดตั้งถวายไว้ที่หน้ามุขชั้นจันทน์ที่พระมุน
ชั้นสี่ในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร และพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
เรียกว่าเบญจการมพระมหาสาร สำหรับตั้งเครื่องสักการบูชา ธูป เทียน ดอกไม้

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังได้โปรดให้สร้างเครื่อง
นมัสการ เพื่อใช้ในวาระพระราชพิธีต่าง ๆ จนมีรูปร่างไว้ดังนี้

๑. เครื่องนมัสการทองใหญ่
๒. เครื่องนมัสการนวมทองสองชั้น
๓. เครื่องนมัสการทองยวราชชาติ
๔. เครื่องนมัสการทองยวราช
๕. เครื่องนมัสการทองที่
๖. เครื่องนมัสการทองน้อย
๗. เครื่องนมัสการกระเบื้อง
๘. เครื่องนมัสการกระเบื้อง
๙. เครื่องนมัสการท้ายที่นั่ง
๑๐. เครื่องนมัสการเครื่องแก้ว
๑๑. เครื่องนมัสการบูชา

และยังมีเครื่องสำหรับใช้ในวาระทรงธรรม (นั่งแท่น) และบูชาพระรัตนตรัย
หรือ ปูชนียบุคคล ได้แก่

๑. เครื่องทรงธรรมสำหรับใหญ่
๒. ดอกไม้ ธูป เทียนแพ

เครื่องนมัสการเหล่านี้ในรัชกาลที่ ๑-๒-๓-๔ และที่ ๕ ตอนต้น ก้าวถึง
เครื่องนมัสการสำหรับทรงจุดสักการบูชา เป็นแบบตั้งกับพื้น เพราะสมัยนั้น ยังมีขนบ
ธรรมเนียมประเพณีการเฝ้าฯ นั่งหมอบกราบ ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จึงประกาศ
ให้เลิกประเพณีตลาหมอบเฝ้าฯ ให้ยืนและจัดเก้าอี้ไว้สำหรับนั่ง ส่วนพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกประทับพระเก้าอี้ เรียกว่า พระราชอาสน์ ตั้งขึ้น
เครื่องนมัสการที่สร้างขึ้นไว้ในสมัยก่อนจึงต้องจัดโต๊ะรองตั้งให้สูงขึ้น และมีแท่น
สำหรับทรงกราบแทนประเพณีที่เคยทรงกราบราบกับพื้น แต่ในบางครั้งก็ถือโอกาส
เฉพาะภายในวังพระองค์ยังโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเครื่องนมัสการกราบราบกับพื้นก็มี

การแต่งตั้งเครื่องบูชาที่ใช้อยู่ในประเทศส่วนทุกวันนี้มีลักษณะต่างกันไปเป็น
๓ ประเภท คือ "เครื่องบูชาอย่างไทย" ประเภทหนึ่ง "เครื่องบูชาอย่างฝรั่งแบบจีน"
หรือ "ไม้ใหญ่" ประเภทหนึ่ง "เครื่องบูชาอย่างจีนแบบไทย" หรือ "โต๊ะจีน" ประเภท
หนึ่ง

แถมเนื้อ การจัดแถวหน้าตั้ง ๕ เเชิง เเชิงเทียบ ๕ เเชิง รูปปลอกวาง ๑ บาน
ตั้งบานดอกไม้ ๕ บาน (สี่ปีนฐานข้างเดิมจะเป็นบานดอกไม้ ๒ บาน ขีวดอก ๒

๑. "เครื่องบูชาอย่างน้อย" มีเชิงเทียบ ๑ เเชิงรูป ๑ บาน หรือด้วยไม้
ดอกไม้ ๒ (สี่ปีนฐานข้างเดิมจะเป็นบานดอกไม้ ๑ บาน ขีวดอก ๑) แต่เครื่อง
วางไว้ติดกันตามลำดับแถว

ถ้าเป็นพระภิกษุสงฆ์ ใช้กระบะเชิงอย่างเล็ก เช่น ถวายในบริษัทรบชานาถ
และ บริษัทรอฐิม บานเล็กใช้เครื่องบูชาอย่างนี้เมื่อถึงวิปัสสนา จึงเรียกกันอีกอย่าง
หนึ่งว่า "เครื่องบูชาวิปัสสนา"

ถ้าเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ทางฝ่ายคฤหัสถ์ เครื่องวางมักใช้บานแต่ผู้หญิงมีขอบ
ใช้กระบะไม่มีเชิง รองลงไปจากที่กล่าวมา นี้แต่เทียบดอก ๑ รูปดอก ๑ ดอก
ไม้ชื่อ ๑ หรือกระถง ๑ คือ ไปปักและวาง ณ ที่ซึ่งเขาเตรียมไว้รับในที่มุงาน

เครื่องนมัสการที่ใช้ในงานราชพิธี

เครื่องนมัสการทองใหญ่

เครื่องนมัสการทองใหญ่สร้างขึ้นในรัชกาลที่ ๑ สำหรับพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงบูชาพระพุทธรูปที่รัตนปฏิมากรและพระพุทธรูปสำคัญที่เชิญในการทรง
บำเพ็ญพระราชกุศลในพระที่นั่ง ต่อมาในรัชกาลหลัง ๆ ทรงใช้ประจำสำหรับทรงบูชา
บูชา พระพุทธรูปที่รัตนปฏิมากร ๓ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดารามโดยเจเนน

เครื่องนมัสการทองใหญ่ ประกอบด้วยแท่นไม้สลักลายสองชั้นปิดทอง (ทำสิ่งกั
ขนาดกว้าง ๘๕ เซนติเมตร ยาว ๑ เมตร ๗๓ เซนติเมตร สูง ๓๗ เซนติเมตร
บนแท่นตั้งพานทองคำสลักลายขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๗๑.๕ เซนติเมตร สูง ๑๓
เซนติเมตร วางพุ่มดอกไม้ ๕ พานเรียงอยู่แถวหน้า แถวที่ ๒ ตั้งพานทองคำสลักลาย
ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๘ เซนติเมตรสูง ๑๒ เซนติเมตร วางพุ่มข้าวตอก ๕ พาน
แถวที่ ๓ ตั้งเชิงโถหะกะไถ่ทองปักเทียนหนักเล่มละ ๓๐ กรัม ๕ เเชิง แถวที่ ๔ ตั้ง
เชิงโถหะกะไถ่ทองปักรูปไม้ระกำขนาดเดียวกับเทียน ๕ เเชิง

เครื่องนมัสการพานทองสองชั้น

เครื่องนมัสการพานทองสองชั้น สร้างขึ้นในรัชกาลที่ ๓ ใช้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดบูชาพระพุทธรูปสำคัญในงานพระราชพิธีและถวายเป็นพระราชกุศล เช่น พระราชพิธีทักษิณานุประทาน เมื่อ ๖ ในพระราชพิธีฉัตรมงคล ๒๓๒๖ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ตั้งเครื่องนมัสการพานทองสองชั้นที่หน้าพระที่นั่งบุษบกมาลา และในพระราชพิธีฉัตรมงคล ๒๓๒๖ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ตั้งเครื่องนมัสการพานทองสองชั้นที่หน้าพระที่นั่งมุกด์สำหรับทรงจุดบูชาพระพุทธรูปวิมาชัยวัฒน์ เป็นต้น

เครื่องนมัสการพานทองสองชั้น ประกอบด้วยแท่นยกทองสลักลาย แก้วตูปขนาดกว้าง ๗๕ เซนติเมตร ยาว ๘๘ เซนติเมตร สูง ๑๙ เซนติเมตร ตั้งพานทองสลักลายปากกระจับช้อนสองชั้น พานชั้นล่างขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๘.๖ เซนติเมตร สูง ๘.๙ เซนติเมตร พานชั้นบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐.๗ เซนติเมตร สูง ๘.๙ เซนติเมตร วางพุ่มดอกไม้เรียงอยู่แถวหน้า ๕ พาน ถัดมาแถวที่ ๒ มีพานทองสลักลายปากกระจับช้อนสองชั้น พานชั้นล่างขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๒.๗ เซนติเมตร สูง ๘.๓ เซนติเมตร พานชั้นบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๘.๙ เซนติเมตร สูง ๗.๖ ซม. วางพุ่มข้าวตอก ๘ พาน แถวที่ ๓ ตั้งที่เชิงทองสลักลายสำหรับปักเทียนหนักเล่มละ ๙๐ กรัม ๘ เชิง แถวที่ ๔ ตั้งเชิงทองสลักลายปักธูปไว้ระคำขนาดเดียวกับเทียน ๕ เชิง

เครื่องนมัสการทองลงยาราชาชาติ

เครื่องนมัสการทองลงยาราชาชาติ สร้างขึ้นในรัชกาลที่ ๑ พร้อมกับเครื่องราชูปโภคสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบูชาพระพุทธรูปสำคัญ และถวายสักการะพระบรมศพพระบรมอัฐิ ในงานพระราชพิธีและถวายเป็นพระราชกุศล ๗ พระที่นั่งในพระบรมมหาราชวัง เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษกและพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ทรงจุดบูชาพระพุทธรูปสำคัญ พระราชพิธีสมโภชรัตนโกสินทร์ ๒๓๒๖ พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๒๓ ตุลาคม ทรงจุดถวายสักการะพระบรมอัฐิ เป็นต้น

เครื่องนมัสการทองลงยาราชาชาติ ประกอบด้วยแท่น แก้วตูปั้นบุแผ่นทองสลักลายทองลงยาราชาชาติ ขนาดกว้าง ๗๕.๕ เซนติเมตร ยาว ๘๘.๕ เซนติเมตร สูง ๑๙.๕ เซนติเมตร มีพานทองคำลงยาราชาชาติขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๘.๘ เซนติเมตร

สูง ๑๒ เซนติเมตร วางพุ่มดอกไม้ ๕ พาน เรียงเป็นแถวหน้า แถวที่ ๒ มีพานลักษณะเดียวกับขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๑ เซนติเมตร สูง ๑๐.๕ เซนติเมตร วางพุ่มข้าวตอก ๕ พาน แถวที่ ๓ มีเชิงทึบของศาลาลงยาวสำหรับปิดเทียบหนัก ๑๐ กรัม ๕ เรียง แถวที่ ๔ มีเชิงทึบของศาลาลงยาวสำหรับปิดเทียบน้ำหนักเดียวกับที่อื่น ๕ เรียง

เครื่องนมัสการทองรอง

เครื่องนมัสการทองรอง กล่าวกันว่า เป็นเครื่องนมัสการของสมเด็จพระนารายณ์ เจ้ามหาสุรสิงหนาท กรมพระราชวังบวรมหาไชยวงศาที่ ๑๑ ต่อมาเมื่อพระราชพิธีของพระบรมมหาราชวัง ใช้เป็นเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูป ลวดลายสักการะพระบรมศพพระบรมอัฐิ สำหรับพระอัครมเหสีในงานพระราชพิธีอื่น เป็นของหลวงฝ่ายใน ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลปัจจุบัน ได้จัดเครื่องนมัสการนี้ สำหรับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงใช้สักการะสักการะในงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเฉพาะในพระที่นั่ง ในพระบรมมหาราชวัง เช่น งานพระบรมศพ งานพระราชพิธีสังสรรค์ หรือ พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานเนื่องในพระราชพิธีฉัตรมงคล ทรงจุดถวายสักการะพระบรมอัฐิ เป็นต้น

เครื่องนมัสการทองรองประกอบด้วยแท่นกลมทองสลักลายเท้าคู่ ขนาดกว้าง ๓๕ เซนติเมตร ยาว ๔๘ เซนติเมตร สูง ๒๙ เซนติเมตร บนแท่นตั้งพานทองสลักลายลงยาสีแดงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ เซนติเมตร สูง ๑๐.๕ เซนติเมตร วางพุ่มดอกไม้ ๕ พาน เรียงเป็นแถวหน้า ถัดมาแถวที่ ๒ ตั้งพานทองสลักลายลงยาสีแดง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๑.๕ เซนติเมตร สูง ๙.๕ เซนติเมตร วางพุ่มข้าวตอก ๕ พาน แถวที่ ๓ ตั้งเชิงทึบของศาลาลงยาวสำหรับปิดเทียบหนัก ๑๐ กรัม ๕ เรียง แถวที่ ๔ ตั้งเชิงทึบของศาลาลงยาวสำหรับปิดเทียบน้ำหนักเดียวกับที่อื่น ๕ เรียง

เครื่องนมัสการทองทิศ

เครื่องนมัสการทองทิศ มีลักษณะว่าสร้างขึ้นในรัชกาลที่ ๑ ใช้ในสถานที่ทั่วไปและในพระที่นั่ง เป็นเครื่องนมัสการลักษณะเดียวกับเครื่องนมัสการทอง

๒๕. เช่นเดียวกับสูง ๑๖ เช่นเดียวกับ บนบานตั้งกลาง เสิ้ เกล เต่าลงยาใส่ฟุ่มดอกไม้ ๕ กรวย เสิ้กลองคำลงยา ๑ คู่ สำหรับปักเทียนหนัก ๓๐ กรัม กระดาษชุบ ทำด้วยแก้วหุ้มทองปากและฐานปักธูปยาว ๓ ดอก

เครื่องนมัสการทองน้อย (เครื่องหงส์)

เครื่องนมัสการนี้ทำด้วยทองคำลงยาสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระบรมราชินีนาถเจ้าฟ้า ใช้ทรงธรรมและบนเครื่องราชสักการะในวามปกติ เช่น สักการะพระบรมศพ พระบรมอัฐิ และปูชียสถานต่าง ๆ

เครื่องนมัสการทองน้อย (เครื่องหงส์) ประกอบด้วยพานทองคำสลักลาย ลงยารูปขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๐ เซนติเมตร สูง ๑๕ เซนติเมตร บนบานตั้งกลาง เสิ้กลองคำลงยาใส่ฟุ่มดอกไม้ ๓ กรวย เสิ้เป็นรูปหงส์ทองคำลงยา ๒ เสิ้ สำหรับปักเทียนหนัก ๓๐ กรัม ๑ เล่มและปักธูปไม้ระกำขนาดเดียวกับเทียน ๑ ดอก

เครื่องนมัสการทองน้อย (ปากกระຈັບ)

เครื่องนมัสการทองน้อยชุดนี้ประกอบด้วยพานทองคำสลักลายลงยา ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๑ เซนติเมตร สูง ๑๓ เซนติเมตร ทอปากพานเป็นรูปกระຈັบ กลับขึ้น (ปากกระຈັบ) บนบานมีกรวย เสิ้กลองคำลงยา ๓ กรวย ใส่ฟุ่มดอกไม้ เสิ้กลองคำลงยา ๑ คู่ สำหรับปักเทียนหนัก ๓๐ กรัม ๑ เล่ม และปักธูปไม้ระกำขนาดเดียวกับเทียน ๑ ดอก เครื่องนมัสการทองน้อย (ปากกระຈັบ) นี้ใช้เช่นเดียวกับเครื่องนมัสการทองน้อย (เครื่องหงส์)

เครื่องนมัสการทองน้อยแก้ว

เครื่องนมัสการทองน้อยแก้ว ลักษณะเหมือนกับเครื่องนมัสการทองน้อยทองคำลงยาแต่ทำด้วยแก้ว ฉายระเินทั้งชุด คือ มีพานขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๘ เซนติ-เมตร สูง ๑๒ เซนติเมตร มีกรวยเสิ้ ๓ กรวยใส่ฟุ่มดอกไม้ เสิ้แก้ว ๑ คู่ สำหรับปักเทียนหนัก ๓๐ กรัม ๑ เล่ม และปักธูปไม้ระกำขนาดเดียวกับเทียน ๑ ดอก เครื่องนมัสการทองน้อยแก้วนี้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรม

เครื่องนมัสการท้ายที่นั่ง

เครื่องนมัสการท้ายที่นั่ง ประกอบด้วย ดอกไม้ ชูป เทียน ที่เจ้าน้ำที่ผู้มี
เทพี ทำตามเสด็จพระราชดำเนินเครื่องไปสำหรับทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าฯ และสมเด็จพระราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ในทางเสด็จ
พระราชดำเนินไปในที่ต่าง ๆ เพื่อมีพระราชประสงค์จะทรงสักการะพระพุทธรูปหรือ
ปูชนียสถานสำคัญ

เครื่องนมัสการท้ายที่นั่งจัดตั้งมี พานโลหะกะไหล่ทองวางดอกไม้กระถาง ๖
๑ พาน ๑ ซึ่งโลหะกะไหล่ทอง ๑ คู่ ปีกเทียนหนักเล่มละ ๖๐ กรัม กระดาษชูปโลหะ
กะไหล่ทองปักชูปหาง ๓ ดอก เครื่องทั้งหมดนี้ตั้งบนโต๊ะสี่เหลี่ยมขนาดย่อม

เครื่องนมัสการเครื่องแก้ว

เครื่องนมัสการเครื่องแก้วมี ๒ ชุด

ชุดที่ ๑ สร้างขึ้นในรัชกาลที่ ๕ สำหรับใช้ทรงธรรมในวันธรรมสวนะ ต่อ
มาใช้เป็นเครื่องบูชาพระรัตนตรัยสำหรับพระเกียรติยศชั้นเจ้าฟ้า เครื่องนมัสการ
ชุดนี้ประกอบด้วยแท่นไม้ประดับลายกระจกขนาดกว้าง ๗๖ เซนติเมตร ยาว ๘๘.๕
เซนติเมตร สูง ๓๐ เซนติเมตร บนแท่นตั้งพานแก้วเจียรไนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
๑๕ เซนติเมตร สูง ๑๐ เซนติเมตร ๕ พานวางเรียงอยู่แถวหน้าสำหรับใส่พุ่มดอกไม้
แก้วที่ ๒ ตั้งพานแก้วเจียรไนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๑ เซนติเมตร สูง ๕ เซนติ-
เมตร ๕ พาน สำหรับใส่พุ่มข้าวตอก แก้วที่ ๓ ตั้งเชิงแก้วเจียรไน สำหรับปัก
เทียนหนักเล่มละ ๕๐ กรัม ๕ เชิงแก้วที่ ๔ ตั้งเชิงแก้วเจียรไนปักชูปไฟระกำขนาด
เดียวกับเทียน ๕ เชิง

ชุดที่ ๒ จัดถวายเป็นพระเกียรติยศสำหรับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และพระ
บรมวงศ์ที่ทรงเป็นเจ้าฟ้า ใช้ทรงจตุบูชาพระรัตนตรัย ในงานฉลองพระชนมายุหรือ
ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอื่น ๆ เครื่องนมัสการชุดนี้ประกอบด้วยแท่นไม้สลักลายมังกร
ปิดทองทำสีงัด แท่นของเครื่องนมัสการทองคำ แต่ไม่ใช้พานทองและเชิงทอง
เปลี่ยนเป็นพานแก้วเจียรไนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ เซนติเมตร สูง ๑๐ เซนติ-
เมตร ๕ พาน ใส่พุ่มดอกไม้เรียงเป็นแถวหน้า แก้วที่ ๒ ตั้งพานแก้วเจียรไนขนาด
เดียวกับ ๕ พาน ใส่พุ่มข้าวตอก แก้วที่ ๓ ตั้งเชิงแก้วเจียรไนปักเทียนขนาด ๖๐
กรัม ๕ เชิง แก้วที่ ๔ ตั้งเชิงแก้วเจียรไนปักชูปไฟระกำขนาดเดียวกับเทียน ๕ เชิง

ดอกไม้ รูป เกษนแพ

ดอกไม้ รูป เกษนแพ จัดเป็นเครื่องใช้สำหรับบูชาพระรัตนตรัยและจัดเป็นเครื่องบูชาพระพุทธรูปปางมุนีด้วย

๑. เข้าเฝ้าฯ ถวายตัว ถวายบรรณมังคละ หรือถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์

๒. จัดเป็นเครื่องแสดงความจงรักภักดีในการสถาปนาพระบรมวงศานุวงศ์ หรือจัดเป็นเครื่องถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสมงคลพิเศษ เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาซึ่งบรรพตครบรอบปีที่มีการเฉลิมฉลองเป็นพระราชพิธีพิเศษ จะต้องประกอบด้วยดอกไม้ รูป เกษนแพ และตั้งไม้กลอง - เวียง ๑ คู่

๓. จัดเป็นเครื่องบูชาผู้มีคุณูปการแก่การศาสนาหรือผู้มีคุณูปการแก่การการพระ

๔. ดอกไม้ รูป เกษนแพ ประกอบด้วยบานแก้ว หรือบานทอง หรือบานกะไหล่มีรูปไม้ระกำซ้อนเรียงกัน ๒ ชั้น ชั้นละ ๕ ดอกอยู่ข้างบน เกษนขนาดเดียวกับรูปที่กลบ เรียงกัน ๒ ชั้น ชั้นละ ๕ เส้น อยู่ข้างล่าง มีด้ามกันด้วยผ้าตาต่อ หรือโขนแสร้งทองหรือสีเหลือง มีดอกไม้กระถางเงินตั้งบนหลังรูป ๑ กระถาง ดอกไม้นี้ควรจะเป็นดอกกล้วย กล้วย จั๋งป่า หรือ นิลด แต่ด้วยความเหมาะสม

เครื่องบูชาอย่างไทยแกมจีน

เครื่องบูชาอย่างน้ำหมู

ที่สมมติว่าเครื่องบูชาชนิดนี้เป็นอย่างไทยแกมจีนนี้ เพราะความถี่ที่จัดเป็นเครื่องบูชาเป็นความถี่ของไทย แต่กระบวนที่จัดเอาอย่างมาจากที่จีนตั้งเครื่องแต่งเรือน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ลายสื่อ" ซึ่งจีนชอบเขียนจาก และเขียนเขียนแจกกันและเครื่องถ้วยชามอย่างอื่น จีนเรียกว่า "ลายปักสี" เป็นของที่ได้เห็นกันมาในประเภทที่เข้ามาแล้วแต่ตามตำนานปรากฏว่าเมื่อในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงสร้างสวนขวาที่ในพระบรมมหาราชวัง (ตรงบริเวณสวนสิ่วฉ้วนี่) ครั้งนั้นจะพบกับพวกชาวสกุลไทยฮกไปมีลึงปักกิ่ง ไปได้เครื่อง

ตั้งแต่งเรืออย่างจีนเข้ามาจัดแต่พระดาบเหล็กี่ในสวนขวา เป็นเหตุให้กิดนิมิตกันขึ้น
เป็นที่แรกจำ เป็นของกรมช่าง คือเก็บเอาไปผูกเป็นลวดเขียนลวดลายโอบสี แต่ติดดัดแปลง
ไปให้ เป็นเครื่องบุกรูปง่า ยังมีปราศณอยู่ทุกวันนี้ที่พระอุโบสถวัดราชาธิวาส ซึ่งพระบาท
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างตั้งแต่ยังดำรงพระยศ เป็นพระเจ้าลูกยาเธอ
อยู่ในรัชกาลที่ ๓ และเจ้าพระยามหิธรบดีนคร (โต ต้นสกุลกัลยาณมิตร) เอา
อย่างมาเขียนฝาผนังพระอุโบสถวัดกัลยาณมิตร ซึ่งสร้างเมื่อในรัชกาลที่ ๓ นี้
เป็นต้น สันนิษฐานว่าแม้ในชั้นนี้ก็ยังมิเกิดเครื่องบูชาอย่างมีาหมี่ มาจนเมื่อพระ
บาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบูรณะวัดพระเชตุพน เมื่อจะฉลองวัดพระเชตุ
พนในพ.ศ. ๑๘๓๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริ โดยอนุโลมตาม
ลายสือ ที่เขียนฝาผนังโอบสีดังกล่าวมาแก้ให้สร้างมีาหมี่ขึ้นสำหรับตั้งเครื่องบูชา
ที่หน้าพระประธานในพระอุโบสถวัดพระเชตุพน เป็นมีาหมี่ใหญ่ ๑๑ ตัว และทรงพระ
ราชดำริให้สร้างมีาหมี่ขนาดน้อย มีมีาสำหรับตั้งเครื่องบูชาหมู่ละ ๕ ตัว ตั้งประจำ
พระวิหารทิศ สันนิษฐานว่าเครื่องบูชาอย่างมีาหมี่เกิดมีขึ้นด้วยพระราชดำริของพระ
บาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งฉลองวัดพระเชตุพนเป็นเดิม แล้วผู้นิยม
ก็เอาแบบอย่างทำกันต่อมาจนทุกวันนี้

เครื่องบูชาอย่างมีาหมี่ที่ใช้เวลามีการงานใช้เป็นที่ตั้งพระพุทธรูปประกอบ
กับเครื่องบูชา เช่นในงานทำบุญเรือน เป็นต้นก็มี ใช้แต่ตั้งเป็นอย่างเครื่องประดับ
เช่น ตั้งที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่องานฤดูหนาว เป็นต้นก็มี ถ้าใช้ตั้งพระพุท
ธูปต้องถือว่าที่ตั้งพระเป็นสำคัญ คือจะตั้งอย่างไรให้เป็นสง่างาม เหลือที่ตั้งพระเท่า
ใดจึงจัดเครื่องบูชาเข้าประกอบ คือ เขียงเทียนและเครื่องปักดอกไม้ เป็นต้น ถ้าตั้ง
มีาหมี่ เครื่องบูชาเป็นอย่างเครื่องประดับ โดยเฉพาะมีการประกวดกัน มีเครื่อง
กำหนดสำหรับตัดสินว่าดีหรือเลว ด้วยหลักตั้งอธิบายต่อไปนี้คือ

๑. ความสะอาด เป็นข้อสำคัญอย่างยิ่ง ถึงตัวมีาหมี่และเครื่องประดับจะดี
ปานใดถ้าปล่อยให้เปื้อนเประสกปรก ก็อาจจะถูกตัดสินเป็นตก ไม่ได้รางวัลเพราะ
ความผิดของเจ้าของ

๒. ตัวมีาหมี่นั้นควรใช้ของทำประณีต ถ้ายังมีมือทำประณีตและความดี
ประกอบมีาสูงทำให้ได้ทรวดทรงงามเพียงใด ก็ยังนับว่าดีชั้นเพียงนั้น มีาหมี่ที่ทำมา
ขายแต่เมืองจีนไม่นับเข้าในองค์สำหรับตัดสินให้รางวัล เพราะ เป็นของมีขายในท้อง
ตลาดดาษดื่นนับด้วยร้อย ท้าวเศษไม้

๓. เครื่องบูชาที่ตั้งบนมีาหมี่จะใช้เครื่องแก้วหรือเครื่องด้วยเครื่องโลหะ
หรือทำด้วยสิ่งอันใดก็ได้ กำหนดเลือกที่ดีนั้น คือ เป็นของทนายาคอย่างหนึ่งสามารถ

ภาพของประเภทเดียวกันได้หมด ยกตัวอย่างเช่น ถ้าค้าใช้เครื่องแก้วเงียรระใบ
หมามชุน ก็ให้เป็นเครื่องแก้วหมามชุนได้ทั้งสี่ หรือใช้เครื่องแก้วแดงก็เป็นแก้ว
แดงทั้งสี่ ดังนี้ เป็นต้นอย่างหนึ่ง สิ่งของที่ตั้งไม่ชิดกับเครื่องบูชา ยกตัวอย่างข้อ
ห้ามตั้ง เช่น เสาธามอย่างสำหรับล้างถ้วยมาตั้ง หรือเอาศพที่สำหรับใส่สุรามาชั่งอีก
ดอกไม้ตั้งนี้ เป็นต้น นับว่าชิดกับเครื่องบูชาอย่างหนึ่ง แต่กำหนดเหล่านี้มีการผ่อน
ให้บ้าง เช่น บางที่ของที่หายากยกตัวอย่างเครื่องแก้วเงียรระใบอย่างกะหลาเป่า ทา
เชิงเทียนแก้วอย่างนั้นไม่มีจะใช้อย่างอื่นแทนก็ไม่ติเตียน เพราะนั้นวิสัยที่จะหาได้
ถ้าว่าโดยย่อ เครื่องตั้งมาหมู่หนึ่งนี้ เป็นของหายากและหาได้ครบทั้งชุดหรือโดยมาก
นับว่าดี

๘. กระบวนการจัดตั้งของหมามหมู่เครื่องบูชาเน้นต้องจัดให้เห็นสว่างแก่ตา
คือ ใต้ช่องไฟและแลเห็นช่องเล็กช่องใหญ่ได้สนิท แม้ในเวลากลางคืนก็ให้แสงไฟ
เทียนที่จัดตั้งอาจส่องกระจ่างทั่วทั้งหมู่มาจึงนับว่าดี ของซึ่งจัดในเครื่องบูชาดอกไม้
เป็นต้น ยังจัดให้ประณีตงดงามก็ยิ่งดี

๙. สิ่งของสำหรับจัดตั้งเครื่องบูชามหมู่หนึ่ง ของที่เป็นหลักจะขาดไม่ได้ก็
คือ เทียน รูป ดอกไม้ ๓ อย่างนี้ นอกนั้นเห็นอันใดเป็นของสมควร ดังเช่น ผลไม้
เป็นต้น จะใช้ด้วยก็ได้ แต่มีข้อห้ามตามตำราหลวงมิให้ใช้ดอกไม้ ซึ่งสาธุชนมัก
รังเกียจกลิ่น ยกตัวอย่าง เช่น ผลฝรั่ง ผลมะม่วง ผลเงินทนต์สุกจนมีกลิ่น เป็นต้น

เครื่องบูชาอย่างเงินแกมไทย

เครื่องบูชาอย่างโต๊ะจีน

เครื่องบูชาอย่างโต๊ะจีนเป็นของมีมาแต่ตั้งตัวบรรพ์ และคงมีเข้ามาในเมือง
ไทยตั้งแต่มีจีนเข้ามาอยู่เมื่อครั้งสมเด็จพระร่วงหรือแต่ก่อนนั้น แต่ลักษณะจัดโต๊ะ
เครื่องบูชาอย่างที่ไทยเราจัดตั้งก็และเรียกว่า "โต๊ะจีน" ทุกวันนี้หรือจะเรียกว่า
โต๊ะไทยก็ได้ นั้นไม่เหมือนเครื่องบูชาของจีน บางที่จึงเรียกว่า "เงินแกมไทย" เพราะ
เป็นแบบเครื่องบูชาของจีน ไทยเอาเค้าเครื่องบูชาอย่างจีนมาคิด ประดิษฐ์จัด ตาม
ความนิยมของไทย ใช้ตั้งเป็นเครื่องบูชาไทยไม่เหมือนกับที่จีนตั้งจะเรียกว่า เป็นอย่าง
จีนหรืออย่างไทย ไม่ได้ทั้งสองสถาน จึงเรียกว่า อย่างเงินแกมไทย หรือ เรียกสั้นว่า
"เครื่องบูชาอย่างโต๊ะจีน"

หลักเครื่องบูชาสองชนิดนี้ คือ ขวดดอกไม้ธูปเทียนหนึ่ง เสาของหอมอย่าง
หนึ่งและจุดเทียนอย่างหนึ่ง ตรงกับดอกไม้ธูปเทียนของไทย สิ่งของที่จีนตั้งโต๊ะบูชา
ประจำที่ เช่น ตั้งเทียนระเิบข้าง จึงต้องมีขวดสำหรับปักดอกไม้ธูปเทียน กะลา
สำหรับเสาคีธูปหอมในหนึ่ง เสาสำหรับปักเทียนคู่หนึ่ง รวมเป็น ๕ ชิ้น จีนเรียก
"โจวสาย" ไทยเรียกเทียนเป็น "เทียนใช้" แปลว่า บูชาด้วยเครื่อง ๕ โต๊ะ
เครื่องบูชาต้องมีเครื่อง ๕ นี้ขาดไม่ได้ แต่ที่จีนบูชาด้วยเสาคีธูปหอมนั้นถ้าได้
๒ อย่าง เดิมคงใช้เอาไม้หอมมาเสาคี จึงต้องใช้กระถางเสาคี ต่อมาเมื่อคิดเอาไม้
หอมนั้นมาผสมทำเป็นธูปให้จุดง่ายเข้า และการใช้จุดธูปบูชาเป็น อาจบูชาแยกได้
หลายวัด โดยกำหนดจำนวนธูป จุดบูชาแต่ละเสาคี จึงใช้ธูปเป็น เครื่องบูชาขึ้นอีก
อย่างหนึ่งที่บูชาจึงใช้กระถางสำหรับปักธูปเพิ่มขึ้นอีกอย่างจากกระถางเสาคีไม้หอม

วิธีจัดตั้งเครื่องบูชาอย่างจีน เครื่องบูชาของจีนใช้ตั้งบนโต๊ะเป็นสอง
อย่างต่างกันเป็นโต๊ะเครื่องบูชาอย่างหนึ่งและโต๊ะเครื่อง เช่น ตั้งด้วยกันหรือตั้งแยก
กันบ้างแล้วแต่โอกาส โต๊ะเครื่อง เช่นหรือโต๊ะหน้า เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมโต๊ะหนึ่ง โต๊ะยาว
โต๊ะข้างหลังบนโต๊ะด้านในตั้งกระถางธูป เรียกว่า "กระถางใน" สำหรับปัก
ธูปที่จุดบูชาเวลาไหว้พระในหนึ่ง สองข้างกระถางธูปตั้งแจกันปักดอกไม้
เรียกว่า "ขวดคอโต๊ะ" ข้างละหนึ่งใบ ไทยเรียกว่า "แจกัน" เป็นที่ปักดอกไม้
ไม้เป็นรูปกระบอกปากสวย แต่จีนเรียก "แจกัน" ทั้งกระบอกและขวดเหมือนกัน
ข้างด้านหน้าตรงมุมโต๊ะตั้งเชิงเทียนคู่หนึ่ง ระหว่างกลางตั้งกระถางเสาคีไม้หอม
เรียกว่า "กระถางหน้า" ในหนึ่ง ข้างกระถางเสาคีไม้หอมมีเครื่องประกอบ
กระถางเสาคี คือ ตะลันหรือจานสำหรับใส่ธูปไม้ในหนึ่ง ขวดสำหรับปักตะเกียบ
เขี่ยธูปไม้หอมขวดหนึ่ง หากต้องการให้ของสิ่งใดสูงขึ้น ก็ตั้งก้นเล็ก ๆ รองที่บน
โต๊ะอีกชั้นหนึ่ง ที่ตรงกลางโต๊ะนั้นโดยปกติเขาวางไว้ไม่ต้องอะไร หากจะเช่น
จึงตั้งเครื่อง เช่นแบบเครื่องบูชาอย่างจีน

แต่บางแห่งมีเครื่องตั้งโต๊ะบูชาเป็นอันเดียว เช่น มีวัดคู่ที่บูชาแยกกัน เป็น
หลายวัด จึงตั้งกระถางธูป เรียกว่า "กระถางเจ้า" หลายใบ หรือบางแห่ง
ที่คนไปมาบูชาจะตั้งโคมไฟไว้สำหรับให้จุดธูปเทียนบูชา

เนื่องจากเครื่องบูชาของจีนต้องการที่ตั้งเครื่องบูชามากขึ้นจึงคิดหาโต๊ะ
อีกตัวหนึ่งตั้งซ้อนข้างหลัง ไทยเรียกว่า "โต๊ะข้างหลัง" เป็นโต๊ะแคบยาวและสูง
กว่าโต๊ะเครื่อง เช่น ไทยเรียกว่าโต๊ะหน้า เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมโตกว่าโต๊ะข้างหลัง
โต๊ะข้างหลังปกติมักตั้งเทียนใช้อย่างที่ทำเป็นเครื่องประดับ คือ เชิงเทียนสำหรับ
ปักเทียนมังกรซึ่ง ไม่จุดคู่หนึ่งแจกันสำหรับปักกิมฮวย เป็นดอกไม้ทองคู่หนึ่ง และกระ

กลางเสาศาทำขึ้นไว้ดูงาม ๆ ประกอบด้วยใบหนึ่งเสาะไว้ใช้เสาะลงประดับอย่างนี้ เป็นของ
ตั้งแต่พระเจ้าที่ จึงมีคทาเป็นขนาดใหญ่ไว้เก็บรวม ของมา อย่างจริง : หนึ่งลับแล ซึ่งคือ
ว่าเป็นของต้องมีประจำโต๊ะนี้ ปกติก็มีของเงินจะตั้งโต๊ะอื่นต่างหาก เสาะ : คือ ว่า
เป็นของสีริมคลสำหรับบ้าน จะเอาขึ้นบนโต๊ะเครื่องบูชาเฉพาะเวลานั่งงาน ส่วน
เครื่องใช้อื่น ๆ นั้น จะปักสอดไว้มีลักษณะบอก เพราะลักษณะบอกใหญ่ที่ไทยใช้ปัก ซึ่ง
นั้น เงินใช้สำหรับปักร่มและไว้ปัก จะตั้งกับชนไม้ได้ ต้องตั้งบนโต๊ะ นอกจากมีโต๊ะ
เครื่องบูชาเวลานั่งงาน จะเสกย้ายหน้าโต๊ะซึ่งประดับไว้ทั้งดงาม ฉะนั้นโต๊ะเครื่อง
บูชาอย่างจีน เช่นที่ไทยจัดตั้งกันจะไม่พบในจีน เพราะเขาไม่จัดตั้งกันอย่างนี้ โต๊ะ
เครื่องบูชาที่จัดกันในปัจจุบันนี้ เช่น เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยม แต่ยกว่าโต๊ะขวางหลัง บนนั้น
ตามแบบจีนถ้าจะใช้ในถาวร เช่น แลหน้าตั้งเครื่องตั้งเครื่องบูชาอย่างน้อย ไทย
เรียกว่า "เครื่องหน้า" มีเชิงเทียบคู่หนึ่ง ขาดใบหนึ่ง สำหรับปักตะเกียบเขี่ยถ่าน
เครื่องหอม ฉะนั้นเมื่อไม้ใบหนึ่งกลางเสาศาเครื่องหอมในหนึ่งกลางโต๊ะตั้งเครื่อง เช่น
ตามแต่จะจัดข้างในโต๊ะกลางรูปไทย เรียกว่า "กลางใน" ปักรูปดอกใหญ่ในหัว
กันนิษฐานว่าจะเช่นสร้อยตุ้ม วัสดุรูปใหญ่เป็นเครื่องหอม วัสดุนี้มารับเครื่อง เช่น
โต๊ะเครื่อง เช่นมีที่ใช้ปักอย่างอื่น ๆ ในถาวรพระสวดมนต์ตั้ง เช่นพระญาณทำทองเหล็ก
ตั้งลับแลหรือพระพุทธรูป กับขวดปักดอกไม้ไว้แล้วหลังหน้าลับแลต่อออกมาตั้ง
"เครื่องหน้า" ที่กล่าวมาแล้วใช้สามโต๊ะข้างตอหน้าสำหรับวางหนังสือสวดมนต์
และเครื่องสำหรับพระเศาะและโศกให้เสียง เป็นสิญญู โต๊ะอย่างนี้จึงเรียกอีก
อย่างหนึ่งว่า "โต๊ะโศก"

การที่ไทยเราเล่นโต๊ะเครื่องบูชาอย่างจีน ตามเรื่องราวและเหตุการณ์ที่
ได้ทราบมาเข้าใจว่า เริ่มเล่นแต่ในรัชกาลที่ ๒ เมื่อมีชาว ม.ศ. ๒๓๑๑ มวลเหตุ
เกิดแต่แต่งพระที่นั่งและตำหนักซึ่งสร้างขึ้นในส่วนขวา ที่ในพระบรมมหาราชวังด้วย
เมื่อแต่งสวนขวานี่ราชทูตไทยไป มีของเงินทั้งกลับเข้ามาถึง ได้ไปเห็นแบบแผนต่าง
รัฐ ราช และบ้านเรือนผู้มีบรรดาศักดิ์ในเมืองจีน มาช่วยฮ้านวยการแต่งพระที่นั่งและ
ตำหนักให้ทั้งดงามแปลกประหลาด จึงใช้ของเงินที่ทามาจากเมืองจีนในคราวนั้นบ้าง
เอาของที่มีอยู่ในเมืองไทยแล้วบ้างตกแต่งพระตำหนักตามกระบวนจีน วิธีตกแต่งตั้ง
ของจีนครั้งนั้นสันนิษฐานว่า เห็นจะเป็นทำนองลายฮ้อจีน คือ เอาสีของต่าง ๆ จัด
ตั้งบนโต๊ะบ้าง บนถ่ม้วนบ้าง บนผ้าท่ม้วนบ้าง ที่เป็นของเล็กก็มีก็เล็กและหยั่งรองอีกชั้น
หนึ่ง ซึ่งของที่ตั้งเอาแต่ของดี ของงามเป็นประมาท เช่น ขวดปักดอกไม้สามใช้
ลูกไม้ เครื่องเขี่ยหนังสือตลอดลงไปจนฉาก ตลอดจนเครื่องบูชาเครื่องหน้าก็กล่าว
มาแล้วที่ใช้จัดตั้งด้วย วัสดุระบอบจัดเอามีแต่งามเป็นประมาท ไม่สำคัญค่าสิ่งของ

อย่างใดหรือจัดตัวอย่างไร สันนิษฐานว่าตั้งแต่บัดนั้นมา ตามวังเจ้าบ้านขุนนาง ก็คงจะ
เล่นตกแต่งด้วยของเงินโดยทำนองเดียวกัน

เครื่องบูชาอย่างโต๊ะเงิน ที่นำมาตัดแปลงเป็นอย่างไทยนี้ เมื่อครั้งฉลองวัด
พระเชตุพนในรัชกาลที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๑ ในคราวเดียวกันที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
โปรดฯ ให้ขอแรงเงิน เจ้าภาชี นายอากรและพวกพ่อค้า ให้จัดโต๊ะเครื่องบูชามาตั้ง
เป็นเครื่องประดับในลานวัดพระเชตุพน สันนิษฐานว่าเพราะ เป็นการจัดในพิธีทาง
พระพุทธศาสนาไม่สมควรจะมีเครื่องเซ่น พวกผู้ตั้งโต๊ะจึงเอาของอื่น ซึ่งเห็นว่าดี
ว่างามขึ้นตั้งกลางโต๊ะแทนเครื่องเซ่น เป็นวิธีจัดโต๊ะเงินอย่างไทยเกิดขึ้นด้วยประการ
ฉะนี้ มีหมายเหตุปรากฏว่า ต่อมาถึงรัชกาลที่ ๕ ในงานราชพิธีเชกษะบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้ขอแรงพระบรมราชานุวงศ์ เจ้าภาชี นายอากร
พ่อค้า นายสำเภา จัดโต๊ะเครื่องบูชาเข้าไปไว้ตั้ง เป็นเครื่องประดับในมณฑลและ
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีจำนวนถึง ๑๐๐ โต๊ะ ข้อนี้พอให้เห็นว่า ตั้งแต่งานฉลอง
วัดพระเชตุพนมาแล้ว คงจะเกิดนิยมเล่นเครื่องโต๊ะบูชาอย่างเงินแกมไทย เป็นอันดับ
มา มีหมายเหตุปรากฏต่อมาก่ออย่างหนึ่งว่า เมื่อในรัชกาลที่ ๔ นั้น เกิดนิมิตกับสุวัน
เกิดเป็นการใหญ่ขึ้นในหมู่ผู้มีบรรดาศักดิ์สูง เมื่อถึงวันประสูติของเจ้านายผู้ใหญ่ หรือ
วันเกิดของขุนนางผู้ใหญ่ เช่น สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ เสนาบดีที่สภ
กลาโหม มีกษัตริย์บรรดาผู้เล่นเครื่องโต๊ะอย่างเงิน ให้เอาเครื่องโต๊ะไปตั้งในลาน
มีการประกวดกันขึ้น

เมื่อเกิดนิมิตหาเครื่องโต๊ะเงินให้เป็นลายเดียวกันอย่างว่ามา พระยาวิชัย
การาชประเทศผู้ยก ต้นสกุลโศภิตะมุกดณะ จึงทูลขอให้กรมขุนราชสีหวิกรมทรงคิดแบบ
อย่างแล้วส่งเครื่องโต๊ะเข้ามาขายเป็นชุด ๆ เรียกว่า "โต๊ะกิมตั้ง" แต่เห็นการตั้ง
โต๊ะเครื่องบูชาอย่างเงินแกมไทยก็เลยเป็นแบบและใช้เครื่องถ้วยของเงิน เป็นพื้นมาจน
ทุกวันนี้ ถึงรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ เครื่องบูชา
อย่างโต๊ะเงิน มีงานหลวงเมื่อใด มีกโปรดฯ ให้ตั้งโต๊ะเครื่องบูชาประกวดกัน เมืองๆ
และทรงพระราชดำริตั้งแบบแผนเพิ่ม ต้มขึ้นอีกหลายอย่าง แลยังอยู่ในหนังสือ "ตำนาน
เรื่องเครื่องโต๊ะและถ้วยนั้น" การตั้งโต๊ะเครื่องบูชากันในปัจจุบันนี้คือ

๑. โต๊ะเครื่องบูชาอย่างเงิน จัดเป็น ๒ อย่าง เรียกว่า "โต๊ะใหญ่" คือ
ตั้งทั้งโต๊ะขวางหลัง และโต๊ะหน้าอย่างหนึ่ง "โต๊ะโกล" ตั้งแต่โต๊ะหน้าตัวเดียวอย่าง
หนึ่ง

๒. บรรดาขันที่จะจัดขึ้นบนโต๊ะนั้นจำต้องให้มีหย่องหรือถาดรองทุกชั้นไป
ตามชนิดของขันนั้น ยกเสียแต่บางสิ่ง คือ เฉิงเทียบ กระดาษตมไม้ หรือตุ๊กตา ที่มี

ฐานสำหรับตัวเจ้าข้า ป้ายติดดาวไม่มีฐาน ก็คงต้องมี ก้าวลง ไป ที่มีอันด้วย

๓. บรรดาชั้นที่ดาวจะ ล้อมเจ้าต้องให้ เข้มมุกขึ้น เข้มไว้แต่สิ่ง ที่ไม่ต้อง เข้ม
เช่น ตุ๊กตาหรือ ดับแฉที่มีกรอบไม้แล้ว เป็นต้น

๔. บรรดาชั้นที่ตั้งโต๊ะ จะต้องดูขีดขีดให้ สะอาดล้นๆ ให้ที่ ป้อนไป ประระ
โศครุกล เป็นปฏิรูปถึงที่ห้องและ เข้มไว้ไม่ต้องจนตัวโต๊ะก็ดาวจะ เข้มล้างให้สะอาด

๕. การจัดชั้นชั้นโต๊ะ ถ้าเป็นโต๊ะมีขาทรงหลัง จะขาดดับและขาดปีกออก
ไม้ กระบองกลม กระดาษรูปใบ กระดาษรูปหน้า ขวดหน้า สามลูกไม้หน้า เข้มเทียน
ถึง ๘ อย่างนี้ แต่อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ถ้าเป็นโต๊ะไม่มีขาทรงหลังจะขาดดับและ
ขาดปีกออกไม้ กระดาษรูป สามลูกไม้ เข้มเทียน ถึง ๖ อย่างนี้ แต่อย่างใด

อย่างหนึ่งไม่ได้ เครื่องบูชาอย่างโต๊ะเงินกลมไทยที่ตั้งในงานทุกวันนี้ มักใช้แต่โต๊ะ
หน้าตัวเดียวอย่างที่เราเรียกว่า "โต๊ะโหล" และมักจะกลุ่สงฆ์ เป็น เจ้าของ ป้ายพื้น

เพราะงานตั้งโต๊ะเดี่ยวนี้มัก เป็นงานตามวัด เช่น รับเสด็จจตุร เป็นต้น

การตั้งรับเสด็จหน้าบ้านวิจิตร คือ ตั้งโต๊ะสี่เหลี่ยมตัวหน้า ถ้าคนหน้าโต๊ะ
บนโต๊ะข้างในตั้งดับแฉอันหนึ่ง ขวดปีกดอกไม้ ๒ ข้าง ดับแฉ ข้างหน้าดับแฉตั้งกระ
ดาษรูปใบหนึ่งข้างหน้าโต๊ะตั้ง เข้มเทียนคู่หนึ่ง กับกระดาษเผาเนื้อไม้ใบหนึ่ง บางที
มีขวดปีกตะเกียบกับดรัม เนื้อไม้ตั้งด้วย ที่กลางโต๊ะตรงที่สำหรับตั้งเครื่อง เช่นนั้น
ถ้าเจ้าของบ้านมีหมาก ผล มกรู หรือ น้ำชาสำหรับจะเลี้ยง ก็ตั้ง เช่นนี้ ไว้ตรง
นั้น ถ้าไม่มีของบริโศครุก็ตั้งสิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่เห็นอะไรตั้งตาม การจัดโต๊ะ
เครื่องบูชาที่เงินตั้งรับเสด็จคงจะจัด เช่นเดียวกับใบเมืองจีนจัดกัน

บทที่ ๓

กิจกรรมสนับสนุนศิลปะศรัทธาอุตสาหกรรมการทำโต๊ะหมู่บูชา

อาชีพต่าง ๆ ที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา และเป็นที่ยอมรับของสังคมชาวพุทธศาสนิกชนทั่วไป จนเกิดเป็นศรัทธาอุตสาหกรรมขึ้นหลายรูปแบบ หลายลักษณะ แตกต่างกันไปตามความนิยม หรือตามแบบอย่างที่นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้กำหนดไว้แล้วปฏิบัติกันใช้กันในศาสนพิธีต่าง ๆ มิได้ขาดสาย จนกลายเป็นประเพณีนิยมและเป็นมรดกตกทอดกันต่อมาได้นั้น เพราะแรงศรัทธาบันดาลใจให้เกิดขึ้นแก่ชาวพุทธศาสนิกชนในยุคหนึ่ง ๆ ได้นิยมเห็นคุณค่าของการกระทำนั้น ๆ ว่าเป็นบุญเป็นกุศล เป็นสิริมงคลอย่างยิ่ง ซึ่งมีผลให้แก่ผู้ปฏิบัติตามทุกคนจะพึงเห็นได้ด้วยตนเองของคนไทยทั่วไป และยอมรับนับถือศรัทธา โดยไม่ต้องมีใครบังคับทำได้ด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง ตามข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจและสัมภาษณ์สอบถาม บุคคลหลายฝ่ายในบรรดาพุทธศาสนิกชน ผู้ประกอบการ ผู้ปฏิบัติการและผู้จำหน่ายโต๊ะหมู่บูชาในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น ปรากฏว่าเกิดขึ้นเพราะอาศัยสิ่งแวดล้อมกระตุ้น โดยมีญาติที่เป็นบรรพบุรุษเคยทำมาเป็นอาชีพในการดำรงชีวิตก็ถือโอกาสทำสืบทอดอาชีพนี้ตามๆ กันมา บางคน ตระกูลทำกันมาหลายชั่วอายุคนศรัทธาอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในลักษณะนี้ เรียกว่า ทำตามสายบรรพบุรุษ ก็มีบ้างในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนในกรุงเทพมหานครมีผู้ประกอบการค้าขายในตลาด เพราะ दरพบุรุษ เคยมีของโต๊ะหมู่บูชาแล้วพอมีลูกหลานมาดองดองดองดองดองดองดอง และยังมีส่วนของตัวเองและผู้อื่นเฝ้าทำ (รับจ้างทำ) เพราะอาชีพบังคับหรือมีศรัทธาในทางพระพุทธศาสนาแล้วจึงมีโต๊ะหมู่บูชาไว้บูชา

จากข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายพอจะสังเกตเห็นเป็นภาพกว้าง ๆ ได้ว่าผู้ประกอบการเกี่ยวกับการทำโต๊ะหมู่บูชาเชิงอุตสาหกรรมสืบเนื่องมาจากพระพุทธรูปศาสนามีจำนวนมาก และมีปัจจัยอื่น ๆ เป็นแรงสนับสนุนทำให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองขึ้น ปัจจุบันที่สำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดผลทางอุตสาหกรรมและกาจำหน่ายขึ้นนี้ก็คือ ความต้องการของผู้บริโภคใช้หรือผู้มีความจำเป็นต้องใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยลักษณะเช่นนี้เองค้ำกึ่งที่สำคัญที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ ราชภัฏฯ สามเณร อุทาสก วุฒิสภา ผู้มีศรัทธาและผู้สนใจทั้งหลายได้ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา หรือการประกอบศาสนพิธีต่าง ๆ นั้นโดยมีวัดทางพระพุทธศาสนาเป็นจุดศูนย์กลางในการดำเนินการ

กิจกรรมที่สนับสนุนศิลปาชีพศรัทธาอุตสาหกรรมการทำโตะหม่มบูชา จะเป็นไปตามฤดูกาล เช่น การถวายเป็นผ้าลินิน ผ้าป่า การฉลองโบสถ์ วิหาร การฉลองกุฏิ การฉลองศาลาการเปรียญ การบวชนาค การทำบุญวันขึ้นปีใหม่และการประกอบพิธีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา หรือการจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เช่น พระราชพิธี-รัฐพิธี การบวชพระภิกษุสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ นับว่ามีความสำคัญมาก หรือเป็นหัวใจ เป็นแรงกระตุ้นต่อการผลิตอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนกระตุ้นศิลปาชีพศรัทธาอุตสาหกรรมการทำโตะหม่มบูชาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและเป็นการประกอบสัมมาชีพนั้น พอจะประมวลได้ดังนี้

๑. ด้านพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน
๒. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
๓. ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ
๔. ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
๕. ด้านการศึกษาศาสนพิธีและการปฏิบัติศาสนพิธี

ระเบียบการจัดตั้งทิวช่า

การจัดตั้งทิวช่าในการประกอบศาสนพิธี จะประกอบด้วยองค์ประกอบ
๓ อย่าง

๑. ธงชาติไทย
๒. โต๊ะหมู่บูชา
๓. พระบรมฉายาลักษณ์

เมื่อมีสิ่งทั้ง ๓ ประการนี้อยู่พร้อมกัน ควรจัดตั้งธงชาติไทยไว้เบื้องขวา
ของพระพุทธรูป ถัดจากนั้นจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาตรงกลาง จัดตั้งพระบรมฉายาลักษณ์ไว้
เบื้องซ้ายของพระพุทธรูป

ในพระราชพิธีหรือพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
หรือโปรดเกล้าฯ ให้มีฉันทนพระองค์นั้นนิยมตั้งเฉพาะโต๊ะหมู่บูชาเท่านั้น พิธีอื่น ๆ นอก
จากนั้น ควรตั้งธงชาติ โต๊ะหมู่บูชา และพระบรมฉายาลักษณ์

ในพิธีที่ระลึกถึงอดีตพระมหากษัตริย์ ควรตั้งพระบรมฉายาลักษณ์ ของพระ
มหากษัตริย์นั้นเป็นเอกเทศ โดยปกติจะตั้งทางด้านซ้ายของทิวช่า พร้อมทั้งเครื่อง
สักการะ เช่น เครื่องทองน้อยและจุดบูชาในลำดับต่อไป

ในพิธีตั้งทิวช่ารับเสด็จหรือรับรอง ให้ตั้งโต๊ะบูชาไม่ต้องตั้งพระพุทธรูป ใช้
พานหรือแจกันดอกไม้ หรือรูปผู้ที่รับรองนั้นตั้งแทนที่ตั้งพระพุทธรูป และจุดเทียนบูชา
เมื่อถึงเวลาที่รับรองมาถึง

ชนิดและจำนวนโต๊ะหมู่บูชา

ชนิดของโต๊ะหมู่บูชาที่ยังคงพบเห็นใช้ในปัจจุบัน มีตั้งแต่โต๊ะหมู่บูชา 1 ถึง
12 แต่ส่วนใหญ่ที่นิยมใช้กันจะมีตั้งแต่ 4-5-7-9 จำนวนของโต๊ะที่นำมาจัดเป็นโต๊ะ
หมู่บูชานั้น มีทั้งเป็นม้ายาวและเป็นโต๊ะเดี่ยวที่นำมาจัดเป็นหมู่ ตามจำนวนชนิดของ
โต๊ะหมู่บูชานั้น เช่น โต๊ะหมู่ 5 มีจำนวนโต๊ะ 6 ตัว ซึ่งมีขนาดต่างกัน เป็นต้น
โต๊ะหมู่บูชาเท่าที่ใช้ในปัจจุบันมีการจัดตั้งโต๊ะดังนี้

- ๑ โต๊ะหมู่ ๑ ใช้ม้ายาว ๑ ตัว ตั้งแจกันดอกไม้ ๑ คู่ เชิงเทียน ๑ คู่
กระถางธูป ๑ ที่ ส่วนพระพุทธรูปตั้งไว้ต่างหากคนละที่ ปัจจุบันมีอยู่ที่
วัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร

หอสมุดและศูนย์สนเทศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒ โต๊ะหมู่ ๒ คือ ใช้โต๊ะ ๒ ตัว ได้แก่โต๊ะตัวใหญ่ ๑ ตัว โต๊ะตัวเล็ก ๑ | a

๓ โต๊ะหมู่ ๓ ก็ใช้โต๊ะ ๓ | a ได้แก่

๑) โต๊ะตัวใหญ่รองพื้น a ตัว

๒) โต๊ะตัวเล็ก a ตัว มีความกว้างยาวเท่ากัน แต่มีความสูงไม่เท่ากัน

โต๊ะหมู่ ๓ อีกแบบหนึ่ง ใช้โต๊ะ ๓ ตัว

๑) ตัวที่ a ตั้งพานดอกไม้ a พาน

๒) ตัวที่ a ตั้งเชิงเทียน กระจ่างรูปเชิงเทียน

๓) ตัวที่ ๓ ตั้งพานดอกไม้ a พาน

รัชกาลที่ ๓ สร้างถวายไว้ในพระอุโบสถวัดสุทัศน์ฯ

๔ โต๊ะหมู่ ๔ คือ ใช้โต๊ะ ๔ ตัว ได้แก่

๑) โต๊ะใหญ่รองพื้น ๑ ตัว

๒) โต๊ะเล็ก ๓ ตัว มีความกว้างยาวเท่ากันแต่มีความสูงไม่เท่ากัน

a โต๊ะหมู่ a คือ ใช้โต๊ะ ๒ ตัว ได้แก่

๑) โต๊ะตัวใหญ่รองพื้น ๑ ตัว

๒) โต๊ะตัวเล็กมีความสูงไม่เท่ากัน แต่มีความกว้างยาวเท่ากัน a ตัว

๓) โต๊ะตัวเล็กมีความสูง กว้างยาวเท่ากัน ๒ ตัว

๔) โต๊ะขนาดยาว ๑ ตัว

๖ โต๊ะหมู่ ๖ คือ ใช้โต๊ะ ๖ ตัว ได้แก่

๑) ตัวที่ ๑ ตั้งพระพุทธรูป

๒) ตัวที่ ๒ ตั้งกระจ่างรูป

๓) ตัวที่ ๓ ตั้งแจกันดอกไม้

๔) ตัวที่ ๔ ตั้งแจกันดอกไม้

๕) ตัวที่ ๕ ตั้งเชิงเทียน

๖) ตัวที่ ๖ ตั้งเชิงเทียน

ปัจจุบันมีอยู่ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๗ โต๊ะหมู่ ๗ คือ ใช้โต๊ะ ๘ ตัว ได้แก่

๑) โต๊ะตัวใหญ่รองพื้น ๑ ตัว

๒) โต๊ะตัวเล็กมีความกว้างยาวเท่ากัน แต่มีความสูงไม่เท่ากัน
๓ ตัว

๓) โต๊ะเล็กตั้งด้านข้างมีความสูงและความกว้าง ยาวเท่ากัน
๒ ตัว

๔) โต๊ะตัวเล็กมีความกว้างยาวและความสูงเท่ากัน ตั้งด้าน
หน้า ๒ ตัว

๘ โต๊ะหมู่ ๘ คือ ใช้โต๊ะ ๑๐ ตัว ได้แก่

๑) โต๊ะใหญ่รองพื้น ๑ ตัว

๒) โต๊ะเล็กมีความกว้างยาวเท่ากัน แต่มีความสูงไม่เท่ากัน
๓ ตัว

๓) โต๊ะเล็กด้านข้าง ๒ ข้าง มีความกว้างยาวเท่ากัน แต่มี
ความสูงไม่เท่ากัน มีด้านละ ๒ ตัว รวม ๔ ตัว

๔) โต๊ะเล็กมีความสูงเท่ากัน ความกว้างยาวเท่ากัน ๒ ตัว

๙ โต๊ะหมู่ ๑๒ ในพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

การทำโຕะหมู่บูชา

เมื่อได้ไม้ที่ต้องการแล้ว นำมาตัดตามขนาดของโຕะหมู่บูชาที่จำหน่ายในท้องตลาดจะเรียกกันเฉพาะที่นิยม เช่น โຕะหมู่ ๘ หน้า ๘" หน้า ๘" หน้า ๑๐" หรือ หน้า ๑๖" เป็นต้น หรือจะทำตามขนาดที่มีผู้มาสั่ง นำไม้ที่ตัดตามขนาดของโຕะแต่ละตัวมาประกอบเข้าเป็นรูป เรียกว่า ปรุงตัวไม้ ขึ้นมาเป็นหุ่นก่อน จากนั้นขัดให้เรียบ วาดลวดลายลงบนกระดาษแข็ง นำลายติดกับตัวไม้ที่เป็นหุ่น ลงมือแกะตามลายทีละด้าน เรียกว่าฉลุลาย ลายที่นิยมใช้จะเป็นลายไทย ดอกไม้ หรือลายจีน แล้วแต่ผู้สั่ง หลังจากแกะลาย เชาะร่อง และแต่งลวดลายให้สวยงาม เสร็จแล้วตกแต่งสีโดยทาน้ำมันแล็กเกอร์ ย้อมสีหรือลงรักปิดทอง

โดยทั่วไปโຕะหมู่บูชาที่ใช้ตามบ้านมักไม่นิยมปิดทองลงรักที่ลวดลาย สำหรับโຕะหมู่บูชาที่ใช้ตามวัดจะลงรักปิดทองหรือประดับกระจกสี เพื่อให้แลดูสวยงามสุดตา

ไม้สำหรับทำโต๊ะหมู่บูชา

ไม้ชนิดต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการ ผลิตนิยมใช้ทำโต๊ะหมู่บูชา มาก คือ

๑. ไม้สัก เพราะไม้สักมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น
 ๑. สะดวกในการแกะสลักลวดลาย ลงรักปิดทองได้ดีไม่แตกร้าว
 ๒. ปลูก มอดหรือแมลงไม้เกาะ ไซ เจาะ กัด
 ๓. มีน้ำหนักเบา ทนแดดทนฝนดีมาก
 ๔. ทาสีขัดมันดูดี
๒. ไม้เนื้อแข็งอื่น ๆ เช่น ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้ยาง เป็นต้น ใช้ทำโต๊ะหมู่บูชาชนิดประดับมุกหรือเครื่องประดับอื่น ๆ
๓. ในปัจจุบันใช้ไม้ยาง เต็งรัง และไม้อื่นทำก็มีเพราะไม้ตามข้อ ๑ - ๒ หายาก ต่อไปการทำโต๊ะหมู่บูชาอาจใช้อัลลอยด์มาเป็นส่วนประกอบของโต๊ะก็ได้ เพราะให้ความสวยงามดี

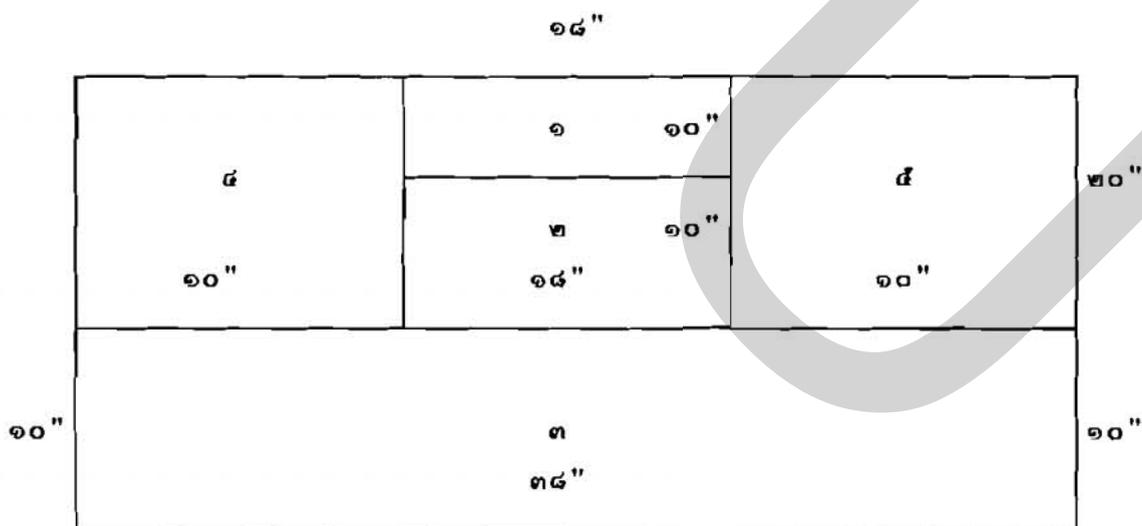
ขนาดโตะหม่บูชา

ขนาดของโตะหม่บูชาที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันในรูปแบบ และลักษณะที่มีขนาด ความสูง กว้าง ยาว ที่เรียกว่าหม่หน้า ๘-๑๐-๑๒ เป็นต้นนั้น มีความสูง กว้างยาว แต่ละตัวของโตะหม่บูชาบางตัวเท่ากันบางตัวไม่เท่ากัน แตกต่างกันไป แต่รูปร่าง ลักษณะมองดูเผิน ๆ จะเห็นว่าไม่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการจัดตั้ง จึงได้กำหนดขนาดความสูงต่ำ กว้างยาวไว้ โดยใช้ตัวเรียงไว้ทุกตัวตามแผนผังการ จัดตั้งโตะหม่ ๘-๗-๙ เฉพาะแบบที่ใช้มากในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

๑. โตะบูชาหม่ ๘ มีขนาดดังนี้

๑.๑	โตะรองตัวใหญ่มีความสูง	๑๙ นิ้ว	กว้าง	๓๖ นิ้ว	ยาว	๕๕ นิ้ว
๑.๒	โตะตัวที่ ๑ มีความสูง	๒๖ นิ้ว	กว้าง	๑๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว
๑.๓	โตะตัวที่ ๒ มีความสูง	๑๙ นิ้ว	กว้าง	๑๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว
๑.๔	โตะตัวที่ ๓ มีความสูง	๑๐ นิ้ว	กว้าง	๑๐ นิ้ว	ยาว	๓๘ นิ้ว
๑.๕	โตะตัวที่ ๔-๕ มีความสูง	๒๒ นิ้ว	กว้าง	๑๐ นิ้ว	ยาว	๒๐ นิ้ว

แผนผังโตะบูชาหม่ ๘

๒. โต๊ะบุษามณี d มีขนาดดังนี้

๒.๑ โต๊ะรองตัวใหญ่มีความสูง	๑๙ นิ้ว	กว้าง	๓๖ นิ้ว	ยาว	๕๕ นิ้ว
๒.๒ โต๊ะตัวที่ ๑ มีความสูง	๒๖ นิ้ว	กว้าง	๓๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว
๒.๓ โต๊ะตัวที่ ๒ มีความสูง	๑๙ นิ้ว	กว้าง	๑๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว
๒.๔ โต๊ะตัวที่ ๓ มีความสูง	๑๐ นิ้ว	กว้าง	๓๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว
๒.๕ โต๊ะตัวที่ ๔-๕ มีความสูง	๒๒ นิ้ว	กว้าง	๓๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว
๒.๖ โต๊ะตัวที่ ๖-๗ มีความสูง	๑๕ นิ้ว	กว้าง	๑๐ นิ้ว	ยาว	๑๘ นิ้ว

แผนผังโต๊ะบุษามณี ค

๑๘"

d	๑ ๑๐"	d ๓๐"
	๒ ๑๐"	
๖	๓	๗

๑. โต๊ะบะหมี่ ๕ มีขนาดดังนี้

๓.๑	โต๊ะรองตัวใหญ่	มีความสูง	๑๙ นิ้ว	กว้าง	๓๘ นิ้ว	ยาว	๒๐ นิ้ว
๓.๒	โต๊ะตัวที่ ๑	มีความสูง	๓๒ นิ้ว	กว้าง	๑๑ นิ้ว	ยาว	๒๐ นิ้ว
๓.๓	โต๊ะตัวที่ ๒	มีความสูง	๒๒ นิ้ว	กว้าง	๑๑ นิ้ว	ยาว	๒๐ นิ้ว
๓.๔	โต๊ะตัวที่ ๓	มีความสูง	๑๒ นิ้ว	กว้าง	๑๑ นิ้ว	ยาว	๒๐ นิ้ว
๓.๕	โต๊ะตัวที่ ๔-๕	มีความสูง	๒๗ นิ้ว	กว้าง	๑๑ นิ้ว	ยาว	๑๑ นิ้ว
๓.๖	โต๊ะตัวที่ ๖-๗	มีความสูง	๒๒ นิ้ว	กว้าง	๑๑ นิ้ว	ยาว	๑๑ นิ้ว
๓.๗	โต๊ะตัวที่ ๘-๙	มีความสูง	๑๗ นิ้ว	กว้าง	๑๑ นิ้ว	ยาว	๒๒ นิ้ว

แผนผังโต๊ะบะหมี่ ๕

การใช้โต๊ะหมู่บูชา

การใช้โต๊ะหมู่บูชาในงานต่าง ๆ ตั้งแต่งานพระราชพิธี ศาสนพิธี ทั้งในวัด สถานศึกษา ในบ้าน เป็นต้น ของชาวพุทธศาสนิกชนทั่วไปพอสรุปได้ ดังนี้

๑. ใช้ตั้งเครื่องสักการบูชาประจำพระอุโบสถ อุโบสถ ศาลาการเปรียญ ศาลาบำเพ็ญกุศล ส่วนโต๊ะหมู่บูชาใช้หมู่ ๔ บ้าง หมู่ ๓ บ้าง หมู่ ๒ บ้าง ตามความเหมาะสมกับงานหรือสถานที่นั้น ๆ (ดูแผนผังการจัดตั้ง)

๒. ใช้ตั้งเครื่องสักการบูชาในงานพระราชทานปริญญาบัตร หรือ มอบปริญญาบัตรในสถานศึกษาต่าง ๆ เครื่องประกอบเพิ่มเติมมีกรี้เข้าด้วย (ดูแผนผังการจัดตั้ง)

๓. ใช้ตั้งเครื่องสักการบูชาในงานประกอบพิธีประชุมสัมมนาทั้งในวัดในห้องประชุม ในสถานศึกษา และที่อื่น ๆ เช่น โรงแรม เป็นต้น ตั้งตามแผนผังการจัดโต๊ะหมู่บูชา (ดูแผนผังการจัดตั้ง)

๔. ใช้ตั้งเครื่องสักการบูชาในงานมงคล เช่น การแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ งานทำบุญวันเกิดและใช้ในงานอวมงคล เช่น งานศพ เป็นต้น (ดูแผนผังการจัดตั้ง)

๕. ใช้ตั้งเครื่องสักการบูชาในบ้านสถานที่ไทยในต่างประเทศและสถานที่ต้อนรับ รับผิดชอบตามรายทางและรายรอบบริเวณสนามหลวง ลานวัด เป็นต้น (ดูแผนผังการจัดตั้ง)

๖. ใช้ตั้งเครื่องสักการบูชาในบ้านทั่วไป เพื่อไว้กราบไหว้พระประจำบ้าน

การเก็บรักษาโต๊ะหมุ่มชา

โต๊ะหมุ่มชาชนิดต่าง ๆ ทุกรูปแบบ ชาวพุทธศาสนิกชนถือว่าเป็นศิลปวัตถุที่สำคัญยิ่งจึงต้องเก็บรักษาไว้ในที่ที่อันสมควรเหมาะสม ดังนี้

๑. เก็บรักษาไว้ในห้องเก็บเฉพาะ
๒. จัดห้องเก็บรักษาเป็นเอกเทศ ไม่ควรเก็บไว้ปนกับเครื่องใช้อื่น ๆ
๓. เก็บรักษาไว้ร่วมกับเครื่องประกอบ เครื่องสักการบูชา เช่น แจกัน เชิงเทียน กระจกฐาน รูปเทียน ที่กรวดน้ำ อาสนสงฆ์ เป็นต้น
๔. การขนย้ายไปเก็บรักษาหรือนำไปจัดตั้งในที่ประกอบพิธีให้ระวังและให้จับโต๊ะในส่วนที่ใหญ่หรือขาใหญ่ อย่าจับไม้ชั้นเล็กหรือที่แกะสลักลวดลาย เพราะหักง่าย

กิจกรรมสนับสนุนการจัดตั้งบูชาระพุทธรูป

ที่ตั้งพระพุทธรูปพร้อมเครื่องบูชา นั้น เดิมตั้งโต๊ะบูชาในพระอุโบสถ อุโบสถ หรือ ศาลาการเปรียญ คือ ตั้งไว้ในสิ่งก่อสร้างภายในวัด เรียกว่า พุทธาวาส สิ่งมาวาส มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ประดิษฐานไว้เป็นพระประธานเพียงองค์เดียวบนฐานชุกชีในพระอุโบสถหรืออุโบสถ โต๊ะหมู่บูชาเป็นเครื่องประกอบเครื่องสักการบูชา มีดอกไม้ ad เกียน เขิงเทียน กระจกชูปและแจกันที่ประดับดอกไม้ พานพุ่มดอกไม้ เป็นต้น โต๊ะบูชาตัวที่สูงที่สุดเดิมก็ตั้งพานพุ่มดอกไม้ หรือแจกันดอกไม้ตามความเหมาะสมกับเครื่องสักการบูชาพระพุทธรูปที่เป็นองค์พระประธานเพียงองค์เดียวเท่านั้น

ครั้นต่อมาพุทธศาสนิกชนทั่วไปมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนามากขึ้นก็ได้สร้างพระพุทธรูปขนาดต่าง ๆ มากขึ้นเพื่อประดิษฐานเป็นพระประธานในศาสนพิธีต่าง ๆ และจัดตั้งบนโต๊ะตัวที่สูงที่สุดของโต๊ะหมู่ ๕-๗-๙ ที่มีอยู่นั้นตามความเหมาะสม โดยประดิษฐานพระพุทธรูปบนโต๊ะตัวที่สูงที่สุดนั้นเพียงองค์เดียวเพื่อเป็นพระประธานในศาสนพิธีนั้น และโต๊ะตัวที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนั้นไม่ต้องตั้งสิ่งใด ๆ อื่น ๆ อีก ทั้งนี้เพื่อความเด่นไม่ให้มีสิ่งอื่นมาปิดบังและเป็นการแสดงออกซึ่งความเคารพสักการบูชาและความเป็นพระประธานของพระสงฆ์ในศาสนพิธีนั้น ดังนั้นการจัดโต๊ะหมู่บูชาจึงมีหลักอยู่ว่า การจัดโต๊ะหมู่บูชาต้องหันหน้าออกทางเดียวกับพระสงฆ์ คือ ให้พระพุทธรูปหันหน้า (พระพักตร์) ออกไปทางเดียวกับหน้าพระสงฆ์ซึ่งถือว่าผู้มีพระพุทธรูปเป็นประธานของพระสงฆ์ที่เจริญพระพุทธรูป หรือพระสงฆ์ผู้ประกอบศาสนพิธีกรรมแบบต่าง ๆ นั้น ๆ และดังนั้นการโยงด้ายสายสิญจน์จึงให้โยงจากพระพุทธรูปที่เป็นพระประธานของพระสงฆ์ผู้เจริญพระพุทธรูปทุกครั้ง และให้วางม้วนด้ายสายสิญจน์ไว้บนพานที่ตั้งในสุดท้าย อย่างวางบนพื้นเพราะถือว่าด้ายสายสิญจน์นั้นเป็นสื่อความศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพิธีนั้น ๆ

การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ นั้นให้จัดตั้งตามความเหมาะสมของแบบศาสนพิธีที่ใช้ในโอกาสนั้น ๆ ได้แก่การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพระราชพิธี รัฐพิธี พิธีประสาทปริญญา พระราชทานปริญญาบัตรหรือพิธีประสาทและมอบปริญญาบัตรแก่บัณฑิต มหาบัณฑิต ดุษฎีบัณฑิตของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วไปหรือมหาวิทยาลัย วิทยาลัยของรัฐและของเอกชนนั้น ๆ เครื่องประกอบที่ตั้งบนโต๊ะบูชาตัวที่ ๑ หน้าพระพุทธรูปให้ตั้งพานคัมภีร์พระธรรมเท่านั้น ไม่มีสิ่งอื่นทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับคำกล่าว ปฏิญาณตนของบัณฑิตต่อพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ และการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีประสาทปริญญาพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต รอบนอกของโต๊ะ

๑.๕ พานพุ่มดอกไม้ ๕-๕ พาน (พ)

๑.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๒. ตั้งโต๊ะหมุ่มชาหมุ่ม ๗ แบบที่ ๑

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

๒.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย

๒.๒ แจกัน ๒ คู่ (จ)

๒.๓ เชิงเทียน ๕ คู่ (ช)

๒.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน (พ)

๒.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๓. ตั้งโต๊ะหมุ่มชาหมุ่ม ๘ แบบที่ ๑

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

๓.๑ พระพุทธรูป a องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย

m.o แจกัน ๓ คู่ (จ)

m.m เชิงเทียน ๖ d (ช)

๓.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๗ wiu (พ)

๓.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๔. ตั้งโต๊ะหมุ่มชาหมุ่ม ๕ แบบที่ ๒

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

๔.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย

๔.๒ แจกัน ๒ คู่ (จ)

๔.๓ เชิงเทียน ๓ คู่ (ช)

๔.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน (พ)

๔.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๕. ตั้งโต๊ะหมุ่มชาหมุ่ม ๗ แบบที่ ๒

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

๕.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย

๕.๒ แจกัน ๒ คู่ (จ)

- ๕.๓ เชิงเทียน ๘ คู่ (๑)
 ๕.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน (พ)
 ๕.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๖. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕ แบบที่ ๒

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๖.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย
 ๖.๒ แจกัน ๓ คู่ (จ)
 ๖.๓ เชิงเทียน ๔ คู่ (ช)
 ๖.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๗ พาน (พ)
 ๖.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๗. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕ แบบที่ ๓

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๗.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย
 ๗.๒ แจกัน ๑ คู่ (จ)
 ๗.๓ เชิงเทียน ๓ คู่ (ช)
 ๗.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน (พ)
 ๗.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๘. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๗ แบบที่ ๓

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๘.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมาฆวิชัย
 ๘.๒ แจกัน ๑ คู่ (จ)
 ๘.๓ เชิงเทียน ๑ คู่ (ช)
 ๘.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน (พ)
 ๘.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๙. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕ แบบที่ ๓

ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๙.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมอชวิชัย

- ๙.๒ แจกกัน a d (จ)
- ๙.๓ เขิงเทียน ๕ d (ช)
- ๙.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๗ wiu (พ)
- ๙.๕ กระจ่างรูป a ที่ (ก)

๑๐. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕ แบบที่ ๕ นิยมใช้ในปัจจุบัน
ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๑๐.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย
- ๑๐.๒ แจกกัน ๑ คู่ (จ)
- ๑๐.๓ เขิงเทียน ๑ คู่ (ช)
- ๑๐.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๓ พาน (พ)
- ๑๐.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๑๑. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๗ แบบที่ ๕ นิยมใช้ในปัจจุบัน
ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๑๑.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย
- ๑๑.๒ แจกกัน ๑ คู่ (จ)
- ๑๑.๓ เขิงเทียน ๑ คู่ (ช)
- ๑๑.๔ พานพุ่มดอกไม้ ๓ พาน (พ)
- ๑๑.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

๑๒. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๙ แบบที่ ๕ นิยมใช้ในปัจจุบัน
ตั้งเครื่องประดับประกอบด้วย

- ๑๒.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์ (พระ) พระปางมารวิชัย
- ๑๒.๒ แจกกัน ๒ คู่ (จ)
- ๑๒.๓ พานพุ่มดอกไม้ ๓ พาน (พ)
- ๑๒.๔ เขิงเทียน ๑ คู่ (ช)
- ๑๒.๕ กระจ่างรูป ๑ ที่ (ก)

การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕-๗-๙ พร้อมทั้งเครื่องประดับทำนองตามแบบที่ ๑-๒-๓-๔ ของแต่ละหมื่อนั้น เวลาปฏิบัติจริงอาจจะทำการเปลี่ยนแปลงแผนผังที่

กำหนดได้ เช่น ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕-๗-๙ ที่ตั้งบูชาพระพุทธรูปพระอโศก อโศก
หรือบูชาพระบรมสารีริกธาตุพระพุทธรูปนั้นเมื่อตั้งบูชาในพิธีต่าง ๆ ใช้โต๊ะตัวสูงที่สุด
ตั้งพระพุทธรูปแล้วไม่ต้องตั้งเครื่องประดับใด ๆ อีก หรือโต๊ะตัวที่ ๒ ข้างหน้าตัวที่
ตั้งพระพุทธรูป ปกติตั้งพานพุ่มดอกไม้ ถ้าใช้ในพิธีประสาทปริญญาให้ตั้งพานคัมภีร์
พระธรรมแทนไม่ต้องสิ่งใด ๆ อีกเป็นต้น

ตัวอย่าง - แผนผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ ดังนี้

โต๊ะหมู่บูชาทุก ๆ หมู่มีโต๊ะตัวใหญ่รองรับทุก ๆ ชุด ๆ ar ๑ la ขนาดโต๊ะมีความกว้างหน้า ๘ นิ้ว no นิ้ว และ no นิ้ว ขาโต๊ะแต่ละตัวแบบทำสิ่งขาโต๊ะตามความเหมาะสมและสลักลงรักปิดทอง หรือขัดมันทาสีอ้อก หรือแกะสลักสลักกันและลงรักปิดทองบางส่วน ตามความต้องการของช่างหรือผู้สั่งทำไม้ที่ทำโดยมากใช้ไม้สัก แกะสลักง่ายและลงรักปิดทองได้ง่ายเพราะดัดสีสลักได้ดีกว่าไม้อื่น นอกจากนั้นนิยมไม้เนื้อแข็งต่าง ๆ เช่น ประดู่ ไม้มะค่า เป็นต้น การตั้งที่บูชาพระพุทธรูป หรือการตั้งโต๊ะหมู่บูชาในปัจจุบันนิยมใช้โต๊ะหมู่ ๙ จะเห็นได้จากพิธีทำบุญทางพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญในงานมงคล ทำบุญบ้านหรือทำบุญงานฉลองต่าง ๆ เป็นต้น พิธี ๒ ประเภทนี้ต้องจัดบริเวณพิธีเป็นเอกเทศแยกออกจากที่ทั่วไป คือ

ก. ตั้งที่บูชาพระพุทธรูป คือตั้งโต๊ะหมู่บูชาพร้อมเครื่องประดับต่าง ๆ ตามแผนผังการตั้งโต๊ะหมู่แบบนั้น ๆ แต่ให้ลดเครื่องประดับลงได้ เช่น โต๊ะตัวที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนั้นไม่ต้องตั้งแจกัน เข็มเทียนอีก (ดังรูปหน้า ๖๒) เพราะมีที่ตั้งจุดธูปเทียนและแจกันดอกไม้ไว้ที่โต๊ะตัวอื่น ๆ แล้ว ทั้งนี้เพื่อความสง่างามเด่นไม่ปิดบังพระพุทธรูปที่เป็นพระประธานของพระสงฆ์ในพิธีนั้น ๆ ด้วยและเข็มเทียนจะใช้ ก ค เฉพาะที่จัดเท่านั้น

๑. ตั้งอาสนสงฆ์ ที่นั่งพระสงฆ์ตามจำนวนพระสงฆ์ที่นิมนต์มาในงานพิธีนั้น พร้อมทั้งกระโถน ๒ ใบ ตามความเหมาะสม แต่พระสงฆ์ผู้เป็นประธานพิธีใช้ใบเดียว นอกนั้นแยก ๒ รูป ๑ ใบก็ได้

๓. วงสายสิญจน์ ต้องตั้งต้นสายวงจากที่ตั้งพระพุทธรูปบริเวณพิธีก่อนแล้ววางออกไปรอบบริเวณเวียนขวามือ ปลายมาวางพระพุทธรูปทางขวาอีก ๑ รอบ และวงชั้นน้ามนต์อีก n รอบ พระสงฆ์ทำเอง เหลือกลุ่มด้ายที่เหลือจากพระสงฆ์ถือ ให้วางไว้บนพานอีกใบหนึ่งที่ตั้งไว้ท้ายสด

๔. พิธีกร ผู้มอบเทียนชนวนให้ประธานเพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัย เมื่อถึงเวลาพิธีกรยื่นหรือนั่งจุดเทียนชนวนแล้วโค้งคำนับประธานในพิธี แล้วเดินไปที่โต๊ะหมู่ถือเทียนชนวนมือขวายื่นให้ประธานพิธีจุดเทียนด้านขวาพระพุทธรูปก่อน แล้วรับเทียนชนวน เมื่อประธานจุดเทียนแล้วรับเทียนกลับจากประธานด้วยมือขวา ถอยห่างออกเล็กน้อยแล้วจึงดับเทียนชนวน การดับอย่าใช้ปากเป่า เมื่อประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยแล้วกราบ ๓ ครั้ง ลกยหันหน้าไปทางชงชาติเคารพชงชาติ ถวายคำนับ

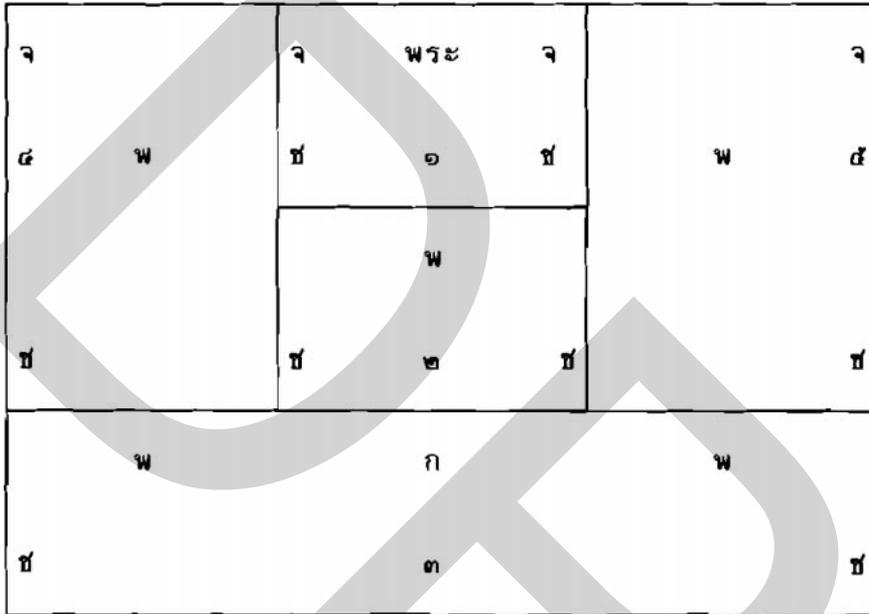
พระบรมฉายาลักษณ์ ถ้าประธานเป็นผู้หญิงการถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ด้วยการย่อเข่าลง (ถอนสายบัว) ตามที่กล่าวมาแล้วนี้แสดงถึงการตั้งโต๊ะหมู่บูชา ๕-๗-๙ ในการประกอบศาสนพิธีงานทำบุญต่างๆ ตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน แม้ไม่ปรากฏว่าใครทำโต๊ะหมู่บูชา หรือที่ตั้งโต๊ะบูชาพระพุทธรูปเพราะตามที่ปรากฏในศาสนพิธีไม่ว่าจะทำบุญประเภทมงคลหรืออวมงคล ต้องตั้งโต๊ะหมู่บูชาเป็นประการแรก และถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งจะขาดไม่ได้

แผนผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาอีกแบบหนึ่งเคยใช้มานานแต่เป็นการซ้ำ ๆ กันกับแบบต่าง ๆ ที่แสดงไว้แล้วเพื่อเป็นการเปรียบเทียบ จึงนำแสดงไว้ทั้ง ๓ แบบอีก คือ ตามผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาทั้ง ๓ แบบนี้ เป็นแบบที่วางไว้เดิม แต่เมื่อปฏิบัติจริงแล้วโต๊ะตัวที่ตั้งพระพุทธรูปจะไม่ตั้งสิ่งอื่น ๆ อีก ลดเชิงเทียนเหลือไว้ ๑ คู่ ที่จะจุดบูชาตั้งเรียงไว้คู่กับกระถางธูปเท่านั้น เว้นไว้แต่โต๊ะหมู่ชานั้น ตั้งบูชาพระประธานในอุโบสถหรือศาลาการเปรียญ ซึ่งมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ตั้งอยู่บนฐานชุกชีแล้ว ส่วนการตั้งโต๊ะหมู่บูชาในการประกอบพิธีต่าง ๆ เมื่อตั้งพระพุทธรูปบนโต๊ะตัวที่สูงที่สุดแล้วไม่ต้องตั้งอะไรอีก และเชิงเทียนก็เหลือไว้ ๑ คู่ คู่กับกระถางธูปเพื่อจุดบูชาเท่านั้น จำนวนตามความเหมาะสมเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

ต่อไปนี้จะทำแผนผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชา ที่วางไว้อีกแบบหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบกันในเวลาปฏิบัติงานพิธีต่างๆ เวลาปฏิบัติจริงให้ตั้งแบบเดียวจะใช้แบบไหนให้ถือว่าถูกต้องใช้ได้แล้ว เท่าที่ได้ศึกษาปฏิบัติมาเป็นเวลานานจากเจ้าหน้าที่สำนักงานพระราชวังวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดเทพศิรินทราวาส เป็นต้น แม้แต่พิธีกรในภาคเหนือ-ใต้-อีสาน และภาคกลางก็ได้กล่าวว่า การตั้งโต๊ะหมู่แบบต่าง ๆ นั้นที่เหมือนกันได้แก่ แผนการตั้งโต๊ะหมู่แต่ละหมู่ตั้งตามแบบเหมือนกัน แตกต่างกันเฉพาะการตั้งเครื่องประดับประกอบเป็นเครื่องสักการบูชาที่วางจุดไว้นั้น ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ หรือไม่ตั้งก็ได้ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมและสวยงามตามนิยมในท้องถิ่นนั้น แต่ถ้าตั้งแบบสำนักพระราชวังเจ้าหน้าที่สำนักนำไปจัดเอง ในพระราชพิธีต่าง ๆ ในที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินหรือผู้แทนพระองค์ไปปฏิบัติการณ์ในนามพระปรมาภิไธย เป็นต้น การตั้งโต๊ะหมู่บูชาจะมีแบบเดียวกันตามที่ตกลงไว้

ดังนั้นในที่นี้จะขอนำแผนผัง การตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ มาเขียนไว้ เพื่อทราบว่า การตั้งโต๊ะหมู่ชื่อนั้นมีหลายแบบหลายพิธีตามความนิยม ที่นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้คิดปฏิบัติกันในอดีตกาลอันเป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมวัตถุ (รูปธรรม) ที่เกิดจากวัฒนธรรมทางจิตใจ (นามธรรม) อีกด้วย

แผนผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕

พระพุทธรูป ๑ องค์
 แจกัน ๕
 เชิงเทียน ๘
 พานพุ่ม ๕
 กระจ่างรูป ๑ ที่

พระ คือ พระพุทธรูป จ. คือ แจกัน ช. คือ เชิงเทียน
 พ. คือ พานพุ่มดอกไม้ ก. คือ กระจ่างรูป

แผนผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๓

จ	พระ	จ	จ
พ	๑	ช	๕
๕	พ		
ช	๒	ช	ช
พ	ก	พ	
๒	๓	๗	
ช	ช	ช	ช

พระพุทธรูป ๑ องค์
 แจกัน ๕
 เชิงเทียน ๑๐
 พานพุ่มดอกไม้ ๕
 กระจ่างรูป ๑ ที่

ตัวอย่างโต๊ะหมู่ ๗ ที่ลดเครื่องประกอบ

	พระ	
๑	๑	๑
๔	พ	๕
	๒	
พ	ก	พ
๖	๓	๗

แจกัน ๒
 เชิงเทียน ๒
 พานพุ่ม ๓
 กระจ่างรูป ๑ ที่

หมายเหตุ ปัจจุบันโต๊ะตั้งพระพุทธรูป ไม่นิยมตั้งแจกันและเชิงเทียน

แผนผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๙

จ	จ	จ	จ	จ	จ
พ	พ	พระ ๑	ช	ช	พ
๒	๔	พ	๕	๓	๖
๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘

พระพุทธรูป ๑ องค์
 แจกัน ๔
 เชิงเทียน ๑๐
 พานพุ่มดอกไม้ ๕
 กระจ่างรูป ๑ ที่

การจัดดอกไม้ รูป เกษนที่โต๊ะบูชา

แจกันจัดให้เป็นพุ่ม ดอกไม้สูงต่ำกว่ากันแบบทรงกระตุ่มกลาย ๆ ไปข้าง
ทรงฟาซี อย่าให้ทับนัก ส่วนสูงของดอกไม้ที่สูงที่สุดไม่เกินอีกหนึ่งเท่าของแจกันที่จัด
พานดอกไม้ การจัดพานดอกไม้เป็นงานละเอียดเสียเวลามาก ของที่ใช้
พานสำหรับเสียบดอกไม้ มีซี่เสียบ ทราย ดินปนทรายปนซี่เสียบ สดแต่จะเลือกใช้
รูป เกษน พิธีกรหรือเจ้าหน้าที่ควรจัดให้เสร็จก่อนพิธี รูปใช้ ๓ man
เป็นพื้น เด็ดด้ายสายสิญจน์พันปลายรูปสัก ๑ - ๗ รอบ หรือสาลีพันไว้ จุ่มน้ำมันวาง
ไว้ที่กลางรูป อย่าเพิ่งปัก น้ำมันจะได้ไม่ซึมลงมาเมื่อจุดจะได้ไม่ลุกลามลงมา
จนได้กำหนด๑๕๑ พิธีกรจึงหยิบปักไว้ น้ำมันนั้นใช้น้ำมันที่แห้งช้า เช่น น้ำมันกาช
หรือน้ำมันมะพร้าว หรือน้ำมันกาชผสมน้ำมันยาง (แต่เกิดควันมาก ใช้น้ำมันกาช
เปล่า 7 จะดีกว่า) เกษนนั้นเอาเม็ดเล็ก 7 เหลาปลายเสียทุกคู่ให้มันสวยงาม ใส
จะได้โผล่ยาวขึ้น และจมน้ำมันเช่นกัน ถ้าใช้เกษนเล่มใหญ่ทำปลายมันไว้แล้วไม่ต้อง
เหลาเกษนแต่จมน้ำมันไว้เท่านั้น

การจัดสิ่งอื่น ๆ แทนโต๊ะหมู่บูชา

ในบางท้องถิ่นหาโต๊ะหมู่บูชาไม่ได้ ควรจัดเป็นโต๊ะเดี่ยวตั้งขึ้นกัน ๑-๓ ชั้น ขึ้นอย่างใหญ่กว่าชั้นบนตามลำดับ หรือใช้โต๊ะอย่างอื่นแทน เช่น โต๊ะเครื่องสักการบูชาหรือโต๊ะเครื่องเขียนหน้าขนาดดีจะตั้งโต๊ะเครื่องสักการบูชาได้สวยงาม ถ้าโต๊ะไม่เรียบร้อยสวยงาม ให้ผ้าขาวปูเสียด้านบนและหาโต๊ะด้วยร่ม ๆ ขนาดเท่าหรือ ๑กว่าฐานพระพุทธรูปเล็กน้อย แล้ววางพระพุทธรูป ๑ องค์ พระพุทธรูปจะได้สูงกว่าโต๊ะ ๑ นิ้ว สูง ๑ นิ้ว ๑ นิ้ว ทำให้อุปลักษณ์เคารพดีการะยังขึ้น ถ้าไม่มีโต๊ะขนาดดังกล่าว จะตั้งพระพุทธรูปไว้บนโต๊ะตัวเดียวกันกับดอกไม้ ธูป เทียน ก็ได้แต่ขาดความสง่างามไป ถ้าหาโต๊ะขนาดพองามไม่ได้จะใช้สิ่งอื่น เช่น ลังไม้ฉำฉาหรือกล่องกระดาษ เติงแทนก็ได้ ผ้าขาวเสียด้านบนให้เรียบร้อย แล้วเชิญพระพุทธรูปมาตั้งเป็นพระประธาน และตั้งเครื่องสักการบูชาประกอบพิธีกรรมเป็นหลักมี ดอกไม้ ธูป เทียน ที่ไฟ ตั้งบนโต๊ะบูชาอย่างน้อย ๕ ที่ ดอกไม้ ๓ ที่ (พานดอกไม้ ๑ คู่ หรือ แจกัน ๑ คู่ หรือ มีทั้งสองอย่าง) เทียน ๓ ที่ (มีเชิงเทียนรอง) ธูป ๑ ที่ (เป็นกระถางธูป ๑ กระถาง) ไม่ควรเอาของที่ไม่ว่าจะสองที่จะประกอบ เครื่องบูชา เช่น เอาหวดมาทำแจกันปักดอกไม้ หรือ เอากระป๋องมาทำกระถางธูป เป็นต้น

เครื่องสักการบูชา ควรจัดตั้งไว้ด้านขวาของพระสงฆ์ สำหรับทิศทางที่จะประดิษฐานพระพุทธรูป ให้หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก เพราะผู้บูชาจะได้หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ซึ่งตรงกับทิศของพระพุทธเจ้าตรัสรู้ หรือจะหันพระพักตร์ไปทางทิศเหนือซึ่งถือว่าพระพุทธเจ้าเป็นโลกุตตร (โลกอุดร) แต่ถ้าหากสถานที่ไม่อำนวย การจัดตั้งต้องพิจารณาให้เหมาะสมเพราะการที่จะตั้งให้พระพุทธรูปหันพระพักตร์ไปทางทิศใดนั้น ไม่ถือว่าเป็นผิดหรือเกิดโทษแต่อย่างใด เมื่อจัดตั้งเครื่องบูชาเสร็จแล้ว ควรหมั่นประนมมือสักการบูชา หรือ ผ่าก็ได้ปูไว้ที่หน้าโต๊ะเขียนหนึ่ง ผ่านั้นควรจะเป็นชนิดสีเหลี่ยมผืนผ้า โดยปูด้านยาวออกมาจากโต๊ะเครื่องบูชา

จำนวนพระพุทธรูปที่จะตั้งบูชานั้น ในพิธีมงคลอื่นนอกจากพิธีไหว้ครู ตั้งพระพุทธรูปเพียงองค์เดียวซึ่งถือว่าจำเป็น องค์พระประธานเท่านั้นก็พอ แต่ถ้าเป็นพิธีไหว้ครูควรเชิญพระพุทธรูป พระคัมภีร์และสรรพสิ่งที่เคารพมาตั้งโต๊ะบูชาทั้งหมด

พระพุทธรูปที่จะตั้งบูชาในงานพิธีทั่ว ๆ ไปมักนิยมพระพุทธรูปปางสมาธิหรือปางสะดุ้งมาร ปางมารวิชัย ไม่สู้จะนิยมพระยืน ถ้าเป็นงานทำบุญอายุ มักนิยมให้ปางประจำวันเกิดของเจ้าของงานนั้น ๆ

การจัดโต๊ะหมู่บูชาศาสนพิธีในปัจจุบัน

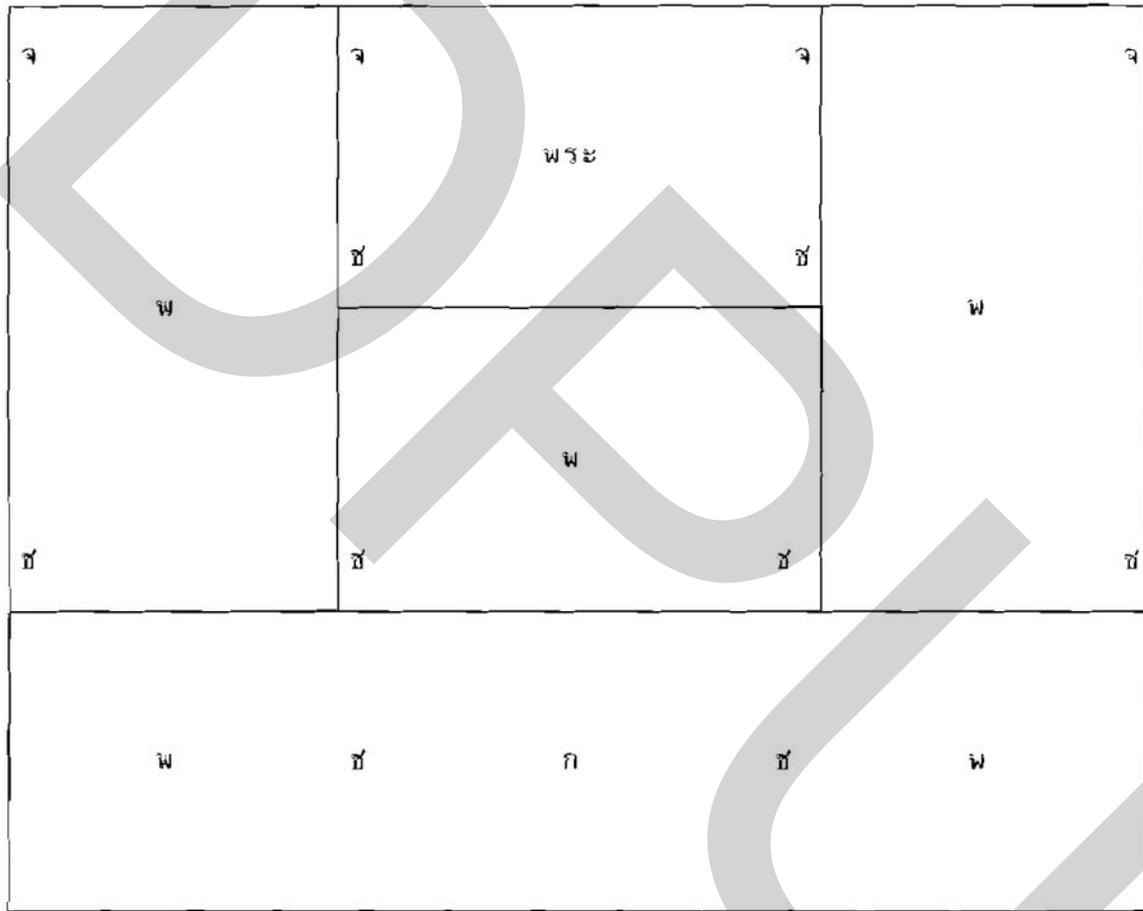
การจัดโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระพุทธรูป ในศาสนพิธีมีขั้นตอนการปฏิบัติ การจัดโต๊ะหมู่ที่เป็นชุดหรือหมอนิยมใช้กันมากในปัจจุบัน คือ หมู่ ๗ หมู่ ๙ ใน การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาต้องแล้วแต่สถานที่และลักษณะของงานพิธี ถ้าจัดงานที่บ้านคาร ใช้โต๊ะหมู่เล็ก เช่น หมู่ ๕-๕ หรือ ๗ ถ้าจัดในห้องประชุมที่มีเนื้อที่ขนาดใหญ่เป็นที่ จัดพิธี การจัดโต๊ะหมู่บูชาควรใช้หมู่ ๙ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและควรมีเครื่อง ประกอบต่างๆ คือ

๑. โต๊ะตัวใหญ่รองรับ ๑ ตัว
๒. พระพุทธรูป ๑ องค์ ตั้งบนโต๊ะตัวที่สูงที่สุดในหมอนั้น
๓. แจกันดอกไม้ a คู่ ตั้งบนโต๊ะตัวรองวางทั้งสองข้าง
๔. พานพุ่มดอกไม้ ๓ คู่ ตั้งบนโต๊ะตัวเดียวกันกับแจกัน ๒ คู่ นั้น และตั้งบน โต๊ะด้านหน้า a คู่
๕. กระถางรูปพร้อมกับรูป ๓ ดอกมีกไว้
๖. เชิงเทียน ๑ คู่ พร้อมกับเทียน n คู่ ตั้งบนโต๊ะตัวต่ำสุด
- ๖a. เทียนชนวน ๑ เล่ม สำหรับพิธีกรจุดมอบประธานจุดรูปเทียนบูชาพระ รัตนตรัย
๘. ที่กรวย ๑ ชุด
 - ธงชาติพร้อมขาตั้ง ๑ ชุด ตั้งด้านขวาของพระพุทธรูป ใช้เฉพาะในพิธี การประชุมหรือในสถานที่ราชการ ในบ้านไม่ใช้
๑๐. พระบรมฉายาลักษณ์พร้อมขาตั้ง ๑ ชุด ตั้งด้านซ้ายของพระพุทธรูป ใช้ เฉพาะในพิธีการประชุมหรือในสถานที่ราชการ ในบ้านไม่ใช้
๑๑. ถ้ามีพระสงฆ์เจริญพระภุชงค์ให้เพิ่มสายสิญจน์ ๑ กลุ่ม ตกโยงจาก แทน คือ โต๊ะตั้งพระพุทธรูป และวางไว้บนยกด้านประธานสงฆ์หนึ่ง
๑๒. ตั้งหมอน้ำมนต์ ๑ หม้อ พร้อมเทียนน้ำมนต์ a เล่ม ประธานจุดเทียน น้ำมนต์ช่วงที่พระสงฆ์เจริญพระภุชงค์มนามงคล ๙ จุดแล้วประเคน พระสงฆ์
๑๓. เทียนคา ๑ ถ้วยมีดให้ เรียบร้อยสำหรับประธานสงฆ์ประนมน้ำ พระพุทธรูป
๑๔. ที่กรวดน้ำ ๑ ชุด สำหรับประธานในพิธีกรวดน้ำเมื่อพระสงฆ์อนโมทนา

๑๕. เมื่อประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบพระพุทธรูป ๓ ครั้ง
ลุกขึ้น ทำความเคารพธงชาติ ถวายบังคมพระบรมฉายาลักษณ์ แล้ว
กลับไปนั่งกอดคอกัน
- nb. พิธีกรอาราธนาศีล พระสงฆ์ให้ศีล รับศีล
๑๗. พิธีกรอาราธนาพระปริต พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบแล้วประธาน
ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์
๑๘. พระสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว ประธานถวายเครื่องไทยธรรม
๑๙. พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานกรวดน้ำ ประธานสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธ
มนต์ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา
๒๐. ถ้าเป็นพิธีใหญ่มีแขกมากหรือมีการประชุมใหญ่ ก่อนประธานกลับออก
จากห้องประชุม ประธานลุกขึ้นขึ้นจากที่นั่งไปกราบพระพุทธรูปแล้วทำ
ความเคารพ ธงชาติ ถวายบังคมพระบรมฉายาลักษณ์ ขณะนั้นทุกคน
ในห้องประชุมลุกขึ้นยืน เมื่อประธานออกจากห้องไปแล้วหรืออยู่ใน
ห้องเดินตามออกไปจากห้องประชุม

แผนผังในการจัดโต๊ะหมู่บูชา

หมู่ ๕

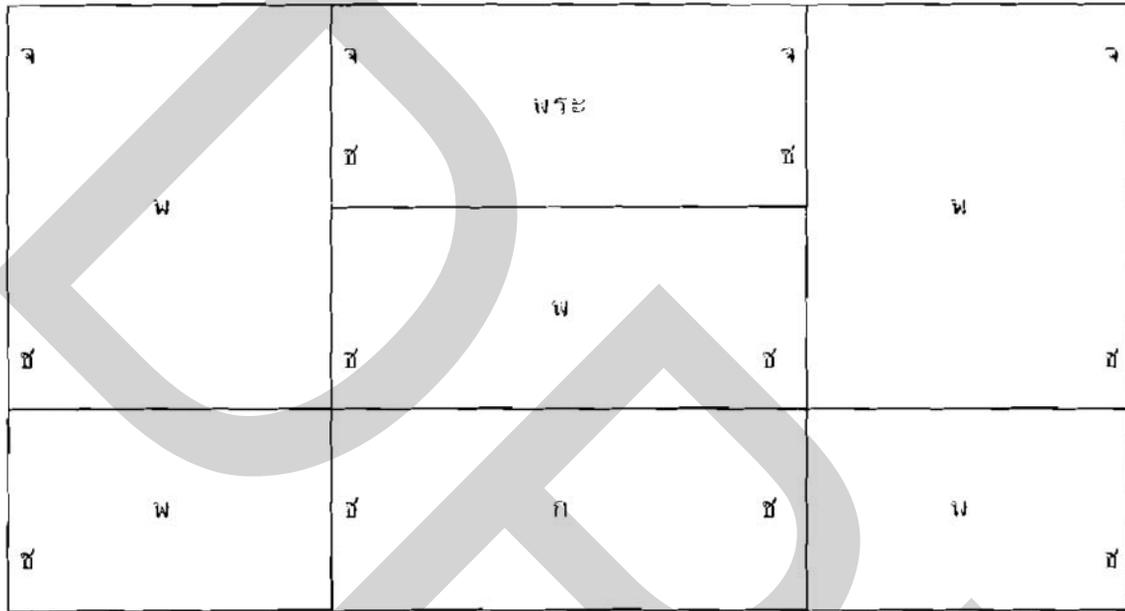

หมายเหตุ

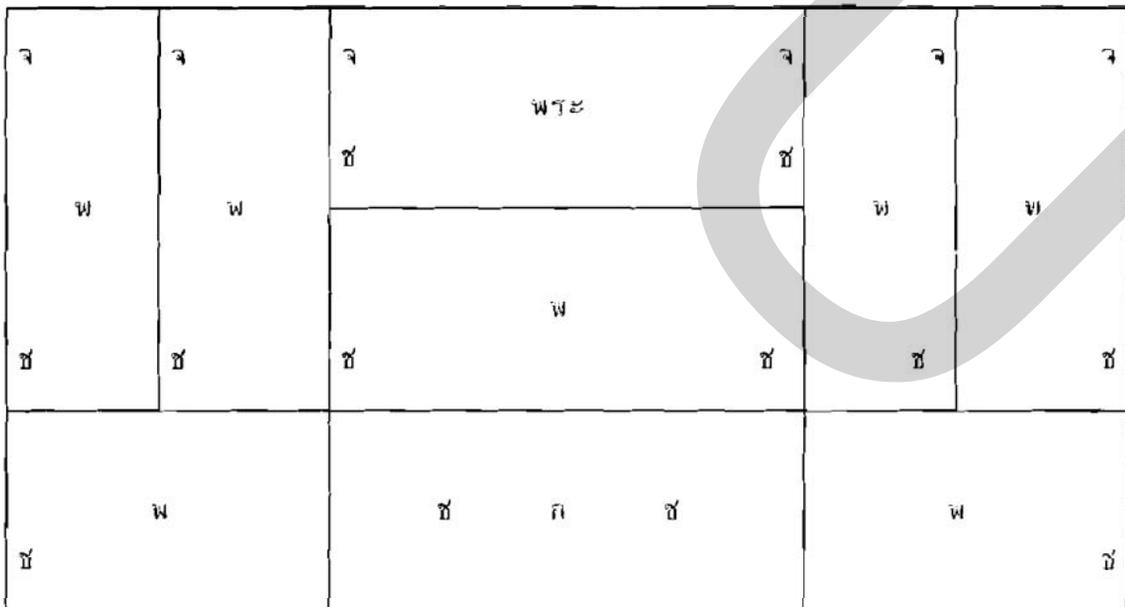
๑. พระ	หมายถึง	พระพุทธรูป
๒. จ.	หมายถึง	แจกัน
๓. ช.	หมายถึง	เชิงเทียน
๔. ฟ.	หมายถึง	พานดอกไม้
๕. ก.	หมายถึง	กระถางธูป

แผนผังในการจัดโต๊ะหมู่บูชา

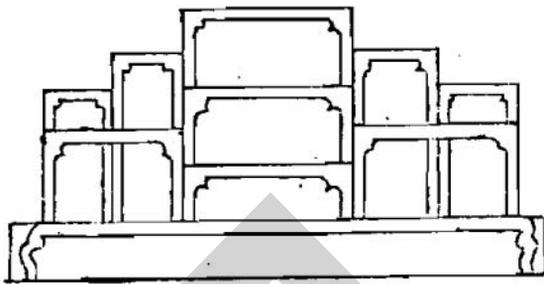
หมู่ ๗

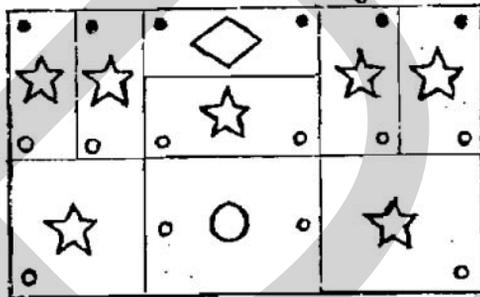
หมู่ ๙

ผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ

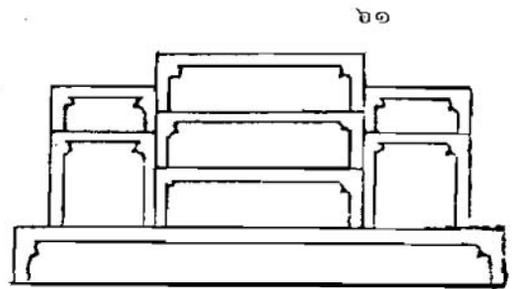

การตั้งโต๊ะหมู่ ๕

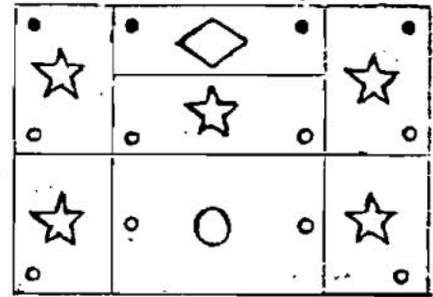

ผังการตั้งโต๊ะแบบหมู่ ๕

- แจกัน ๖
- พาน ๘
- เชิงเทียน ๑๐ (เต็ม ๑๒)
- กระถางรูป ๑

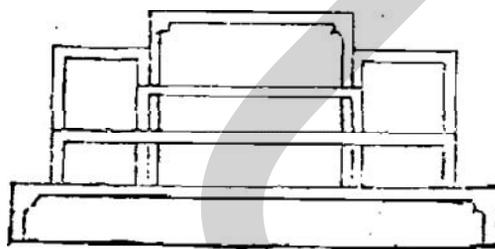

การตั้งโต๊ะหมู่ ๗

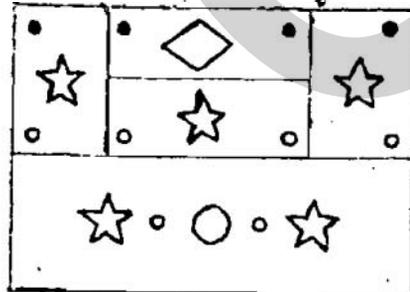

ผังการตั้งโต๊ะแบบหมู่ ๗

- แจกัน ๔
- พาน ๕
- เชิงเทียน ๘ (เต็ม ๑๐)
- กระถางรูป ๑

การตั้งโต๊ะหมู่ ๕

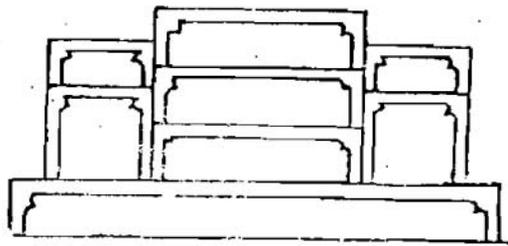
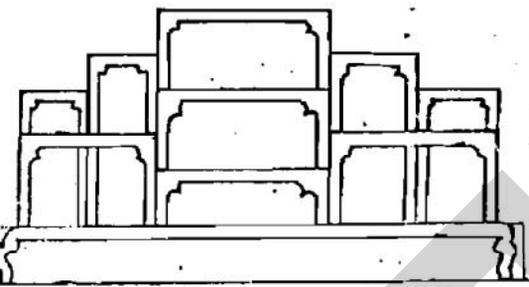

ผังการตั้งโต๊ะแบบหมู่ ๕

- แจกัน ๔
- พาน ๕
- เชิงเทียน ๖ (เต็ม ๘)
- กระถางรูป ๑

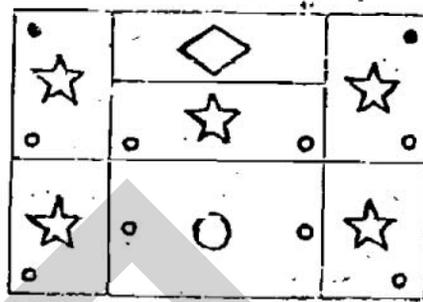
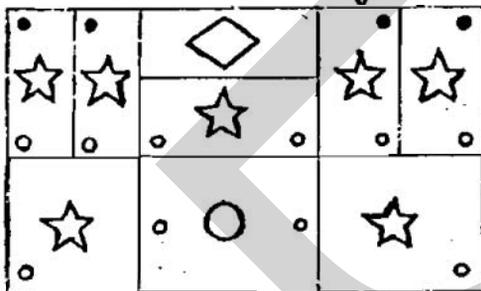
- ☆ ทานดอกไม้
- กระถางรูป
- แจกันดอกไม้
- เชิงเทียน
- ◇ พระพุทธรูป

ผังการตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ

การตั้งโต๊ะหมู่ ๕

การตั้งโต๊ะหมู่ ๗

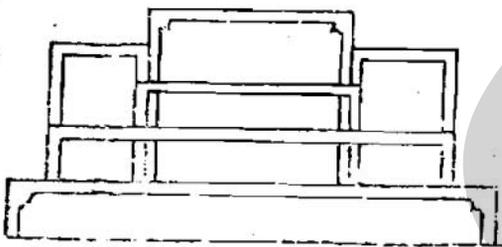

ผังการตั้งโต๊ะแบบหมู่ ๕

ผังการตั้งโต๊ะแบบหมู่ ๗

- แจกัน ๖ - ๔
- พาน ๒ - ๒
- เชิงเทียน ๑๐ (เต็ม ๑๒)
- กระถางรูป ๑

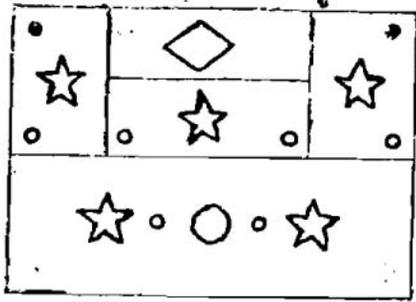
- แจกัน ๔ - ๒
- พาน ๕ - ๔
- เชิงเทียน ๔ (เต็ม ๑๐)
- กระถางรูป ๑

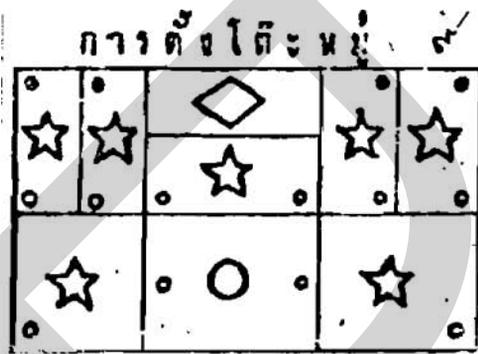
การตั้งโต๊ะแบบหมู่ ๕

การตั้งโต๊ะหมู่ ๕

- แจกัน ๔ - ๒
- พาน ๕ - ๔
- เชิงเทียน ๖ (เต็ม ๘)
- กระถางรูป ๑

- ★ ทานดอกไม้
- กระถางรูป
- แจกันดอกไม้
- เชิงเทียน
- ◇ พระพุทธรูป

ผังการตั้งโต๊ะแบบหมู่

- แขก ๖
พาน ๑
เชิงเทียน ๑๑ (เต็ม ๑๒)
กระถางรูป ๑

- กระโถน
- พาน
- ชี้น้ำมัน

ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัย

ตั้งโต๊ะหมู่บูชาและวางแสง

พิธีกรรมของประจำตัวคือ

๑. ไหมซีกไหมหรือไหมแฉก
๒. เทียนธูป
๓. พัดใบเตยธูป
๔. น้ำมันเชื้อเพลิง

การเตรียมจิตใจก่อน

๑. โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ - ๓ - ๕ อย่างใดอย่างหนึ่ง
๒. พระพุทธรูปปางมารวิชัย
๓. เครื่องระเค็ม, หาดอกไม้, แจกัน, เชิงเทียน
กระถางรูป
๔. ชูเทียนปักไว้แล้วใส่น้ำมันไฟพอดี

ตัวอย่าง การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาแบบต่าง ๆ
ที่เคยปฏิบัติมาแล้วและใช้อยู่ใน
ปัจจุบัน ตามความเหมาะสมมี
ดังนี้

โตะหมู่บูชาหมู่ ๕

สำหรับบ้านที่มีสถานที่จำกัด ไม่มีที่จัดโตะหมู่ ๕ หมู่ ๗ หรือ หมู่ ๙ ก็ให้ใช้โตะหมู่ ๕ จัดไว้ที่มุมห้อง สำหรับตั้งพระพุทธรูปเพื่อสักการบูชา เครื่องบูชาประกอบด้วย ดอกไม้ ธูป เทียนอย่างละ ๑ ที่

วิธีตั้งเครื่องบูชา : จัดตั้งรูป

ในการทำบุญที่มีพิธีสงฆ์ทุกครั้ง สิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ โตะบูชา สำหรับตั้งพระพุทธรูป เพราะการทำบุญของชาวพุทธในครั้งพุทธกาลนั้น จะต้อง มีมนต์พระพุทธรูปเจ้า เป็นประธานพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์จำนวนที่ต้องการ

ฉะนั้นการทำบุญที่มีพิธีสงฆ์ในปัจจุบัน จึงต้องมีพระพุทธรูปโดยจัดตั้งไว้ทางขวามือถือว่าแทนองค์พระศาสดา เพื่อเป็นที่เคารพสักการะของภิกษุสงฆ์และเจ้าภาพตลอดจนผู้มาร่วมพิธีนั้น ในการประชุมต่างๆ ทั้งรัฐพิธีและสมาคมของชาวพุทธทั่วไป ก็นิยมตั้งโตะหมู่บูชาแสดงความเคารพพระรัตนตรัย เพื่อทำใจให้สงบอันเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำการต่าง ๆ ให้เป็นมงคลต่อไป

ด้วยจุดประสงค์ดังกล่าวแล้ว จึงมีผู้จัดทำโตะหมู่บูชาต่าง ๆ คือ หมู่ ๕ หมู่ ๗ และ หมู่ ๙ เพื่อตั้งพระพุทธรูปและเครื่องสักการบูชาให้เหมาะสมเป็นหลายแบบตามความคิดของบูรพจารย์ที่เห็นว่าดีที่สุด

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๑

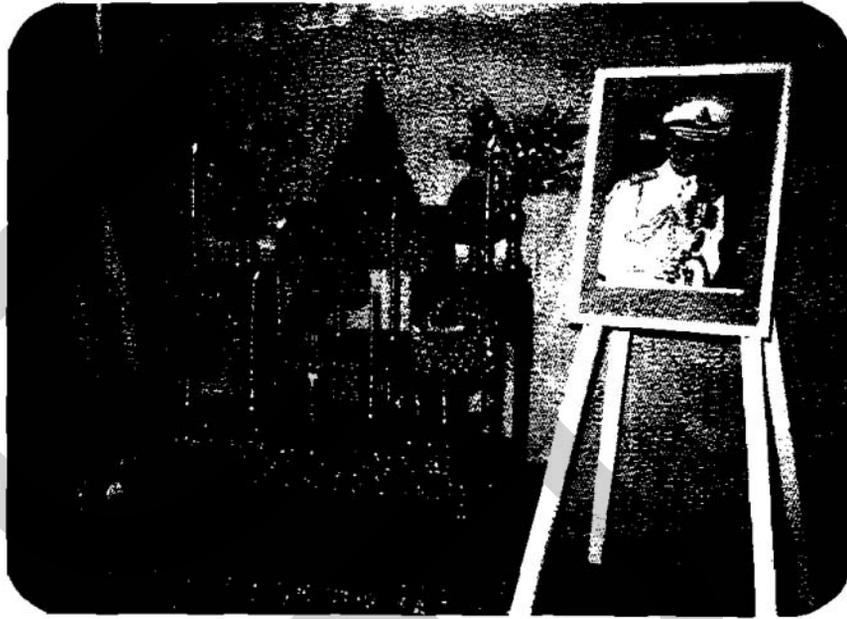
เครื่องบูชาที่ตั้งนี้	:	เชิงเทียน	๕ คู่
		กระถางรูป	๑ คู่
		พานดอกไม้	๕ พาน
		แจกัน	๓ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๒

การจัดแบบนี้ ลอดเชิงเทียนคู่ที่ตั้งบนโต๊ะพระซึ่งบังหน้าพระพุทธรูป และทำ
 ใ้คู้ไม้เขียนร้อยออกเสียด

เครื่องบูชาคงเหลือดังนี้	:	เชิงเทียน	๓ คู่
		กระถางธูป	๑ คู่
		พานดอกไม้	๕ พาน
		แจกัน	๒ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๓

โต๊ะตัวที่สูงที่สุดที่ตั้งพระพุทธรูป ไม่ควรตั้งเครื่องบูชาอะไรเลยทั้งนี้เพื่อให้
เห็นพระพุทธรูปเด่นชัด เครื่องบูชาควรตั้งบนโต๊ะตัวอื่น ๆ

เครื่องบูชาที่ตั้งนี้	:	เชิงเทียน	๓ คู่
		กระถางธูป	๑ คู่
		พานดอกไม้	๕ พาน
		แจกัน	๑ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๕

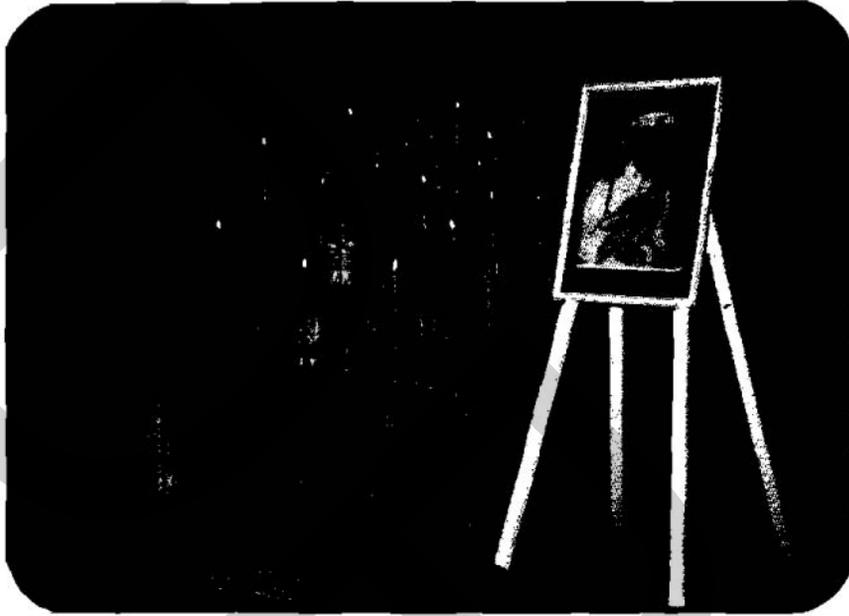
แบบใหม่ เครื่องบูชาน้อยที่สุด และนิยมใช้กันมากในปัจจุบันเพราะจัดง่าย

เครื่องบูชาที่ตั้งนี้

- เชิงเทียน ๑ คู่
- กระถางธูป ๑ ที่
- พานดอกไม้ ๓ พาน
- แจกัน ๑ คู่

วิธีตั้งเครื่องบูชา

จัดตั้งรูป

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๗ แบบที่ ๑

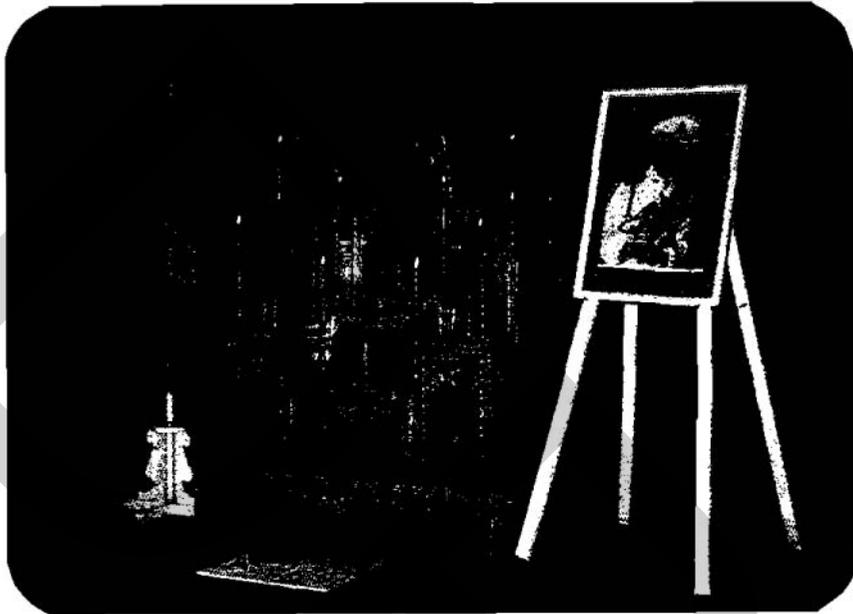
เครื่องบูชาที่ตั้ง	:	เชิงเทียน	๕ คู่
		กระถางธูป	๑ ที่
		พานดอกไม้	๕ พาน
		แจกัน	๒ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๗ แบบที่ ๓

แบบนี้จัดโดยหลักการเดียวกับ หมู่ ๘ แบบที่ ๒

เครื่องบูชาที่ตั้ง	:	เชิงเทียน	๘ คู่
		กระถางธูป	๑ คู่
		พานดอกไม้	๘ พาน
		แจกัน	๒ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๗ แบบที่ ๓
 แบบนี้จัดโดยหลักการเดียวกับหมู่ ๕ แบบที่ ๓

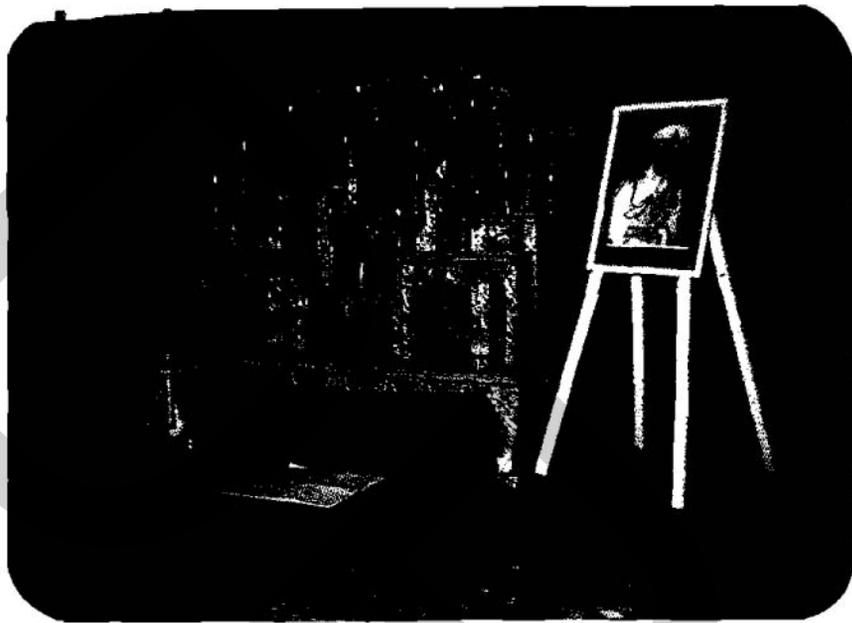
เครื่องบูชาที่ตั้งนี้	:	เชิงเทียน	๕ คู่
		กระถางธูป	๑ ที่
		พานดอกไม้	๕ พาน
		แจกัน	๑ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมี่ ๗ แบบที่ ๕

แบบนี้มีเครื่องบูชาน้อยที่สุด และนิยมใช้มากในปัจจุบัน

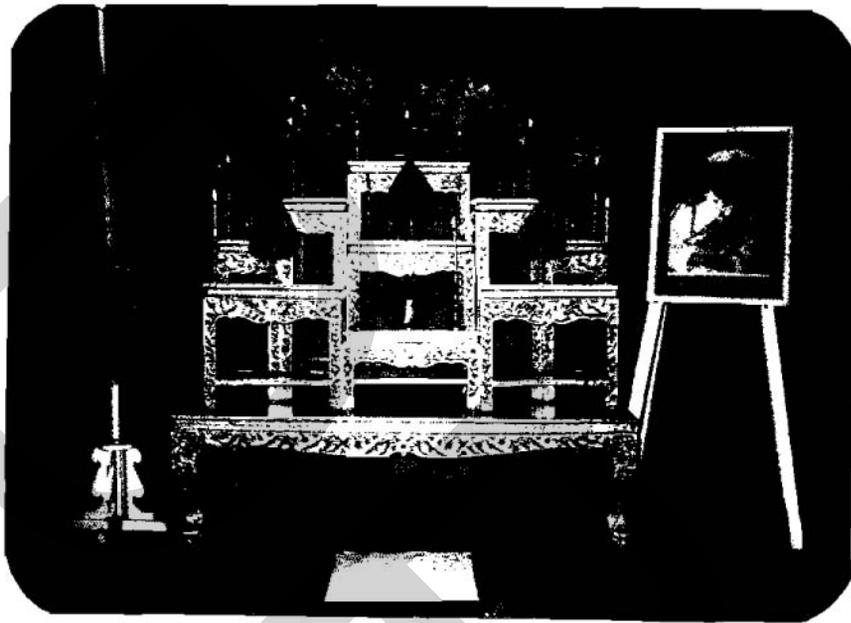
เครื่องบูชาที่ตั้งนี้	:	เชิงเทียน	๑ คู่
		กระถางธูป	๑ ที่
		พานดอกไม้	๓ พาน
		แจกัน	๑ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๑

เครื่องบูชาที่ตั้งนี้ : เชิงเทียน ๒ คู่
กระถางธูป ๑ ที่
พานดอกไม้ ๓ พาน
แจกัน ๓ คู่

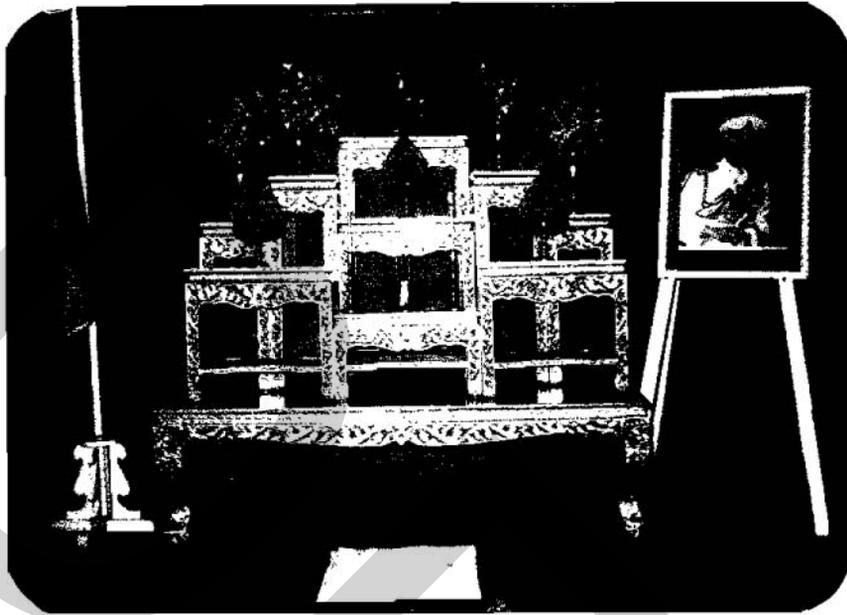
วิธีตั้งเครื่องบูชา : จัดตั้งรูป

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๒

แบบนี้จัดโดยหลักการเดียวกับหมู่ ๕ แบบที่ ๒

เครื่องบูชาที่มีดังนี้	:	เชิงเทียน	๕ คู่
		กระถางธูป	๑ คู่
		พานดอกไม้	๗ พาน
		แจกัน	๓ คู่
วิธีตั้งเครื่องบูชา	:	จัดตั้งรูป	

โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ แบบที่ ๕

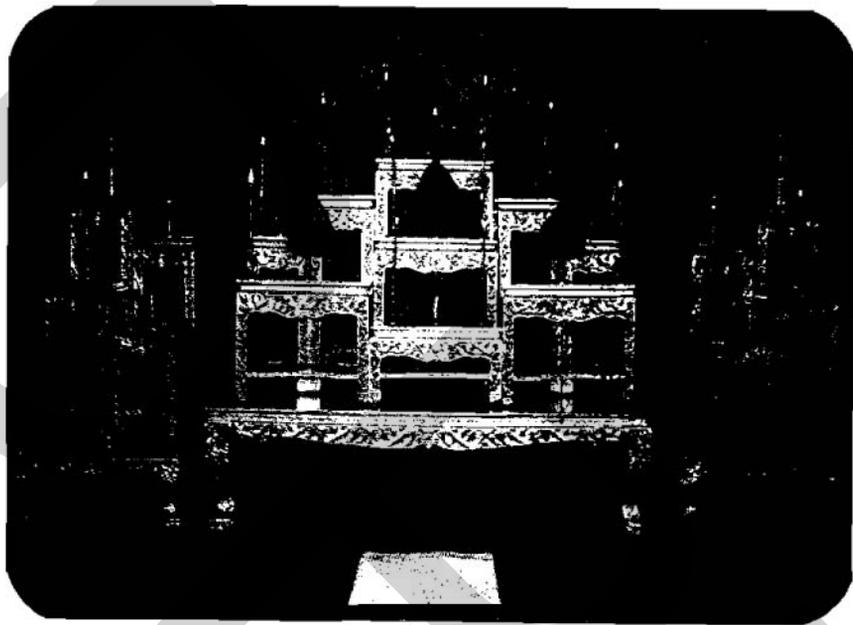
แบบนี้ลดเครื่องบูชาลง เพื่อให้จัดง่าย

เครื่องบูชาที่ตั้งนี้ : เชิงเทียน ๑ คู่
 กระจก ๑ ท
 พานดอกไม้ ๓ พาน
 แจกัน ๒ คู่

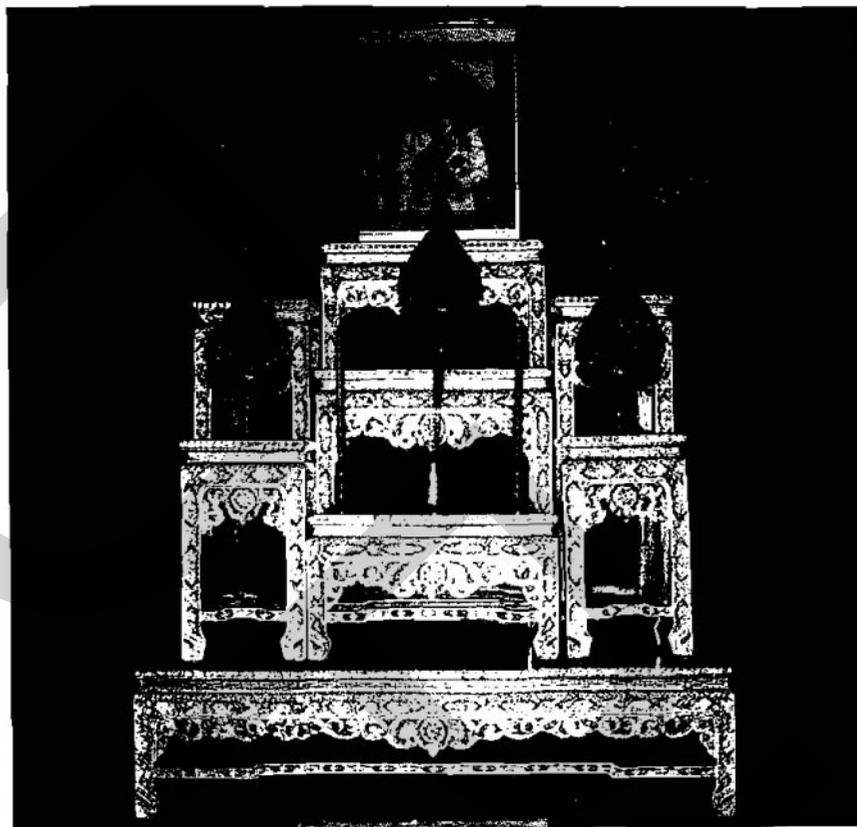
วิธีตั้งเครื่องบูชา : จัดตั้งรูป

ข้อสังเกตการจัดโต๊ะหมู่บูชา

โต๊ะหมู่บูชาแบบไหนจะใช้ในการทำบุญอะไรนั้นไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจนคือ
 หลักว่าจัดให้เหมาะสมกับสถานที่เป็นที่ตั้ง กล่าวคือ ถ้าสถานที่กว้างควรจัดหมู่ ๕
 ถ้าสถานที่จำกัดควรจัดหมู่ ๗ หรือ หมู่ ๕ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพิธีกร

การจัดโต๊ะหมู่บูชา สำหรับบ้านที่มีฐานะดีและมีสถานที่เพียงพอ อาจจัดโต๊ะ
บิวารหรือเรียกว่าโต๊ะชุด หรือ โต๊ะซีก ซึ่งเป็นโต๊ะหมู่ ๕ จัดไว้ที่มุมห้องทั้งสอง
ข้างหรือจัดไว้ข้างใดข้างหนึ่งเพื่อประดิษฐานอัฐิบรรพบุรุษ

จัดเครื่องบูชาในหลวง เช่น ในโอกาสวันเฉลิมพระชนม์พรรษา ประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์ ๑ รูป
 แจกกัน ๑ คู่ พุ่มดอกไม้ ๕ พุ่ม เชิงเทียน ๑ คู่
 จัดเครื่องบูชาดังรูป กระจกสูงรูป ๑ ที่ ใช้รูป ๕ ดอก ไม่ต้องจุดธูป
 เทียน เวลาบูชา

หมายเหตุ อาจจัดพุ่มทอง พุ่มเงิน ประกอบด้วยพระบรมฉายาลักษณ์ประทับยืน
 มีกระจกสูงรูป เชิงเทียนวางข้างหน้า

กิจกรรมสนับสนุนการตั้งโต๊ะหมู่บูชาเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ในท้องถิ่น พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา กำหนดอนุโลมตามหมายกำหนดการ
ของสำนักพระราชวัง มีกำหนดไว้ ๓ แบบ คือ

๑. มีแต่การลงนามถวายพระพรชัยมงคลจัดสถานที่ตามรูป ตามแบบที่ ๑
๒. มีการลงนามถวายพระพรชัยมงคล และประชุมกล่าววราชสดุดีถวายพระ
พรชัยมงคล จัดสถานที่ตามรูป แบบที่ ๒
๓. มีการลงนามถวายพระพรและบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระราชกุศล จัด
สถานที่ตามรูป แบบที่ ๓

แบบที่ ๑

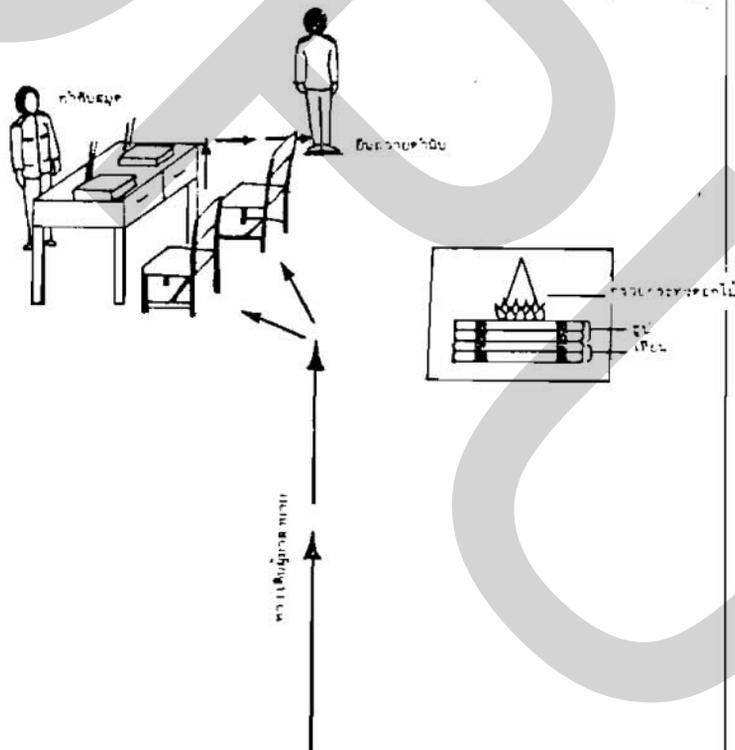
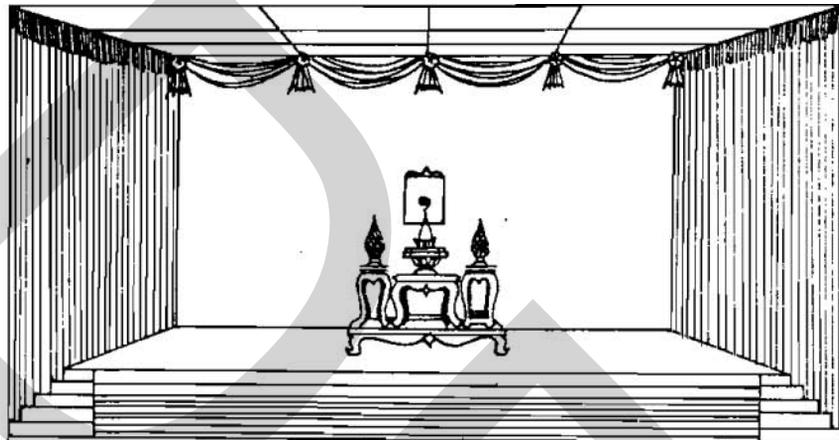
๑.๑ จัดตั้งแต่ในห้องประชุม ฯลฯ ตามความเหมาะสมของอาคารสถานที่
ตกแต่งประดับธงชาติ ติดแสงพระปรมาภิไธยย่อตามประทีปโคมไฟ ตามระเบียบที่ทาง
ราชการกำหนดไว้

๑.๒ ภายในห้องประชุม ฯ บนเวทีตั้งโต๊ะหมู่บูชาประดับแจกันดอกไม้ พาน
พุ่มดอกไม้ ประติษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ หน้าพระบรมฉายาลักษณ์มีพานวางชูป
เทียนแพนหลังชูป เทียนแพ้นั้นมีกระถงดอกไม้ มีกรวยครอบ โต๊ะหมู่จะเป็นหมู่
๕-๗-๙ ก็ได้แล้วแต่สะดวก และควรจัดส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องที่ประชุมนี้ เพื่อเป็น
ที่ลงนามถวายพระพรชัยมงคลโดยจัดสมุดพร้อมด้วยปากกาวางไว้บนโต๊ะ มีเก้าอี้หนึ่ง
ลงนามไว้พร้อม และควรมีเจ้าหน้าที่รับรองกำกับสมุดลงนามไว้ด้วย

๑.๓ การกำหนดลงนามถวายพระพรชัยมงคล ทางราชการสำนักพระราชวัง
กำหนดไว้ในหมายเริ่มแต่เวลา ๐๙.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. การแต่งกาย ข้าราชการ
การแต่งเครื่องแบบปกติขาว พ่อค้าประชาชน ครู อาจารย์ พนักงาน ในสถานศึกษา
เอกชนแต่งกายสุภาพ หรือชุดสากลนิยม ชุดพระราชทาน นักศึกษา นักเรียน แต่ง
เครื่องแบบ

๑.๔ ผู้ลงนามถวายพระพรชัยมงคล ลงนามในสมุดที่จัดไว้แล้วถวายคำนับ
พระบรมฉายาลักษณ์ (ภาพถ่าย) หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ (ภาพเขียน) แล้วกลับ

แบบที่ ๑

๑. กระบะบนถาดวางสิ่งของบูชาหน้าพระเจ้านั่งหัว

แบบที่ ๒

การลงนามถวายพระพรชัยมงคล และประชุมกล่าวราชสดุดีถวายพระพรชัย
มงคล

๒.๑ จัดตั้งตกแต่งห้องประชุม ฯลฯ แล้วแต่ความเหมาะสมของห้องประชุม
อาคารสถานที่ ตกแต่งประดับธงชาติ ติดแผงพระปรมาภิไธยย่อ ภปร. ตามประทีป
โคมไฟตามระเบียบของข้าราชการกำหนดไว้

๒.๒ ภายในห้องประชุม ที่ตั้งโต๊ะหมู่บูชาประดับแจกันปักดอกไม้ พานพุ่ม
ดอกไม้ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ มีพานวางรูป เกียนแพนหลังรูป เกียนแพนนั้น
มีกระถางดอกไม้มีกรวยครอบโต๊ะหมู่บูชานั้นจะเป็น ๕-๗-๙ ก็ได้แล้วแต่สะดวก (ดูแผนผัง)
และควรจัดห้องหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร เพื่อเป็นที่ลงนามถวายพระพรชัยมงคล
จัดสมุด ปากกา แก้วน้ำ ที่นั่งลงนามไว้พร้อมกับเจ้าหน้าที่รับรองกับสมุดลงนามไว้ด้วย

๒.๓ การลงนามและมีชุมนุมกล่าวราชสดุดี เจริญพระเกียรติถวายพระพรชัย
มงคลตามแบบที่ ๒ นี้ อนุโลมตามหมายกำหนดการของสำนักพระราชวัง กำหนด
เสด็จ ฯ ออกมหาสมาคมพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ เข้าเฝ้ากราบบังคมทูล
ถวายพระพรชัยมงคลเวลา ๑๐.๓๐ น. การแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ หรือสากล
นิยม ฯลฯ

๒.๔ เมื่อข้าราชการ ผู้มีสิทธิ์แต่งเครื่องแบบตามข้อ ๒.๓ พร้อมกันแล้ว ณ
ห้องที่จัดไว้ประชุมถวายราชสดุดี เจริญพระเกียรติ ถวายพระพรชัยมงคล เข้าประจำที่
ตามลำดับตำแหน่งหน้าที่ นั่งหรือยืนตามลำดับแล้วแต่ความเหมาะสม ส่วนพ่อค้า
ประชาชน ตลอดจนผู้ไม่มีเกียรติที่ไม่ได้แต่งเครื่องแบบเต็มยศควรจะอยู่แถวหลัง เมื่อ
พร้อมแล้ว

๒.๕ ผู้เป็นประธาน เข้าสู่ห้องประชุม ตรงไปที่โต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระ
บรมฉายาลักษณ์ เปิดกรวยที่ปิดกระถางดอกไม้หลังรูป เกียนแพน ออกวางไว้ข้าง ๆ แล้ว
ถอยออกมาทุกคนถวายคำนับพระบรมฉายาลักษณ์พร้อมกันกับประธาน

๒.๖ ประธานอ่าน ราชสดุดี เจริญพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคลดังนี้
ข้าพระพุทธเจ้า นายยศ.....ตำแหน่ง..... ในนามขอ
ข้าราชการทุกฝ่าย ผู้มีเกียรติ ประชาชนรวมทั้งหลายในที่นี้ขอประกาศราชสดุดี เจริญ
พระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล ในนามมงคลสมัย เจริญพระชนมพรรษาแห่งพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

อายนต์ุ โทณนิต เทวสังฆาโย ข้าแต่ฝูงเทพนิกร อมรบรรหมินทร์ อมรินทร์รา
ธิดาซ สัตเต กาเม ซึ่งสถิตที่ขยนิมานมาสี เมืองสวรรค์ชั้น จกามาพจร สักกิง
เทพเจ้าอันมีเมศวรรคตาดเษ ซึ่งสิงอยู่ขอบเขตเขาจักรวาลและทั้งพระสยามเทวา
ธิดาซ

อันตลิกเซ วิมานเอ อีกทั้งอากาศนิมาน ภูมิเทวดา เป็นอาทิ ทั้งท้าวธตรฐ
ท้าววิรุฬหก ท้าววิรุฬปักข์ ท้าวภูเวงราช อีกทั้งเทพยดาอันศักดิ์สิทธิ์ ทรงมหิทธิ
อำนาจ เป็นต้น พระสยามเทวาธิดาซ พระเสื่อเมือง พระทรงเมือง พระหลักเมือง
ผู้เรืองฤทธิ์ เทพเจ้าอันสิงสถิตทุกประเทศ เขตแดนวันแสนโกฏิ จักรวาลทวีปน้อย
ใหญ่ ไตรโลกธาตุ จงตั้งทิพยโสดเสวนาการ สดับฟังประกาศของข้าบเจ้า ซึ่งได้
รับฉันทานมิตจาก..... ชำราชาการผู้มีเกียรติ ประชาชน ชาวจังหวัด.....
บรรดาผู้ที่ได้มาประชุมพร้อมกันในมงคลเขตสถานที่นี่ ล้วนมีจิตโสมนัสปรารถนากาย
พระพรชัยมงคลแก่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิดาซ บรมนาถบพิตร ผู้ทรงพระคุณธรรมอัน
ประเสริฐ

พระองค์ทรงเป็นพระประมุขของชาติ และทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก
มีพระราชหฤทัยประกอบไปด้วย พระเมตตากรุณาอยู่เป็นเบื้องใจ ด้วยพระราช
ประสงค์จำนงหมายจะให้ประชาชนทั้งหลาย มีความเจริญร่มเย็นเป็นสุขทั่วหน้า

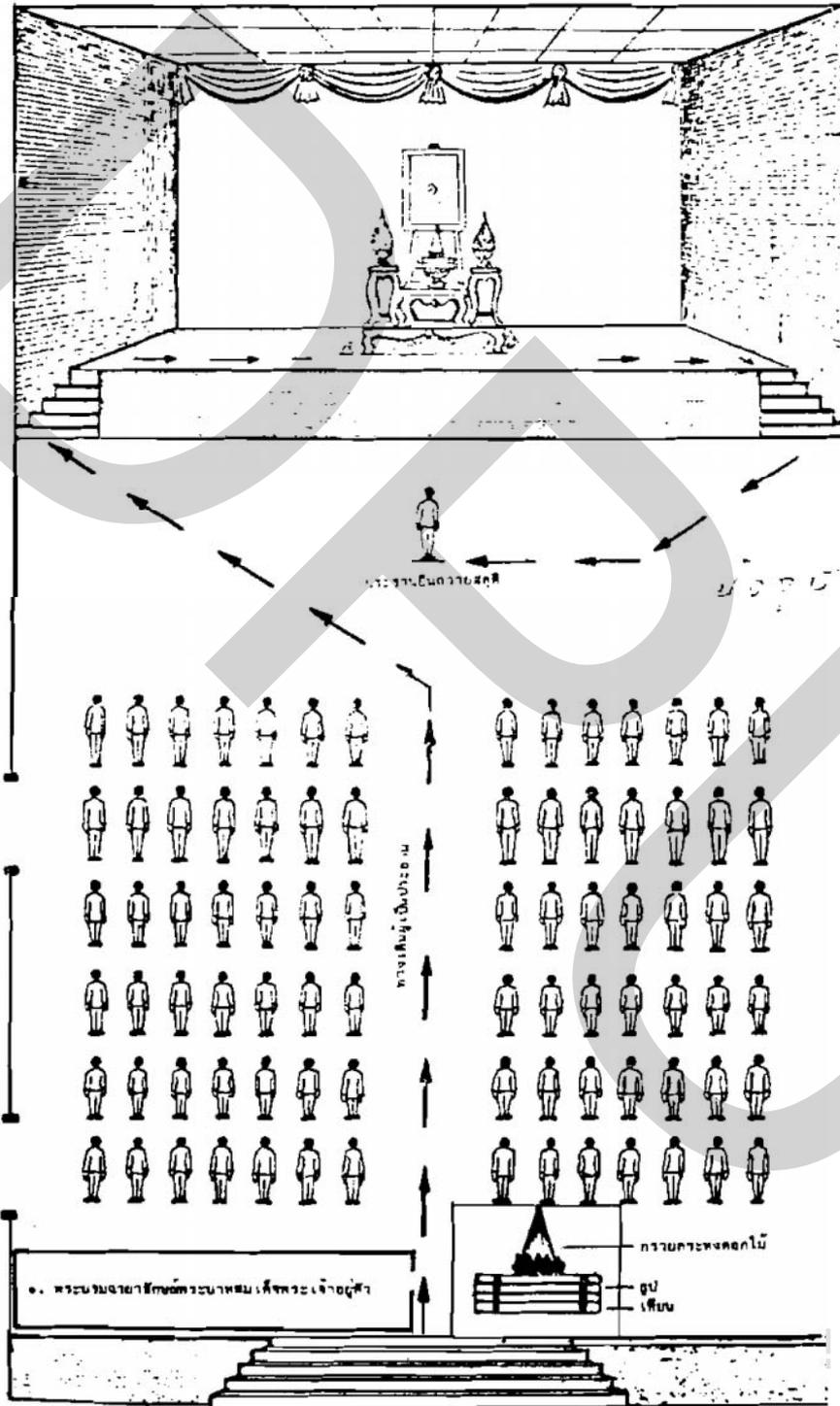
เหล่าชำราชาการและประชาชนทั้งหลาย ระลึกพระคุณของพระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยาม
มินทราธิดาซบรมนาถบพิตร จึงพร้อมกันถวายพระพรชัยมงคลเพื่อถวายพระเกียรติ
ในโอกาสอันเป็นมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ในวาระนี้ ขออำนาจกุศลบุญ
ราศีแห่งข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่ได้กระทำไว้ ทั้งอำนาจพระศรีรัตนตรัยและเทวา
ภินิหาร จงบันดาลให้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิดาซ บรมนาถบพิตร ทรงเจริญพระชนมายุ
ยืนยืนด้วยร้อยพรรษา ปราศจากสรรพโรคพยาธิภัยพิบัติ ขอให้พระองค์ทรงดำรง
สิริราชพัฒนไพบูลย์ พระบรมเดชานุภาพแผ่ไพศาล ด้วยจตุรพิธพรทุกประการจง
ประสิทธิ์

ชยตุ ภาวะ ขอพระองค์ทรงพระเจริญด้วยราชฤทธิ ชนะศีตรูหม์ร้ายทั่วเมกเน็ดล
ชัยมังคละ ชัยมงคลตั้งกล่าวนี้ จงมีแก่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล

อดุลย์เตชะ มหิตลาธิเบศรธามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราชบรมนาถบพิตร
ทุกประการ! ทอญ จงถวายราชสดุดีถวายพระพรชัยมงคล ตูริยางคัมภรเพลงสรร
เสริญพระบารมี จบ ถวายความเคารพ (คำนับ) พร้อมกัน เป็นเสร็จการ กดับ

แบบที่ ๓

แบบที่ ๓

การจัดตามแบบที่ ๓ เป็นแบบที่มีพระสงฆ์ ๙ รูป หรือ ๑๐ รูป เจริญชัยมงคลคาถา เมื่อจบอ่านราชสดุดีถวายพระพรชัยมงคล และจะสวดชัยมงคลคาถาต่อเมื่อจบเพลงสรรเสริญพระบารมีแล้ว การตกแต่งจัดดังนี้

๓.๑ เตรียมการเช่นแบบที่ ๑-๒ แต่ถ้าจัดโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์บนยกพื้นเวทีแบบที่ ๓ นี้จะต้องตั้งที่ชั้นล่างหน้าเวที ส่วนโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระพุทธรูป จะต้องตั้งที่หัวอาสนสงฆ์หนึ่ง (ตามแผนผัง)

๓.๒ ตั้งอาสนสงฆ์สำหรับพระสงฆ์ ๙ รูป หรือ ๑๐ รูปหนึ่ง อาสนสงฆ์จะต้องสูงกว่าเก้าอี้ที่ข้าราชการนั่งประมาณ ๕ ซม. ถ้าเป็นงานตอนเช้าเริ่มเวลา ๑๐.๓๐ น. จะต้องจัดที่เคียงพระสงฆ์ไว้พร้อม

๓.๓ ถ้ามีพระสงฆ์ในงานถวายพระพรชัยมงคลในตอนเช้าด้วย จะต้องจัดภัตตาหารเคียงพระสงฆ์ทำเป็นการบำเพ็ญกุศลถวายพระราชากุศลจัดดังนี้

๓.๔ ข้าราชการ ผู้มีเกียรติมายังมณฑลพิธี กำหนดแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศเจ้าหน้าที่รับรองเชิญนั่งตามลำดับชั้น ตำแหน่ง ส่วนพระสงฆ์นิมนต์ชั้นหนึ่งอาสนะประเคนหมาก พลู บุหรี่ น้ำ ตามควร

๓.๕ เวลา ๑๐.๓๐ น. ผู้เป็นประธาน มาถึงเข้าสู่ห้องพิธีผ่านผู้มาช่วยงานผู้ที่นั่งรอรับผู้เป็นประธาน จะต้องยืนทักทายด้วยความเคารพผู้เป็นประธาน

๓.๖ ผู้เป็นประธานตรงไปที่โต๊ะหมู่บูชา จุดธูปเทียนเครื่องนมัสการพระรัตนตรัยกราบที่แท่นกราบแล้วหันไปถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ (คำนี้) หนึ่ง ณ เก้าอี้ที่จัดไว้สำหรับประธาน (ดูแผนผัง)

๓.๗ เจ้าหน้าที่อารทณาศील ประธานและผู้ร่วมงานประนมมือรับศีล รับศีลจบแล้ว

๓.๘ ประธานลุกจากที่นั่งไปยังโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ ผู้ที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นั้นยืนหันหน้าไปทางที่ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ พระสงฆ์ยกพัดยศขึ้นตั้งพร้อมแล้ว ประธานเปิดฝากถวายครอบดอกไม้ที่ธูปเทียนแพออกวางไว้แล้วถอยออกมา

๓.๙ ประธานถวายความเคารพ (คำนี้) พระบรมฉายาลักษณ์ พร้อมด้วยผู้ที่ชุมนุมอยู่ในที่นั้นทุกคนแล้ว ประธานอ่านราชสดุดี เจริญพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคลตามแบบที่ ๓.๕

๓.๑๐ ประธานอำนวยการฯ สดุดีเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล ตาม
แบบ ๒.๖ จบกววยความเคารพพร้อมกันกับผู้ที่ประชุม ณ ที่นั้นทั้งหมด พระสงฆ์
เจริญชัยมงคลคาถา ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบกววยความเคารพ
ทั้งหมดพร้อมกันแล้วนั่ง ณ ที่เดิม

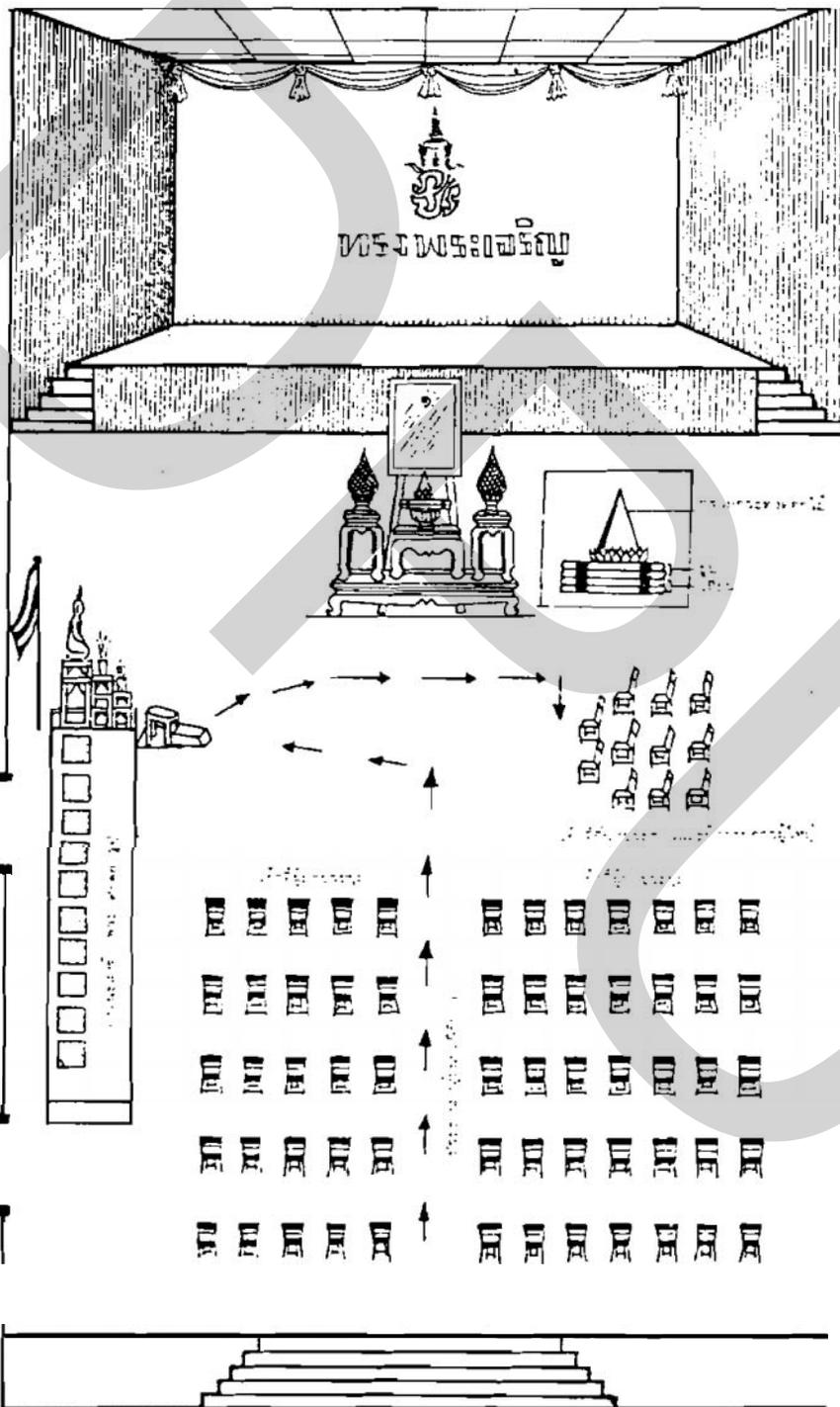
๓.๑๑ พระสงฆ์วางพัดยศ สวดถวายพระพรจบ ประธานและข้าราชการผู้
ใหญ่ ประเคนภัตตาหารถวายพระสงฆ์ฉัน

๓.๑๒ พระสงฆ์ฉันเสร็จ เก็บภาชนะเรียบร้อยแล้ว ประธานและข้าราชการ
ชั้นผู้ใหญ่ถวายจตุปัจจัยไทยธรรมแล้ว กลับนั่งที่เดิม

๓.๑๓ ประธานกรวดน้ำ เมื่อพระสงฆ์ยกพัดขึ้นอนุโมทนา และถวายอติเรก
ถวายพระพรแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จบแล้วพระสงฆ์กลับ

๓.๑๔ ประธานลุกไปถวายคำนับพระบรมฉายาลักษณ์ ผู้ที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นั้น
ยืนถวายคำนับพระบรมฉายาลักษณ์พร้อมกันกับประธาน เป็นเสร็จการถวายพระพรชัย
มงคลและบำเพ็ญกุศลถวาย

แบบที่ ๓ (๑)

ข้อเสนอแนะในการจัดงานในส่วนภูมิภาค เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับราชพิธี

๑. ควรจัดให้มีบวงสรวงสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และถวายสักการะถวายบังคม พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ในวันที่ ๖ เมษายน

๒. สถานที่ ควรเป็นสถานที่กว้าง สามารถชุมนุมข้าราชการทั้งฝ่ายทหาร พลเรือน ลูกเสือ นักเรียน และประชาชนให้มากที่สุด ถ้าไม่มีอาคารที่จะผู้คนได้มาก จะจัดในที่กลางแจ้งก็ได้

๓. ที่จะจัดเป็นพิธีมณฑล ควรมี

ก. ประรำ สำหรับพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา มีโต๊ะหมู่ตั้งพระพุทธรูปต่างหาก จากอาสนสงฆ์ พระสงฆ์ที่สวดชัยันโต ที่จังหวัด ควรเป็นเจ้าคณะจังหวัด ที่อำเภอ ควรเป็นเจ้าคณะอำเภอ ใช้พัดยศ

ข. ที่กลางแจ้งภายนอกประรำพระสงฆ์ ตั้งที่ประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๘ รัชกาลไว้ตรงกลาง ตั้งที่ประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันไว้เบื้องขวา ตั้งที่ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไว้ทางเบื้องซ้าย

ค. เบื้องหน้าที่ประดิษฐานพระบรมรูปมีโต๊ะหมู่บูชา โต๊ะหมู่บูชา หน้าพระบรมรูป ๘ รัชกาล ตั้งเครื่องทองน้อย ส่วนโต๊ะหมู่บูชาหน้าพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไม่ต้องมีรูปเทียนสำหรับจุดบูชา

ง. หน้าโต๊ะหมู่บูชา หมู่กลาง ทำงมสมควรตั้งเครื่องบวงสรวง

๔. เริ่มพิธี ประธานจุดธูปเทียนนมัสการพระพุทธรูปในประรำพิธี ประธานสงฆ์ให้ศีลจบแล้ว ประธานในพิธีออกไปจุดเทียนที่เครื่องทองน้อย หน้าพระพุทธรูป ๘ รัชกาล และธูปเทียนเครื่องบวงสรวง ประธานกราบถวายสักการะ ขณะจุดเครื่องบวงสรวงถ้ามีดุริยางค์บรรเลงเพลงสาธุการ (ถ้าจะไม่มีพิธีสงฆ์ ประธานมาถึงไปจุดธูป เทียนเครื่องบวงสรวง)

๕. เสริ้งการเครื่องบวงสรวง ประธานอ่านอาเศียรวาทปฐมราชสดุดีจบแล้วบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา (ชัยันโต)

๖. จากนั้นประธานไปถวายพุ่มดอกไม้หรือวงดอกไม้สักการะ พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๘ รัชกาล และถวายพุ่มดอกไม้หรือธูป เทียนแก่พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และพระบรมฉายาลักษณ์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แล้วค่อยออกมาขึ้น เบื้องหน้าผู้ที่ชุมนุม
อยู่ ณ ที่นั้น กล่าวนำถวายพระพรชัยมงคลคาถา จบด้วยร้องเพลงสรรเสริญพระ
บารมีพร้อมกัน จบเพลงสรรเสริญพระบารมีคุกเข่าถวายบังคม พระสงฆ์เจริญชัย
มงคลคาถาอีกครั้งหนึ่ง

๗. เสร็จการถวายชัยมงคล ประธานเข้าสู่ประธานสงฆ์ประเคนจุดปัจจัย
ไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนาถวายดีแรก

๘. ภายหลังจากพิธีเป็นทางการแล้วจะเปิดการแสดงฟ้อนรำ เบื้องหน้าพระ
บรมรูป สมมติเป็นการถวายตัวหน้าพระที่นั่ง หรือจะมีทหรสพสมโภชด้วยก็ได้ ทั้งนี้
สุดแต่ความสามารถของแต่ละท้องถิ่นที่จะทำได้

การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา สักการะวันถวายราชสดุดี เนื่องในวันเฉลิมพระชนม
พรรษา ๕ ธันวาคม จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา ดังนี้

โต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๕

ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ บนฐานที่ยกสูงขึ้น จัดให้สวยงาม เด่นเป็น
สง่า ตั้งหมู่ เทียนแพ อยู่ด้านบน ตั้งกรวยดอกไม้สด หรือแจกันดอกไม้ตามตัวอย่าง
ตั้งบานุ่มดอกไม้ทองด้านขวาพระบรมสาทิสลักษณ์ บานุ่มดอกไม้เงินด้านซ้ายพระ
บรมสาทิสลักษณ์

การจัดโต๊ะหมู่บูชาวันเฉลิมพระชนมพรรษา

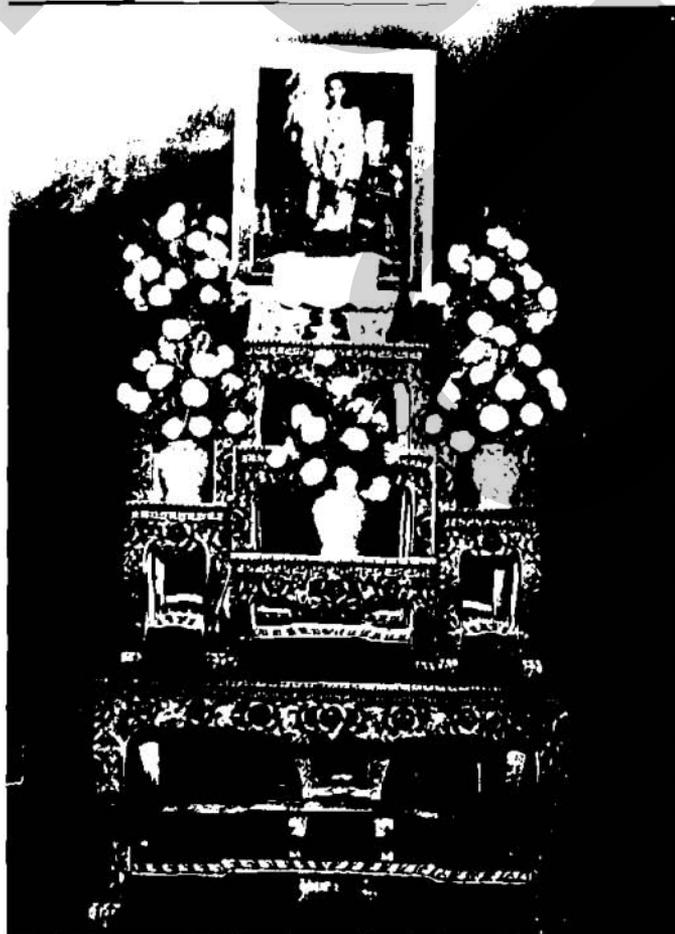
การจัดโต๊ะหมู่บูชา เป็นเครื่องสักการะ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล เป็นงานในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ไม่ต้องตั้งพระพุทธรูป แต่ให้ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ (ภาพเขียน) มีพานวางธูป เทียนแพพริ้มกระถางดอกไม้มือถือหรือกรวยครอบเครื่องประกอบที่ต้องใช้ คือ

๑. พระบรมฉายาลักษณ์
๒. พานพุ่มดอกไม้
๓. พานธูป เทียนแพ กระถางดอกไม้พริ้มหรือกรวยครอบ

วิธีจัด

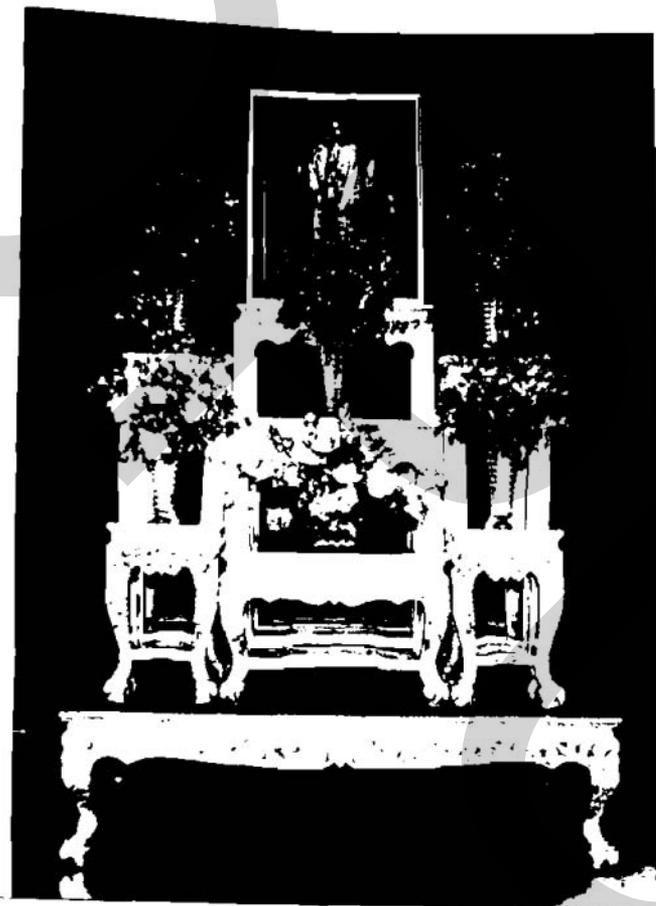
๑. ตั้งพระบรมฉายาลักษณ์ไว้ตรงกลางด้านหลังโต๊ะหมู่ตัวสูงที่สุด หรือ ตั้งโต๊ะตัวที่สูงที่สุด
๒. วางธูป เทียนแพพริ้มกระถางดอกไม้โต๊ะตัวกลาง เวลาประกอบพิธี ประธาน เปิดฝาครอบออกวางไว้
๓. ตั้งพานพุ่มบนโต๊ะที่เหลือทุกตั้ง ตั้งกึ่งกลางโต๊ะ จัดให้เรียบร้อย

วิธีจัด - ตามตัวอย่างรูป

จัดเครื่องบูชาในหลวง เช่น ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา จัดเครื่อง
บูชาตั้งรูป ประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์ ตั้งบนโต๊ะหมู่ตัวสูงที่สุด ตั้งแจกันดอกไม้
ไว้บนโต๊ะหมู่ตัว ตามตัวอย่างรูป

วิธีจัด ตามตัวอย่างรูป

ตัวอย่างย่อในการจัดเต็กรองบูชาในกลาง ในพิธีการสวดเจติมพระรัตนตรัย
โต๊ะตัวที่ ๑ ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์
โต๊ะตัวที่ ๒ บูชารูปแล้วตั้งแจกันดอกไม้สด ๒ คู่

วิธีจัด ตามตัวอย่างรูป

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

สถานศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี และเป็นวันแม่แห่งชาตินั้น โดยจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาโดยใช้หมู่ ๙ สำหรับประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ และเครื่องสักการะ ดังนี้

๑. พระบรมฉายาลักษณ์ ตั้งบนโต๊ะสูงที่สุด หรือประดิษฐานไว้ในที่ที่เหมาะสม
๒. นานตั้งเทียนแดงและกรวยดอกไม้ ๑ ชุด ตั้งโต๊ะตัวที่ ๒ รองลงมา หรือโต๊ะตัวที่สูงที่สุด
๓. ตั้งเครื่องทองน้อย ๑ ชุด บนโต๊ะตัวรองลงมาต่ำสุด คือ ตัวที่ ๓ หรือตัวที่ ๒ ตามรูป
๔. แจกันดอกไม้ ๑ คู่ ตั้งบนโต๊ะ ๒ ตัว ข้างโต๊ะตั้งพานพุ่มทอง พุ่มเงิน
๕. พานพุ่มทองพุ่มเงิน ๑ คู่
๖. พานพุ่มดอกไม้ ๑ คู่ หรือ แจกันดอกไม้ ตั้งบนโต๊ะ ๒ ตัว ด้านหน้าแถวเดียวกับโต๊ะตัวที่ตั้งเครื่องทองน้อย
๗. ที่กราบ ๑ ชุด

การตั้งโต๊ะหมู่ ๙ ในพิธีวันแม่แห่งชาติ

เครื่องประกอบคือ

๑. พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมสาทิสลักษณ์
๒. พานกรวยดอกไม้ ชูปี่ เกียน ๑
๓. พานพุ่มทอง - เงินใหญ่ ๒ หรือพานพุ่มดอกไม้
๔. พานพุ่มทอง - เงินเล็ก ๒ หรือพานพุ่มดอกไม้
๕. เครื่องทองน้อย ๑ ชุด
๖. ที่กราบ ๑ ชุด

ในการประกอบพิธี ประธานเปิดกรวยดอกไม้ แล้วดำเนินการตามกำหนดการ

การตั้งโต๊ะหมู่พิธีเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ณ อาคารสนมสุกฤษฎีรักษ์ อนุสรณ์

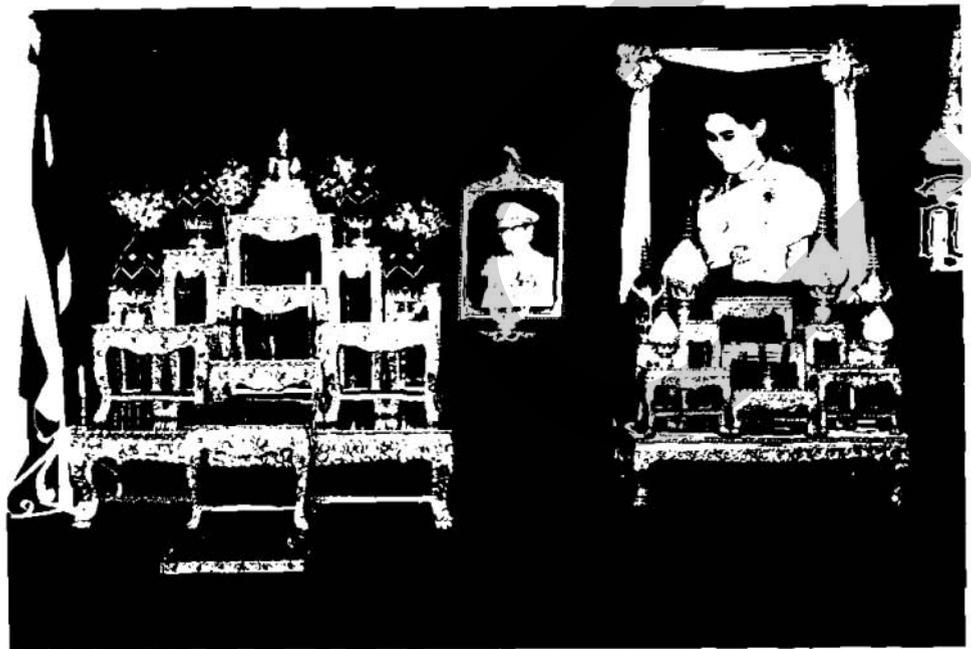
เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัด
งานประชันกลอนสด เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี เนื่องในวโรกาสทรงมีพระชนมายุครบ ๓๖ พรรษา ที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๕
ในการนี้ ได้จัดตั้งโต๊ะหมู่ ๕ จำนวน ๒ ชุด คือ

๓. ตั้งโต๊ะหมู่ ๕ จำนวน ๓ ชุด มีพระพุทธรูป ปั้นพระประธาน ประกอบด้วย
ด้วยเครื่องสักการะต่าง ๆ ตามแบบการตั้งโต๊ะหมู่ ๕ ในงานพิธีทั่วไป ดูตัวอย่าง

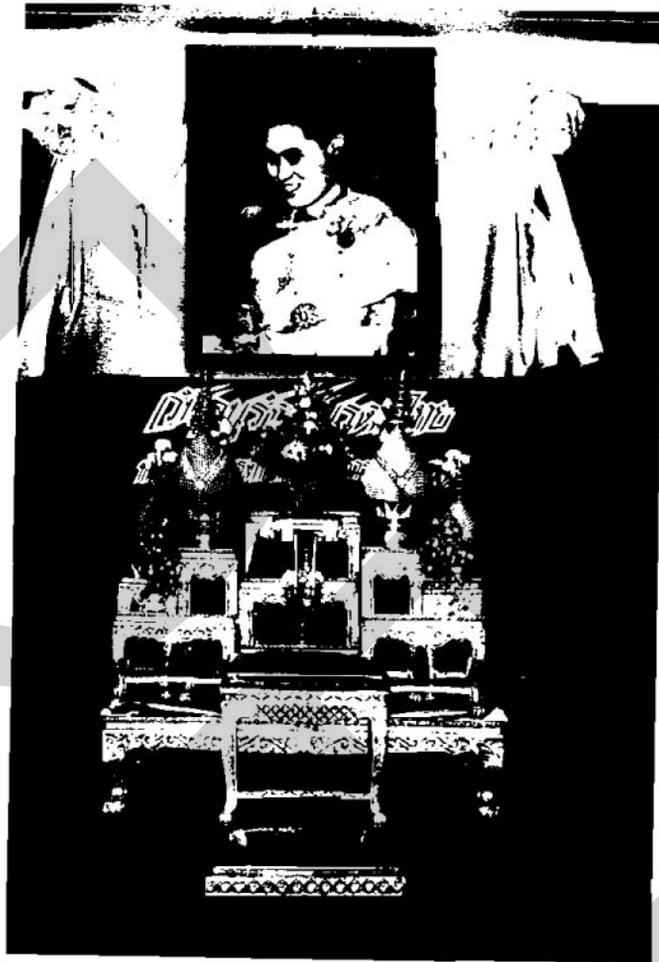
๔. ตั้งโต๊ะหมู่ ๕ อีกจำนวน ๑ ชุด มีพระสาทิสลักษณ์ สมเด็จพระเทพรัตน
ราชสุดาฯ เป็นประธาน พร้อมด้วยเครื่องสักการะ พาน ชูป เทียนแพ กรวยดอกไม้
มีดรอบ พานพุ่มทอง พานพุ่มเงิน แจกันดอกไม้ เป็นต้น ดูตัวอย่าง

ประธานเปิดงานเริ่มด้วยพิธีจุดเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบ แล้วกล่าวความ
เคารพธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ ประทับเปิดกรวยดอกไม้ ถวายความเคารพ
พระสาทิสลักษณ์ ฯ

วิธีจัดตามตัวอย่างรูป

แบบที่ ๑

แบบที่ ๑

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาถวายการเสด็จพระราชดำเนิน

การตั้งโต๊ะหมู่บูชา พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อต้อนรับเสด็จพระราชดำเนินตามรายการที่เสด็จไปในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่บัณฑิตผู้ได้รับพระราชทานระดับปริญญาบัณฑิต มหาบัณฑิต ในสถานศึกษา ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การตั้งโต๊ะหมู่บูชาถวายการเสด็จพระราชดำเนิน ใช้โต๊ะหมู่บูชา ๗ หรือหมู่ แต่ส่วนมากใช้หมู่ ๗ มีเครื่องประกอบ คือ

๑. พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระลงค์เตี้ยยาวบ้าง หรือสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถด้วยก็ได้ตามโอกาส

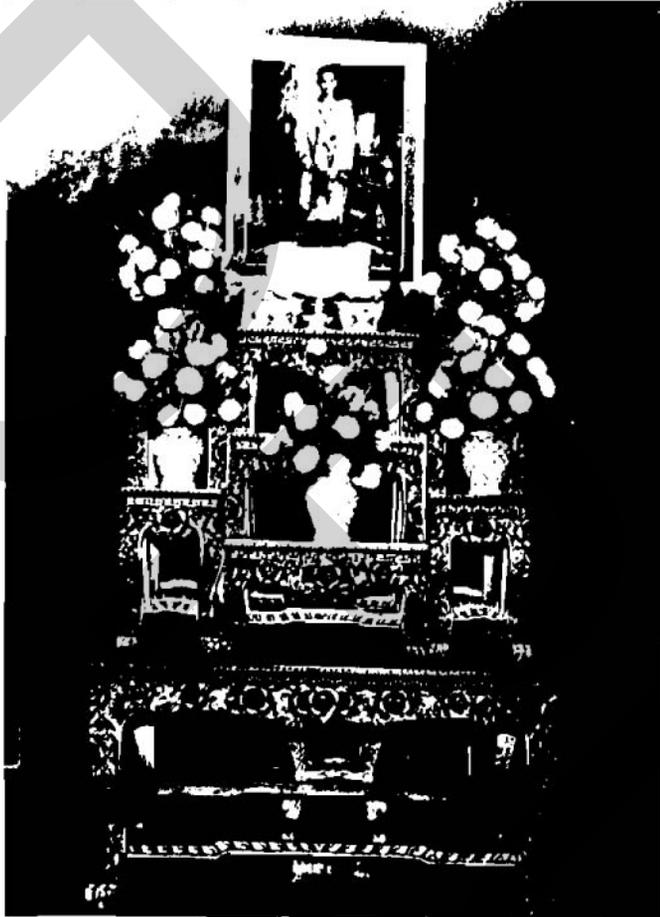
๒. พานเทียนแดงถวายดอกไม้ ๑ ชุด

๓. พานฟุ่ม ๒ คู่

๔. แจกัน ๑ คู่

ตั้งไว้ข้างทางด้านซ้ายมือหรือด้านขวาของทางเสด็จก็ได้ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านที่ตั้งโต๊ะหมู่บูชาแล้ว จึงใช้ปัดโต๊ะหมู่บูชาได้ ทั้งนี้เพราะการตั้งโต๊ะหมู่บูชารับเสด็จรายการนี้ ต้องรับเสด็จมาและกลับ ในวันแต่ได้เสด็จผ่านไปอย่างเดียว ไม่เสด็จกลับทางเก่า ในกรณีเช่นนี้เมื่อเสด็จผ่านไปนานแล้ว ประชาชน ผู้รับเสด็จ กลับไปแล้วก็เห็น เป็นการเรียบร้อยตามรายการที่ ในที่ต่าง ๆ ก็ได้ตั้งโต๊ะหมู่บูชารับเสด็จแบบเดียวกันตามควรแก่กรณี มากน้อยแล้วแต่มีชั้นหรือหมู่บ้าน วัด หน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน จะร่วมกันจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาตามรายการที่เสด็จผ่านไปโปรดด้วยอย่างการตั้งโต๊ะหมู่บูชารับเสด็จตามรายการ เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๐ กรกฎาคม

ii. ศ. ๒๕๓๒

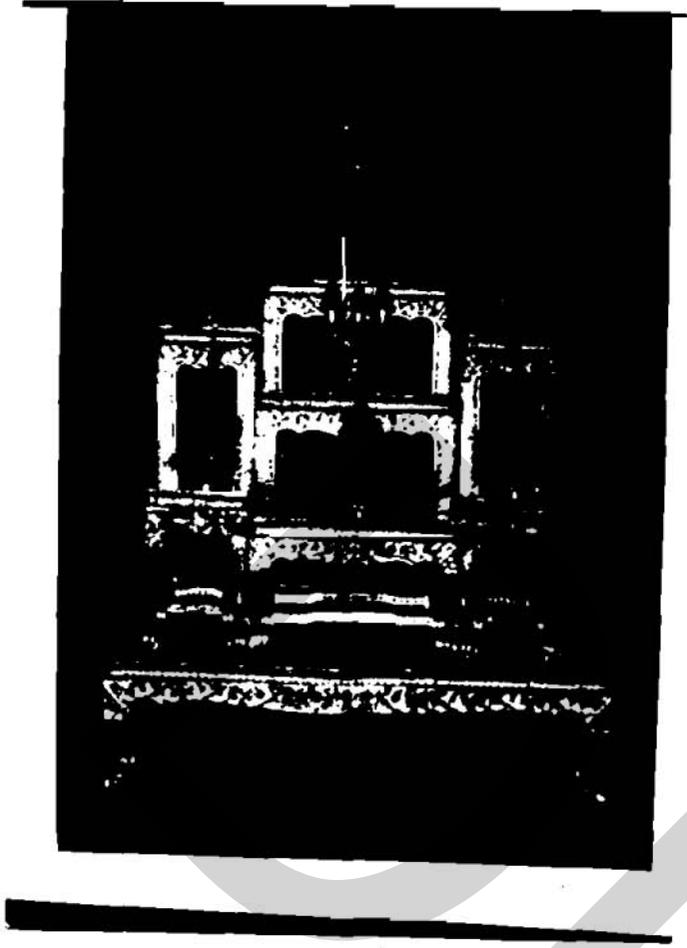
การตั้งโต๊ะหมู่บูชาเกี่ยวกับพระบรมราชานุสาวรีย์
หรือพระบรมรูปของพระมหากษัตริย์

อนุสาวรีย์ที่สร้างไว้จะเป็นประโยชน์ ก็ต่อเมื่อทุกคนถือเป็นปูชนียวัตถุ อันควรสักการบูชาเพื่อเอื้อมระลึกถึงพระองค์ ผู้เป็นเหตุแห่งพระราชานุสาวรีย์นั้น วิธีการปฏิบัติอาจทำได้ดังนี้

๑. ถวายเครื่องสักการบูชาที่อนุสาวรีย์ เครื่องสักการะ คือเครื่องที่นำมาแสดงความเคารพบูชา ประกอบด้วยพวงดอกไม้หรือพุ่มดอกไม้และถือเป็นธรรมเนียมว่า ถ้ามิใช่เป็นวันสวรรคตแห่งองค์พระบรมราชานุสาวรีย์ก็ควรสักการะด้วย พุ่มดอกไม้สด หรือพวงดอกไม้สด แต่ไม่ใช่ใช้แถบแพรหรือสีาคูเป็นโบสถ์ดำ เช่น ในวันที่ ๖ เมษายน ซึ่งเป็นวันที่ระลึกมหาจักรี การใช้แถบแพรหรือโบสถ์ดำ ใช้เฉพาะวันสวรรคตแห่งองค์พระบรมราชานุสาวรีย์เท่านั้น เช่น วันที่ ๑๓ ตุลาคม เป็นต้น

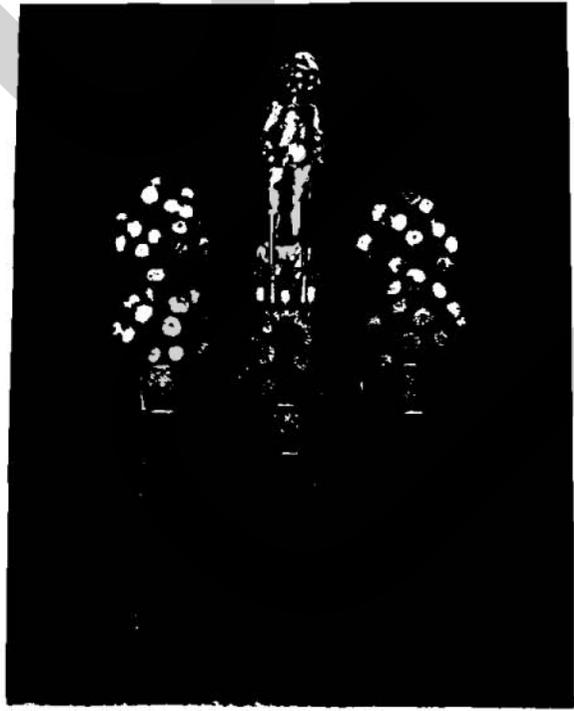
๒. ในกรณีที่ไม่มีพระบรมราชานุสาวรีย์และใช้พระบรมรูปหล่อ หรือใช้พระบรมฉายาลักษณ์ ประดิษฐานในห้องประชุมให้ใช้โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๙-๗-๕ หรือโต๊ะตามตัวอย่าง ดังนี้

- โต๊ะตัวที่ ๑ ประดิษฐานพระบรมรูปหล่อ หรือ พระบรมฉายาลักษณ์
- โต๊ะตัวที่ ๒ ตั้งเครื่องทองน้อย
- โต๊ะตัวที่ ๓ ตั้งพานพุ่มดอกไม้ หรือ แจกันดอกไม้สด
- โต๊ะตัวที่ ๔-๗ ตั้งพานพุ่ม หรือแจกันดอกไม้สด หรือจัดในลักษณะอื่นตามตัวอย่างรูป

แบบที่ ๑

การวัดไม้และปูนปั้นที่ใช้ในวัดสุทัศน์

แบบที่ ๒

แบบที่ ๓

ตัวอย่างในการจัดเครื่องบูชาพระบรมราชาอนุสาวรีย์

โต๊ะตัวที่ ๑ ประติษฐานพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์

โต๊ะตัวที่ ๒ โต๊ะใหญ่ปูผ้าขาวแล้วตั้งแจกันดอกไม้สด ๑ คู่ เข็มเทียน ๑ คู่

ใช้ธูปปักด้านขวา ใช้เทียนปักด้านซ้าย ตามตัวอย่าง

ประชาชนในพิธีจุดเครื่องทองน้อยหรือธูปเทียนแล้วกราบไว้แบบมือ ๑ ครั้งเป็น

เสร็จการ

โต๊ะตัวที่ ๑ ประติษฐานพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์
โต๊ะตัวที่ ๒ โต๊ะตัวใหญ่ปูผ้าขาวแล้วตั้งเครื่องทองน้อย เพื่อสักการบูชา

การตั้งโต๊ะหมู่บูชางานรพีรำลึกประจำปี

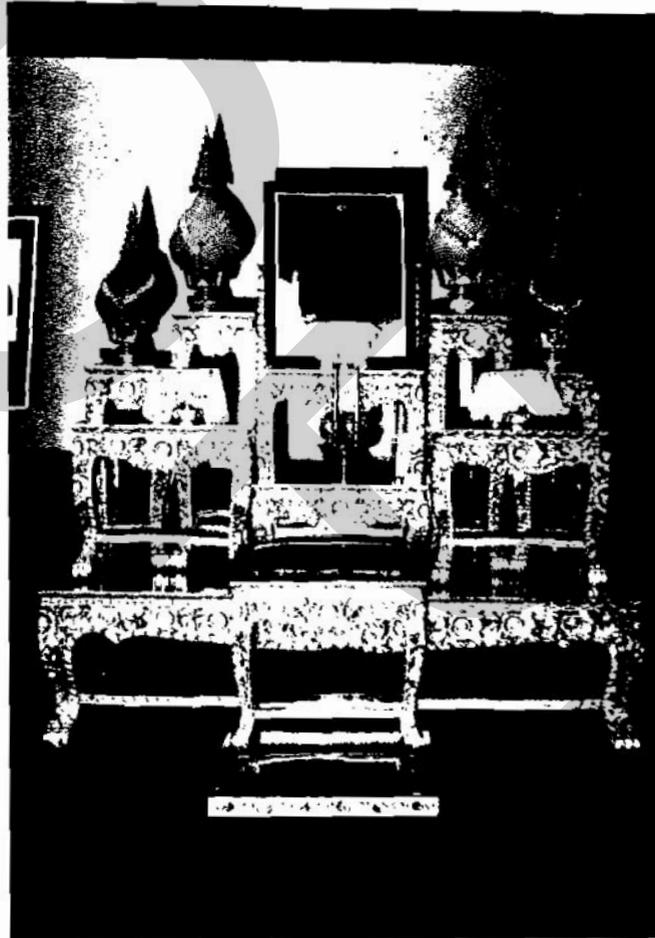
การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในงานรพีรำลึกประจำปี ในสถาบันอุดมศึกษาจัดให้มี โดยคณะกรรมการได้จัดงานรพีรำลึกเป็นประจำทุกปี ในการจัดโต๊ะหมู่บูชาประกอบด้วย โต๊ะหมู่บูชา ๒ ชุด คือ

๑. โต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๑ ประกอบด้วยเครื่องประดับหรืออุปกรณ์ ดังนี้
 - ๑.๑ พระพุทธรูป ๑ องค์
 - ๑.๒ แจกันดอกไม้ ๒ คู่
 - ๑.๓ พานพุ่มดอกไม้ ๘ พาน
 - ๑.๔ เชิงเทียนพร้อมเทียน ๑ คู่
 - ๑.๕ กระจกเงารูปพร้อมรูป ๓ ดอก ๑ ชุด
 - ๑.๖ ธงชาติพร้อมเสา ๑ ชุด ตั้งทางขวาพระพุทธรูป
 - ๑.๗ พระบรมฉายาลักษณ์พร้อมขาตั้ง ๑ ชุด ตั้งทางซ้ายพระพุทธรูป
 - ๑.๘ ที่กราบ ๑ ชุด
 - ๑.๙ เทียนชนวน e เล่ม
 - ๑.๑๐ โต๊ะรองพื้นตัวใหญ่ ๑ ตัว
๒. โต๊ะหมู่บูชาสำหรับพระอุปถัมภ์ ๑ ชุด ประกอบด้วยเครื่องประดับ ดังนี้
 - ๒.๑ พระรูปตั้งบนโต๊ะตัวสูงที่สุด
 - ๒.๒ พานตั้งเทียนแบบพร้อมกรวยดอกไม้ ๑ ชุด
 - ๒.๓ พานวางพานดอกไม้สด ๒ พาน
 - ๒.๔ พานพุ่มดอกไม้ w คู่ หรือตั้งแจกันดอกไม้แทน
 - ๒.๕ เครื่องทองน้อย ๑ ชุด มีธูป เทียนเงิน-ทอง
 - ๒.๖ ที่กราบ ๑ ชุด
 - ๒.๗ โต๊ะรองพื้น ๑ ตัว

ทั้งนี้โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานดังนี้

๑. ประธานมาถึงทุกคนในที่ประชุมลุลยก่อน
๒. พิธีกรมอบเกียรติช่نوانให้ประธาน
๓. ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พิธีกรนำสวดบูชาพระรัตนตรัย
๔. ประธานกราบพระพุทธรูป ๓ ครั้ง
๕. ประธานท้าวความเจตนาของชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์แล้วเสด็จไปที่โต๊ะบูชาชุดแรก
๖. ประธานไปที่โต๊ะหมู่บูชาพระรูปพระบิดาแห่งกฎหมายไทย โต๊ะหมู่บูชาชุดที่ ๒
๗. พิธีกรมอบเกียรติช่نوانให้ประธาน
๘. ประธานจุดธูปเทียนที่เครื่องทองน้อย
๙. ประธานเปิดกรวยดอกไม้
๑๐. ประธานวางพวงดอกไม้บนบานทางด้านขวา
๑๑. ถวายดอกไม้ศาสตราจารย์วางพวงดอกไม้บนบานด้านซ้าย
๑๒. ประธานกราบพระรูปพระบิดาแห่งกฎหมายไทย ๑ ครั้ง เป็นเสร็จพิธีสักการบูชา

ตัวอย่างการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในงานรณรงค์รำลึกถึงคณะนิติศาสตร์มหาวิทาลัย
ธุรกิจบัณฑิตย์ จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในงานรณรงค์ประจำปี ๒๕๓๒ ดังนี้

กิจกรรมสนับสนุนจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาที่เกี่ยวกับการถวายผ้าพระกฐินหลวง
และผ้าพระกฐินพระราชทาน

การจัดโต๊ะหมู่บูชาการถวายผ้าพระกฐินหลวงและผ้าพระกฐินพระราชทานมี
ดังนี้

๑. พระกฐินหลวง หมายความว่า พระกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
เสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เอง หรือโปรดเกล้าฯ ให้พระ
ราชวงศ์ องคมนตรี หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเสด็จไปหรือไปถวายแทนพระองค์ ตาม
หมายกำหนดการของสำนักพระราชวัง การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา ตั้งเฉพาะภายในพระ
อุโบสถ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังร่วมกับทางวัดจัดสถานที่รับเสด็จ จัดตั้งโต๊ะหมู่
บูชาหมู่ ๗ หรือ ๙ ตามความเหมาะสมที่ข้างหน้าพระประธานในพระอุโบสถ เมื่อ
เสด็จพระราชดำเนินถึงหน้าพระอุโบสถ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
รับผ้าไตรจากเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง เสด็จเข้าในพระอุโบสถ วางผ้าไตรจีวร
บนพานแว่นฟ้าหน้าพระภิกษุรูปที่ ๒ (ทุกคนยกยื่นรับเสด็จ) ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระ
รัตนตรัย ทรงกราบ ทรงอัมผ้าไตรจีวร หันพระพักตร์ไปทางพระประธาน ว่า นโม
๓ จบ แล้วหันพระพักตร์มาทางพระสงฆ์ กล่าวคำถวายผ้าพระกฐิน จบแล้ววางบน
พานแว่นฟ้าหน้าพระภิกษุรูปที่ ๒ ประเคนแล้วประทับนั่ง พระสงฆ์ประกอบสังฆกรรม
เสร็จแล้วพระภิกษุรูปที่รับผ้าพระกฐินออกไปครองผ้า กลับเข้ามานั่งที่เดิม ทรงถวาย
บริขารเครื่องไทยธรรมเสร็จแล้วพระสงฆ์ถวายอนโมทนาถวายอดิเรก ทรงหลังพระ
ทักษิโณทก (กรวดน้ำ) ทรงกรวดน้ำแล้วเสด็จกลับ บรรเลงเพลงสรรเสริญ
พระบารมี

๒. พระกฐินพระราชทาน หมายความว่า พระกฐินที่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด สถานศึกษา องค์การ
สโมสร สมาคมหรือเอกชนผู้มีเกียรติ ซึ่งขอพระราชทานผ้าพระกฐินเพื่อนำไปถวาย
พระสงฆ์ที่จำพรรษา ณ พระอารามหลวง (ขอผ่านกรมการศาสนา) แล้วติดต่อ
กำหนดวันถวายผ้าพระกฐินให้พระสงฆ์กราบ จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาไว้ ๒ แห่ง คือ

๑. จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพระอุโบสถสำหรับประธานจุดธูปเทียน
บูชาพระรัตนตรัย

๒. จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาไว้ภายนอกพระอุโบสถใกล้ทางเข้าพระ
อุโบสถ เมื่อประธานมาถึงเข้าไปเปิดกรวยดอกไม้แล้วทำความเคารพ (คำนับ)
พระบรมฉายาลักษณ์ แล้วหยิบผ้าไตรจีวรอัมไว้ขณะนั้นแตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญ

พระบารมีจับแล้ว ประธานอ้อมผ้าไตรจีวรพระราชทานเข้าไปในพระอุโบสถ ขณะนั้นผู้
 เข้าประชุมทุกคนลุกขึ้นยืน เมื่อประธานวางผ้าไตรบนพานแว่นฟ้าที่จัดไว้หน้าพระภิกษุ
 รูปที่ ๑ รับเทียนชนวนจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย แล้วอ้อมผ้าไตรจีวรหันหน้าไปทาง
 พระประธานว่า นโม ๓ จบ หันหน้าไปทางพระสงฆ์กล่าวคำถวายผ้าพระกฐินตาม
 แบบที่จัดไว้ที่ไตรจีวร จบแล้วถวายไตรจีวรแด่พระภิกษุรูปที่ ๑ กลับนั่งเก้าอี้ กนกบ
 นั่งลง ต่อจากนั้นพระสงฆ์ประกอบสังฆกรรม พระภิกษุผู้รับผ้าพระกฐินออกไปครองผ้า
 พระกฐิน เสร็จแล้วกลับมาที่นั่งเดิม ประธานถวายเครื่องไทยธรรม เฉพาะเครื่อง
 ไทยธรรมที่พระราชทานมา บริวารนอกนั้นให้ผู้มาร่วมงานถวายพระสงฆ์ ตามลำดับ
 พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานกรวดน้ำ และประกาศจำนวนปัจจัยที่ถวายพระสงฆ์วัดนั้น
 ประธานไปกราบพระประธาน เป็นเสร็จพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน

**การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชานอกพระอุโบสถ
 ในงานถวายผ้ากฐินพระราชทาน**

๘	๗	๑	๔	๕
		๒		
๙		๓	๖	

- โต๊ะตัวที่ ๓. ตั้งพระบรมฉายาลักษณ์
 - โต๊ะตัวที่ ๑. ตั้งพานกรวยดอกไม้
 - โต๊ะตัวที่ ๒. ตั้งพานผ้าไตรจีวร
 - โต๊ะตัวที่ ๔-๙ ตั้งแจกันดอกไม้หรือพานพุ่มดอกไม้
- ในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานจะตั้งโต๊ะหมู่ ๔-๕-๗-๙ ก็ได้ โต๊ะตัวที่
 ๖-๓ ไม่ต้องจัดเครื่องประดับโต๊ะที่ ๑ ต้องตั้งพระบรมฉายาลักษณ์เท่านั้น

อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์รับผ้าไตรพระราชทานจากโต๊ะหมู่บูชา
ที่วางไว้หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ในงานกฐินพระราชทาน

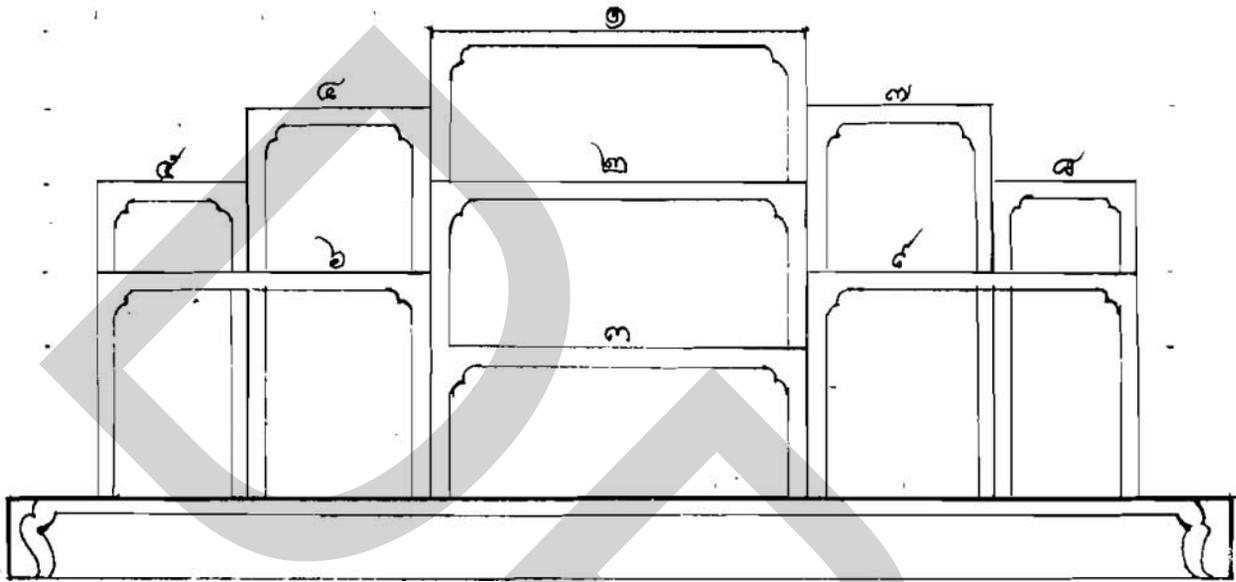
การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๙ หน้าพระประธานในพระอุโบสถ มีเครื่องประกอบดังนี้

- ก. โต๊ะตัวที่ ๑ ตั้งแจกัน ๒ ที่ เชิงเทียน ๒ ที่ พานเทียนแพ - กรวย
man?; ๑ ชุด หรือ พานพุ่มดอกไม้ ๓ ที่
- ข. โต๊ะตัวที่ ๒ ตั้งพานพุ่มดอกไม้ ๑ พาน เชิงเทียน ๑ คู่
- ค. โต๊ะตัวที่ ๓ ตั้งเชิงเทียน ๑ คู่ กระจกวางรูป ๑ ที่
๔. โต๊ะตัวที่ ๔ ตั้งเชิงเทียน ๑ ที่ แจกัน ๑ ที่ พานพุ่มดอกไม้ ๑ พาน
๕. โต๊ะตัวที่ ๕ ตั้งเชิงเทียน ๑ ที่ แจกัน ๑ ที่ พานพุ่มดอกไม้ ๓ พาน
๖. โต๊ะตัวที่ ๖ ตั้งเชิงเทียน ๑ ที่ พานพุ่มดอกไม้ ๓ พาน
๗. โต๊ะตัวที่ ๗ ตั้งเชิงเทียน ๓ ที่ แจกัน ๑ ที่ พานพุ่มดอกไม้ ๑ พาน
๘. โต๊ะตัวที่ ๘ ตั้งเชิงเทียน ๑ ที่ แจกัน ๑ ที่ พานพุ่มดอกไม้ ๑ พาน
๙. โต๊ะตัวที่ ๙ ตั้งเชิงเทียน ๑ ที่ พานพุ่มดอกไม้ ๑ พาน

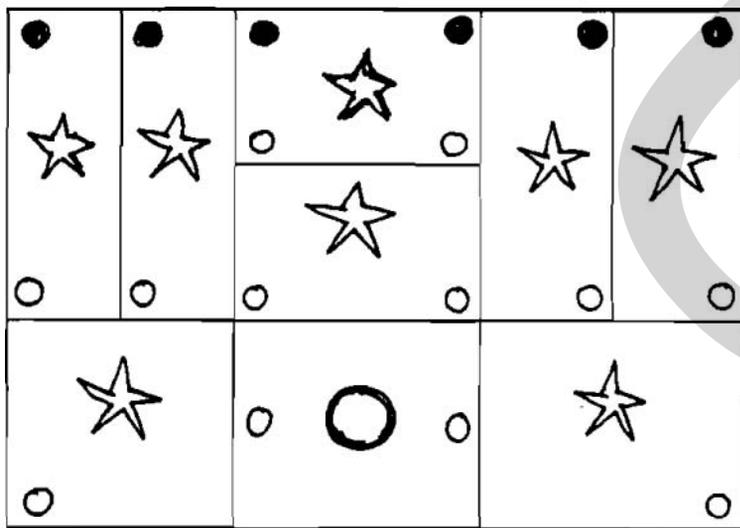
แผนผังการจัดตั้งดังนี้

การตั้งโต๊ะหมู่ ๙

แผนผังการตั้งโต๊ะหมู่ ๙

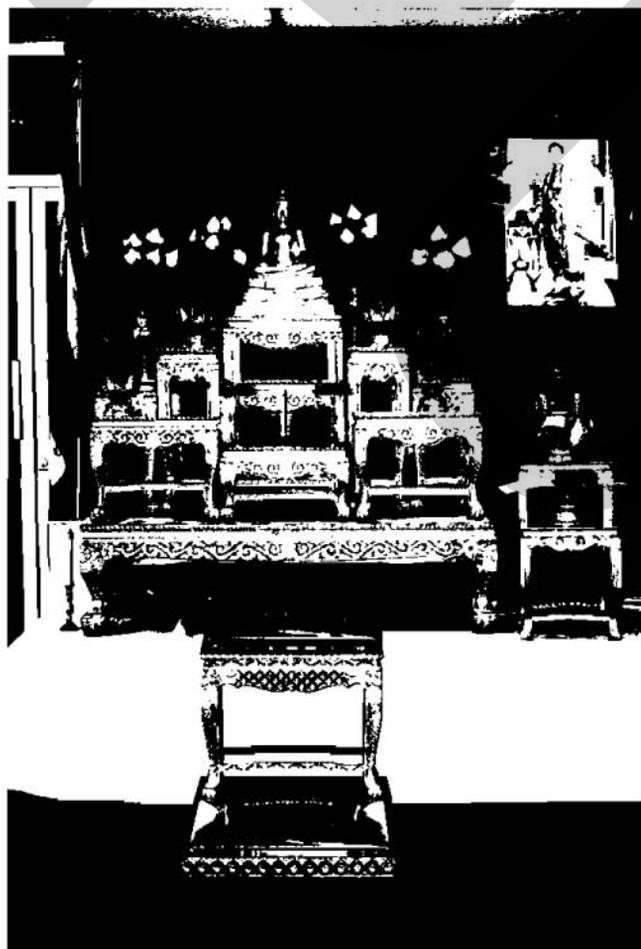
- แจกันดอกไม้ ๖ ที่
- ★ พานดอกไม้ ๔ พาน
- เทียน ๑๒ ที่
- กระถางชูบ ๑ ที่

MUUB ตั้งหน้าพระประธานในพระอุโบสถ

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในสถานศึกษา

การมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ผู้ได้รับพระราชทาน ซึ่งได้ลงชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วนั้น ในวันทำบุญวันคล้ายวันสถาปนาของสถาบันนั้น ๑ หรือในวันทำบุญเลี้ยงพระสงฆ์ประจำปี การจัดสถานที่การตั้งโต๊ะหมู่บูชาใช้หมี่ ๙ ประดับตกแต่งด้วยเครื่องสักการะบูชา มี พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน แจกันดอกไม้ ๕ แจกัน เชิงเทียน ๑ คู่ กระจกวางธูป ๑ ที่ พระพุทธรูป ๑ องค์ ด้านขวาโต๊ะหมู่ปักธงชาติ ด้านซ้ายตั้งพระบรมฉายาลักษณ์ ตรงข้างหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ ตั้งโต๊ะ ๑ ตัว สำหรับวางพานธูปเทียนแพและกรวยดอกไม้มีครอบ ลำดับลงมาตั้งโต๊ะอีก ๑ ตัว เพื่อวางเครื่องราชอิสริยาภรณ์และใบประกาศกำกับเครื่องราช ๓ (ถ้ามี) เมื่อพระสงฆ์ให้ศีลจบแล้ว อ่านประกาศจบเปิดกรวยดอกไม้ และยืนเป็นประธานในพิธีมอบ โดยเปิดกล่องเครื่องราช ๓ และใบประกาศวางบนพาน ผู้ที่ได้รับพระราชทานเข้าไปรับตามลำดับ ชายโค้งคำนับ หลีกถอนสายบัวต่อพระพิภตรพระบรมฉายาลักษณ์ แล้วหยิบเครื่องราช ๓ และใบประกาศ ขณะนั้นพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา

ตัวอย่างการตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ของมหาวิทยาลัยสุรนารีบัณฑิตย์ (โดยคำแนะนำจากที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง นายเสวต ธนประดิษฐ์)

การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีประสาทปริญญา

การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีประสาทปริญญาในสถาบันศึกษาหรือสถานที่ใด ๆ นั้น การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาใช้ชุดหมู่ ๙ ประกอบด้วยเครื่องประดับต่าง ๆ แจกัน พาน พุ่ม เชิงเทียน กระจ่างรูป ที่ขาดไม่ได้ คือ

a. โต๊ะตัวที่สูงที่สุดตั้งพระพุทธรูป

a. โต๊ะตัวที่ ๒ รองลงมา ตั้งพานพระคัมภีร์พระธรรม

นอกนั้นประดับเช่นเดียวกับการจัดโต๊ะหมู่ ■ ทิวไป แต่ดอกไม้ พานดอกไม้ จะใช้ดอกไม้มากและสวยงาม

กิจกรรมที่จัดทำในงานพิธีประสาทปริญญาได้แก่

a. จัดอาสนะที่นั่งพระสงฆ์ a ที่ พร้อมด้วยที่นั่งร้อนน้ำเย็น a ชุด ไม่มีน้ำมนต์และไม่โยงด้วยสายสิญจน์ และไม่ต้องรับศีลและอนโมทนา

๓. ที่ตั้งพัด ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชทาน หรือโปรดเกล้า ฯ ให้ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติหน้าที่แทนให้พระสงฆ์ใช้พัดยศและนอกนั้นใช้พัดรอง

๓. พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ต้องสวดตลอดเวลาที่บัณฑิตเข้ารับปริญญาบัตร ให้หยุดพักในช่วงเปลี่ยนคณบดีฯ รัชชชื่อบัณฑิตเข้ารับปริญญาบัตร คอยดูผู้เข้ารับทุกคนต้องเจริญชัยมงคลคาถาเสมออย่าให้ขาด

๔. พิธีกร ผู้ให้เทียนชนวนแต่ละประธานนั้นต้องมีไว้พร้อม ทั้งไฟสำหรับจุดเทียนชนวนเมื่อประธานเข้ามาในบริเวณพิธี บัณฑิตและผู้อยู่ในที่ประชุมนั้นลุกขึ้น

๕. รูป เทียน ต้องจมน้ำมันให้พอดี

๖. เมื่อมอบปริญญาบัตรเสร็จแล้ว ผู้แทนบัณฑิตนำกล่าววปัญญาณ จบแล้วประธานในพิธีให้โอวาทเสร็จแล้วไปกราบพระรัตนตรัย และทำความเคารพธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ แล้วร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีจบแล้วกลับ

. เจ้าหน้าที่ถวายเครื่องไทยธรรมแก่พระสงฆ์ ๆ ไม่ต้องอนโมทนา

สภาพตัวอย่างโต๊ะหมู่บูชา

๑๑๖ ศาสตราจารย์ สัจญา ชธรรมศักดิ์ กราบพระรัตนตรัยในงานพิธีประสาทปริญญา

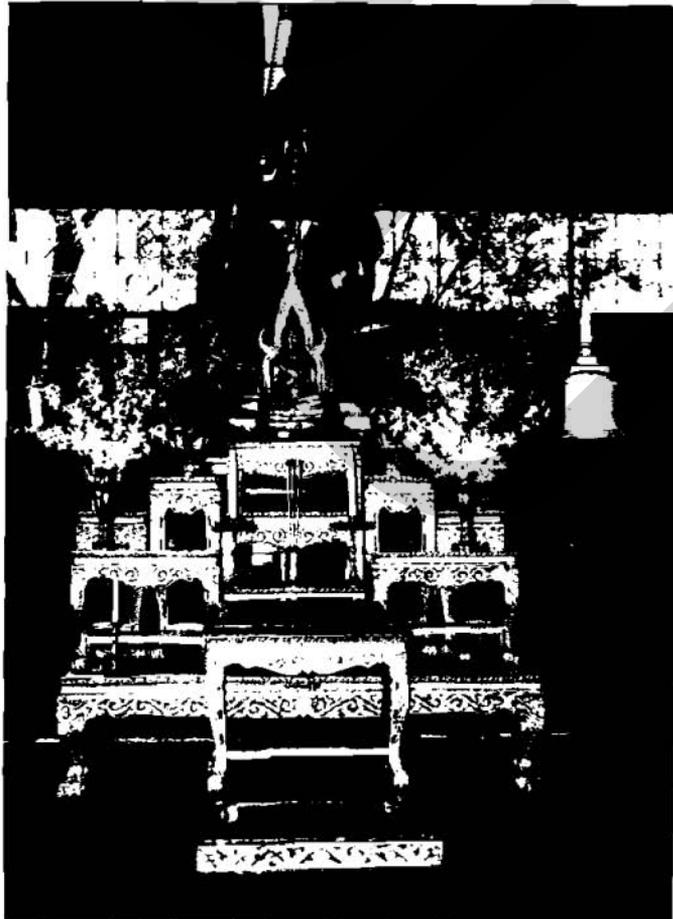
การตั้งโต๊ะหมู่บูชางานสงกรานต์

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาในงานสงกรานต์ประจำปีทุกปี ที่ศาลาธรรมธัช มหาวิทยาลัยสุโขทัยธานี วิทยากร ๑ มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑. การตั้งโต๊ะหมู่บูชาใช้หมู่ ประกอบด้วยพระพุทธรูป ๑ องค์ พานพุ่มดอกไม้ ๓ คู่ แจกันดอกไม้ ๒-๓ คู่ เข็มเทียน ๑ คู่ กระจ่างรูป ๑ ที่
๒. การแห่ทางสงกรานต์ ๓๐ ปลาย จะหามเสลี่ยงพระพุทธรูป ๑ องค์ นำหน้าตามด้วย เสลี่ยงนางสงกรานต์ ขบวนกลองยาว และผู้ร่วมขบวนตามลำดับ
๓. การตั้งนำหอมสร้างพระพุทธรูปและอธิการบดี ที่ตั้งนำสร้างพระพุทธรูปและอธิการบดีตั้งไว้แถวเดียวกัน

เมื่อขบวนแห่ถึง รับพระพุทธรูปขึ้นตั้งโต๊ะหมู่บูชา พานพุ่มดอกไม้เงิน-ทอง และพานดอกไม้ขึ้นวางบนโต๊ะบูชา เชิญอธิการบดีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย สวดบทบูชาพระรัตนตรัย แล้วทุกคนนั่งประจำที่ เจ้าหน้าที่ยกพระพุทธรูปลงประจำที่หน้าสร้างนำ อธิการบดีนำสร้างนำพระพุทธรูป คณะจารย์รดน้ำขอพรจากอธิการบดี จากนั้นอธิการบดีปล่อยนก-ปลา นักศึกษาแสดงการรำและบรรเลงดนตรีไทย

ตัวอย่าง
การตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่
ศาลาธรรมธัช

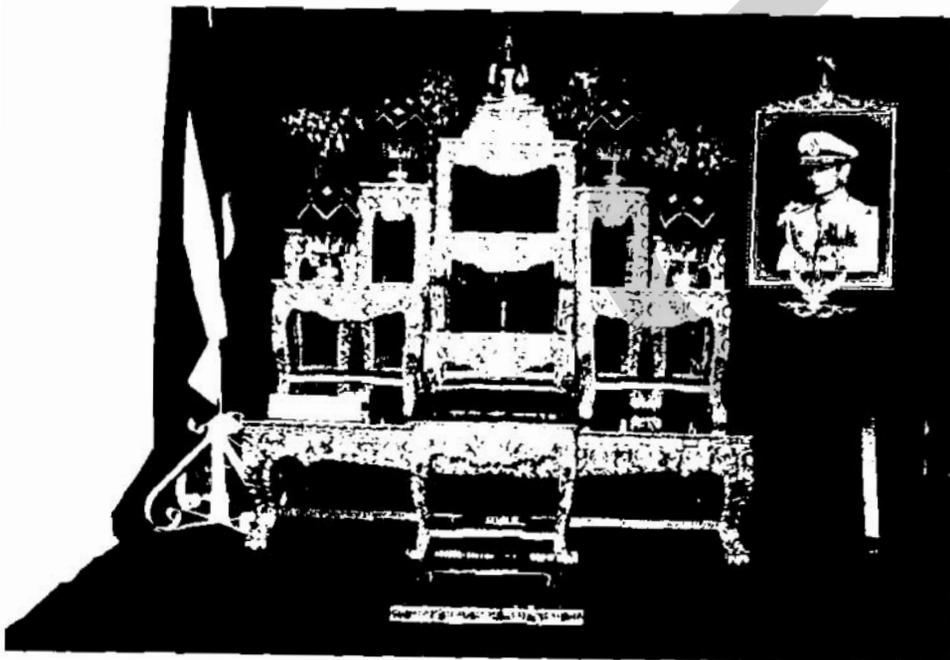

การจัดโต๊ะหมู่บูชาในห้องประชุม

การจัดโต๊ะหมู่บูชาในห้องประชุม ถ้าเป็นพิธีใหญ่ควรใช้โต๊ะหมู่ ๙ จะทำให้ดูเหมาะสมมากกว่า ต้องตั้งเสาธงชาติพร้อมกับธงชาติและฐานตั้งเสาธงชาติด้านขวาของโต๊ะหมู่บูชา และตั้งพระบรมฉายาลักษณ์พร้อมฐานทางด้านซ้ายของโต๊ะหมู่บูชา สำหรับเครื่องประกอบต่าง ๆ ที่ต้องใช้ประดับตั้งบนโต๊ะหมู่บูชา ได้แก่

๑. พระพุทธรูป ๑ องค์
๒. แจกันดอกไม้ ๒ คู่
๓. พานพุ่มดอกไม้ ๒ หรือ ๓ พาน
๔. เชิงเทียน ๑ คู่ พร้อมเทียนพิธี หนัก ๔ บาท ๑ คู่
๕. กระจกตั้งรูป ๑ ที่ พร้อมรูป ๓ ดอก ปีกที่กระจก และการจุดเทียนจุดเล่มขวาของพระพุทธรูปแล้วจุดเทียนเล่มซ้าย แล้วจุดรูป ๓ ดอก ตามลำดับ
๖. เทียนชนวน ๑ เล่ม สำหรับพิธีกรจุดมอบประธานในพิธีจุดเทียน รูปเมื่อประกอบพิธีก่อนเปิดประชุม

วิธีจัด - ดูแผนผังและรูปภาพดังนี้

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาในพิธีไหว้ครูประจำปี

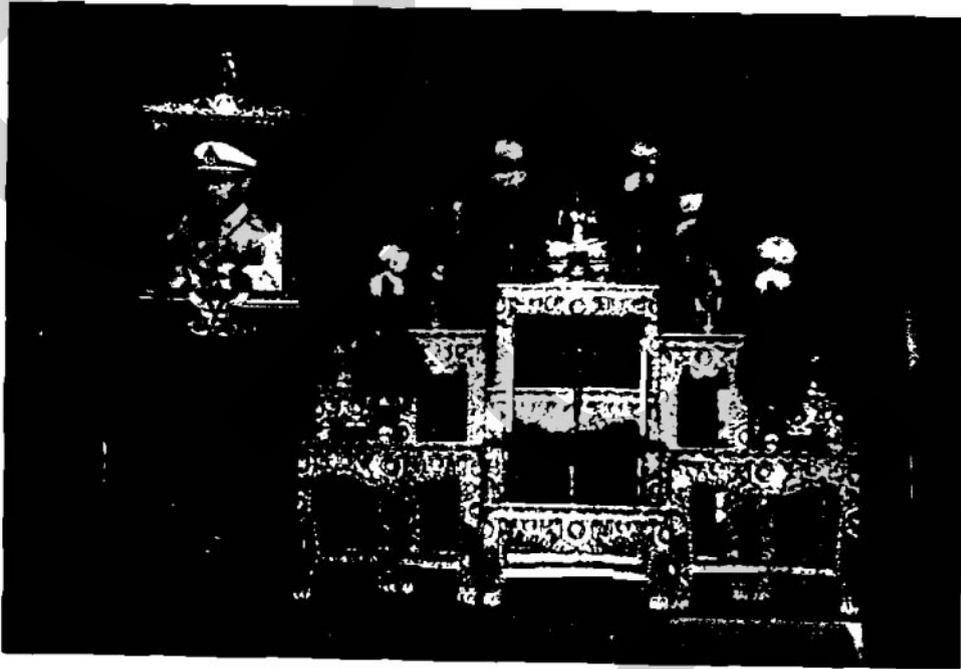
การตั้งโต๊ะหมู่บูชา ในพิธีไหว้ครูของนักศึกษาใหม่ประจำปีการศึกษาของทุกปีการศึกษานั้นเป็นพิธีสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง โดยสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องประกอบพิธีไหว้ครู เพื่อให้ให้นักศึกษาใหม่ได้แสดงออกซึ่งความเคารพจงรักภักดีต่อครูอาจารย์ ซึ่งมีอธิการบดีเป็นประธานโดยจัดเครื่องสักการบูชาคือพานพุ่มดอกไม้สด และกำหนดให้มีหัวหน้านักศึกษาใหม่เป็นกลุ่ม เป็นคณะกับตัวแทนชั้นปี ถวายพานพุ่มดอกไม้สด ถวายมอบคารวะประธานครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา การต่าง ๆ ให้นักศึกษาใหม่ ในการไหว้ครูทุกครั้งจะต้องตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๗ หรือ ๙ ตามความเหมาะสม โต๊ะหมู่บูชาประกอบด้วยเครื่องบูชาสักการะ คือ

๑. พระพุทธรูป ๑ องค์
๒. แจกันดอกไม้ ๒ คู่
๓. พานพุ่มดอกไม้ ๒ คู่
๔. เชิงเทียน ๑ คู่
๕. กระจกสูง ๑ ที่
๖. พานวางพระคัมภีร์ ๑ ที่ตั้งบนโต๊ะตัวหน้าจากโต๊ะตั้งพระพุทธรูป
๗. เครื่องธูปธูปและเจิมพระคัมภีร์ ๑ ชุด

การประกอบพิธีไหว้ครู มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

๑. ประธานเดินเข้ามาในที่ประชุม ทุกคนลุกขึ้นยืน
๒. พิธีกรจุดเทียนชนวน ทำความเคารพ มอบเทียนชนวนให้ประธานจุดเทียนด้านขวา ซ้าย จุดธูปบูชาพระรัตนตรัย ขณะนั้น ทุกคนประนมมือ
๓. พิธีกรนำแถวไหว้พระรัตนตรัย
๔. ประธานกราบพระพุทธรูป ๓ ครั้ง แล้วลุกขึ้นทำความเคารพธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์แล้วกลับไปนั่งประจำที่ ทุกคนนั่งลงที่เดิม
๕. วิทยาการปาฐกถา (ถ้าเป็นพระภิกษุ) ประธานถวายเครื่องไทยธรรม (ถ้าเป็นฆราวาส) ประธานมอบของที่ระลึก
๖. ประธานสโมสรนำกล่าวคำไหว้ครูแล้ว มอบพานดอกไม้แด่ประธานครูอาจารย์ (ทุกคนสวมครุยปริญญา)
๗. พิธีกร ๒ คนนำพระคัมภีร์และเครื่องเจิมไปให้ประธานเจิมแล้วนำกลับมาตั้งไว้ที่เดิม
๘. ประธานในพิธีให้โอวาท

๙. ประธานไปกราบพระพุทธรูป ทำความเคารพธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ ขณะประธานลุกไปกราบทุกคนในที่ประชุมลุกขึ้น เมื่อประธานกลับออกไปพื้นบริเวณปริมาตรแล้วจึงกลับ

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาในการทำบุญคล้ายวันเกิดที่บ้าน

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาทำบุญคล้ายวันเกิดประจำปี ปกติจะใช้โต๊ะหมู่ ๙ แต่ถ้าเนื้อที่น้อยจะใช้หมู่ ๕-๗ หรือ หมู่ ๓-๕ ก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑. ตั้งโต๊ะหมู่ประกอบด้วยเครื่องประดับบูชา คือ พระพุทธรูป ๑ องค์ พานพุ่มดอกไม้ ๒-๓ คู่ แจกันดอกไม้ ๒-๓ คู่ เชิงเทียน ๑ คู่ กระจกชุบ ๑ ที่ และด้ายสายสิญจน์ ๑ กลุ่ม พร้อมพานรอง ๑ ใบ และชั้นทำน้มนต์ ๑ ใบ พร้อมเทียนน้มนต์

๒. ปูอาสนสงฆ์ ๙ ชุด ชั้นน้ำพานรองหรือกระบะน้ำร้อน น้ำเย็น ๙ ชุด

๓. เครื่องไทยธรรม ๙ ชุด

๔. ที่กรวดน้ำ ๑ ที่

๕. กระโถน ๕ ใบ หรือ ๙ ใบ

ตัวอย่างการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๙ ที่บ้านอธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

(ดร.ไสว สุกชีพิทักษ์)

การตั้งโต๊ะหมู่บูชาประจำบ้านชาวพุทธ

พุทธศาสนิกชนผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา และปฏิบัติกิจศาสนาพิธีเป็นประจำ นิยมการตั้งโต๊ะหมู่บูชาไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งของบ้าน หรือ มีห้องพระเป็นเอกเทศเฉพาะไว้เป็นที่ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ ได้สะดวก นิยมตั้งเครื่องประกอบที่สำคัญ คือ

๑. พระพุทธรูปปางประธานพรหรือพระประธานพร หรือพระปางมารวิชัย หรือพระประจำวันของผู้เป็นเจ้าของบ้าน การตั้งพระพุทธรูปหันพระพักตร์ไปทางตะวันออก หรือ ทิศเหนือ ได้ ก็ได้ตามความเหมาะสมกับสถานที่ ห้ามหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันตกเว้นแต่ไม่มีสถานที่ที่จะตั้งโต๊ะหมู่บูชาจริง ๆ

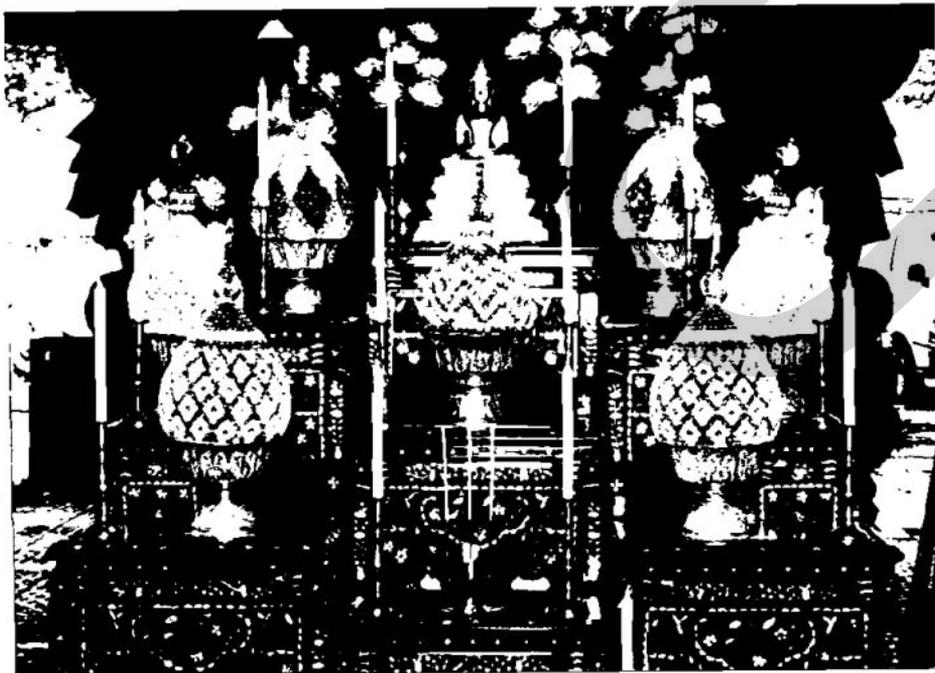
๒. ตั้งพานพุ่มดอกไม้ ๒ คู่

๓. ตั้งแจกันดอกไม้ ๒ คู่

๔. กระจกคู่ ๑ ที่ ตั้งเชิงเทียน ๑ คู่

๕. สิ่งของอื่น ๆ เช่น พระเครื่อง ฝ้ายนาค เป็นต้น

ดูตัวอย่างการตั้งโต๊ะหมู่บูชาในบ้าน หมู่ ๗ หรือ ๘ ก็ได้ ส่วนเครื่องประกอบนั้นแม้ไม่ครบก็ใช้ได้ ทั้งนี้แล้วแต่เจ้าของบ้านจะจัดตั้งตามความเหมาะสม หรือมีพระพุทธรูปมากองค์ ก็ตั้งบนโต๊ะบูชาเตี้ยไปหมดก็มี

การจัดดอกไม้บูชาหน้าตู้พระอภิธรรมในงานศพ

การจัดดอกไม้หรือบูชาหน้าตู้พระอภิธรรม สำหรับพระสงฆ์ ๔ รูป สวดพระอภิธรรมในงานศพนั้นเป็นการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาการสวดพระอภิธรรมในงานศพ หรือขณะตั้งศพ สวดพระอภิธรรมประกอบด้วย

๑. ปอสนสงฆ์ ๔ ชุด

๒. ตั้งกระโถน ๔ ชุด

๓. ตั้งชดน้ำชา ๔ ชุด

๔. ตั้งที่ตั้งพัดรอง ๔ ชุด

๕. ตั้งตุ้มคัมภีร์พร้อมคัมภีร์ ๑ ชุด

ตั้งเครื่องบูชา ๑ ชุด ได้แก่ แจกันดอกไม้ ๑ คู่ กระถางชูปพร้อมทั้งรูป ๓ ดอก ๑ คู่ เชิงเทียนพร้อมเทียน ๑ คู่

เมื่อตั้งศพสวดพระอภิธรรมนั้นจะต้องตั้งที่บูชา a ชุด คือ

a. ตั้งโต๊ะหมู่บูชาหมู่ ๗ หรือ หมู่ ๘ สำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป ๑ องค์ และเครื่องสักการบูชาได้แก่ แจกันดอกไม้ ๒ คู่ พานพุ่มดอกไม้ a คู่ เชิงเทียนพร้อมด้วยเทียน ๑ คู่ กระถางชูปพร้อมด้วยรูป ๓ man

๖. ตั้งโต๊ะบูชาสวดพระอภิธรรมในงานศพประกอบด้วย แจกันดอกไม้ ๑ คู่ กระถางชูปกับรูป ๓ non เชิงเทียนกับเทียน ๑ คู่

m. ตั้งเครื่องบูชาศพประกอบด้วย

a) กระถางชูปใหญ่ a คู่ สำหรับปักชูปไว้ตลอดงาน

๖) เชิงเทียน a คู่ พร้อมเทียนจุดไว้ตลอดงานเพื่อเป็นชนวนให้ผ้ามาคารวะศพได้จุดชูปคนละ n ดอก ปักที่กระถางชูป แล้วกราบ ๑ ครั้ง

เมื่อประธานหรือเจ้าภาพสวดศพจะจุดชูปเทียน ให้จุดเริ่มที่บูชาหมายเลข ๑-๒-๓ ตามลำดับ ตัวอย่างการจัดโต๊ะหมู่บูชาในงานศพ ดังนี้

การจัดโต๊ะหมู่บูชาในงานศพ

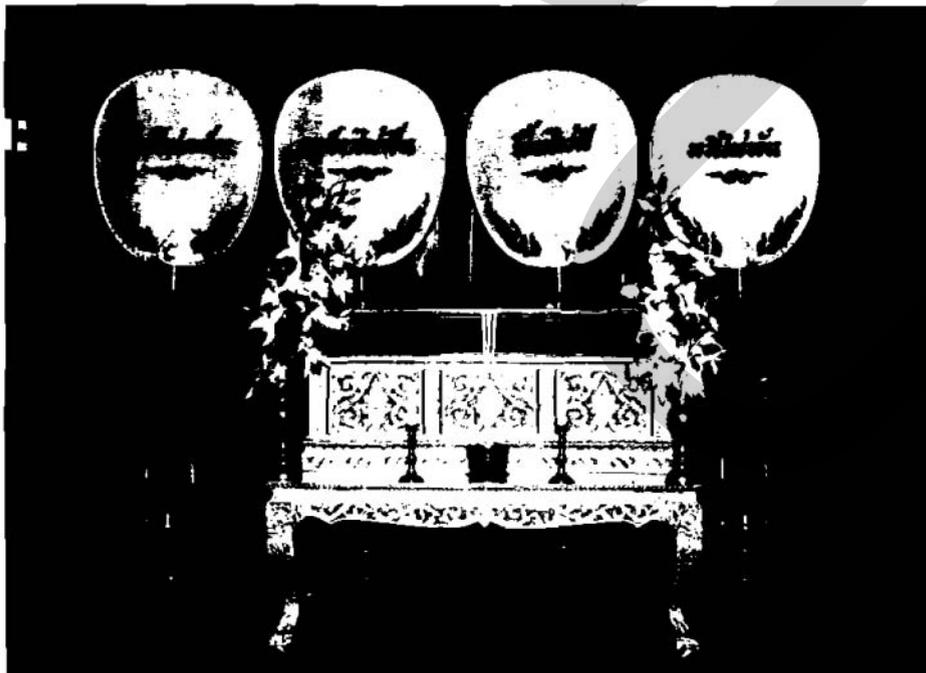
การจัดโต๊ะหมู่บูชาในงานศพนั้น จะใช้โต๊ะหมู่ ๗-๘ ก็ได้ตามความเหมาะสมกับสถานที่ ส่วนเครื่องประดับมี พระพุทธรูป a องค์ แจกันดอกไม้ ๒ คู่ พานพุ่มดอกไม้ ๒ คู่ และเชิงเทียน ๑ คู่ กระถางชูป ๑ คู่ ที่ตามแผนผังการจัดตั้งที่แสดงไว้แล้ว เมื่อถึงเวลา ๑๙.๐๐ U. พิธีกรจุดเทียนชนวนแล้วทำความเคารพประธาน ๆ

ไปจุดที่บูชาตามลำดับ คือ

๑. จุดบูชาพระรัตนตรัยแล้วกราบ ๓ ครั้ง
๒. จุดบูชาพระอภิธรรม พระสงฆ์ ๕ รูป ผู้สวดพระอภิธรรม (ไม่กราบ)
๓. จุดบูชาศพด้วยธูป ๑ man กราบ ๓ ครั้ง

เสร็จจากการจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย บูชาพระอภิธรรมและพระสงฆ์ แล้วไปจุดบูชาศพ แล้วกลับไปนั่งที่เดิม ฟังพระสงฆ์สวดพระอภิธรรม ๕ จบ ครั้งสวดครบ ๓ จบแล้ว เจ้าภาพจะจัดเครื่องต้มหรืออาหารว่าง หรือ ข้าวต้ม เลี้ยงแขกผู้มาร่วมงาน เมื่อพระสงฆ์สวดครบ ๕ จบแล้ว เจ้าภาพถวายเครื่องไทยทาน พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานกรวดน้ำ การตั้งโต๊ะหมู่บูชาในงานศพไม่มีการตั้งธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ ให้ตั้งเครื่องประกอบโต๊ะบูชา คือ

๑. พระพุทธรูป ๑ องค์
๒. พานพุ่มดอกไม้ ๕ พาน แจกันดอกไม้ ๑ คู่
๓. เทียนเทียน ๑ คู่
๔. กระจกธูป ๑ ที่

บทที่ ๕
บทวิเคราะห์^d

วิเคราะห์สภาพของภาวะอุตสาหกรรมโต๊ะหมู่บูชา

ในบทวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจาก การใช้เครื่องมือแบบสอบถาม
เรื่องสภาพของภาวะอุตสาหกรรมโต๊ะหมู่บูชา จะทำการวิเคราะห์แต่ละลักษณะดังนี้

ตารางที่ ๑ ลักษณะสถานที่ผลิตและจำหน่าย

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
เป็นโรงงานมีบริเวณ	๓	๑๐.๓๔
บ้านเป็นหลัก	๒	๖.๙๐
ตึกแถวเป็นร้านค้า	๘	๒๗.๕๙
ทาวน์เฮ้าส์	๐	๐.๐๐
ห้องแถวและเป็นที่อยู่อาศัย	๑๓	๔๕.๕๑
เป็นทั้งห้องแถว, ที่อยู่อาศัยและมีโรงงานในที่เดียวกัน	๒	๖.๙๐
เป็นทั้งห้องแถว, ที่อยู่อาศัยและโรงงานแยกต่างหาก	๑	๓.๔๕
ผู้ตอบทั้งหมด	๒๙	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๑ แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ผลิตและจำหน่ายของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็น
ตัวอย่างของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดอยุธยา จำนวน ๒๙ ราย
ซึ่งเป็นห้องแถวและเป็นที่อยู่อาศัย ๑๓ ราย ตึกแถวเป็นร้านค้า ๘ ราย คิดเป็น
ร้อยละจะได้ ๔๕.๕๑ และ ๒๗.๕๙ ตามลำดับ แสดงว่าลักษณะสถานที่ผลิตและ
จำหน่ายเป็นห้องแถวและเป็นที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๑ รองลง
มาถึงตึกแถวเป็นร้านค้าคิดเป็นร้อยละได้ ๒๗.๕๙

ตารางที่ ๒ วิชยะฐานะทางการศึกษาของผู้ประกอบการ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าประถมปีที่ ๗	๙	๓๑.๐๓
สูงกว่า ป.๗ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑๐	๓๔.๔๘
สูงกว่า มศ.๓ ถึงอาชีวศึกษา	๔	๑๓.๗๙
สูงกว่าอาชีวศึกษาถึงปริญญาตรี	๕	๑๗.๒๔
สูงกว่าปริญญาตรี	๑	๓.๔๕
รวม	๓๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ แสดงให้เห็นถึงวิชยะฐานะทางการศึกษาของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ ๗ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มี ๑๐ รายจาก ๓๙ รายซึ่งเป็นระดับการศึกษาของผู้ประกอบการเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๘ รองลงมาได้แก่ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการคือ ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าประถมปีที่ ๗ ซึ่งคิดเป็นร้อยละจะได้ ๓๑.๐๓

ตารางที่ ๓ เหตุผลของผู้ประกอบการประกอบอาชีพ

เหตุผลการประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ตามบรรพบุรุษ	๑๑	8161.681
ทำเอง	๕	๑๗.๖๓
คนอื่นให้ทำ	๑	
อาชีพบังคับ	๓	no. ๓๕
ศรัทธาในอาชีพ	๘	061.๕๕
ขายร่วมกับสินค้าเครื่องไทยทาน	๑	๓.๕๕
รวม	๒๙	๑๐๐.๐

จากข้อมูลตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่าเหตุผลของผู้ประกอบอาชีพพบว่าผู้ประกอบการที่ทำตามบรรพบุรุษคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๓ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของเหตุผลของผู้ประกอบการเหตุผลรองลงมาได้แก่ ศรัทธาในอาชีพคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๕

ตารางที่ ๔ ลักษณะการประกอบการ

ลักษณะการประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
ผลิตขายส่ง	๓	no. ๓๕
ตัวแทนจำหน่าย	๑๗	dd. ๖๒
ผลิตและขายด้วย	๙	mn. am
รวม	๒๙	

ข้อมูลจากรายการที่ ๕ แสดงให้เห็นว่าลักษณะประกอบการของผู้ประกอบการ พบว่าผลิตขายส่ง ๓ ราย ตัวแทนจำหน่าย ๑๗ ราย และผลิตและขายด้วย ๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๕ , ๕๘.๖๖ และ ๓๑.๐๓ ตามลำดับ แสดงว่าลักษณะประกอบการมีลักษณะเป็นตัวแทนจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๖ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้แก่ผลิตและขายด้วยคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๓

ตารางที่ ๕ รายได้ต่อปีจากการประกอบอาชีพโต๊ะหมู่บูชา

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๙	๓๑.๐๓
ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท	๑๑	๓๗.๙๓
มากกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท	๙	๓๑.๐๓
รวม	๒๙	๑๐๐.๐๐

จากข้อมูลตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่ารายได้ต่อปีจากการประกอบอาชีพโต๊ะหมู่บูชา พบว่าช่วงรายได้ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท เป็นช่วงที่ผู้ประกอบการได้รับรายได้มากที่สุดซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๓

ตารางที่ ๖ ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในด้านแนวโน้มของการประกอบการค้า
ด้านนี้

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
จะดีขึ้น	๑๑	๓๗.๕๓
ไม่แน่ใจ	๑๒	๔๑.๓๘
จะซบเซาลง	๖	๒๐.๖๙
รวม	๒๙	๑๐๐.๐๐

จากข้อมูลในตารางที่ ๖ แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีความคิดเห็นธุรกิจการค้าประเภทนี้มีแนวโน้มจะดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๓ ไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๘ และจะซบเซาลงคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๙

ตารางที่ ๗ เหตุผลของผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นว่าการค้าประเภทนี้มีแนวโน้ม
จะดีขึ้น

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละของผู้ตอบ	ร้อยละของผู้ตอบทั้งหมด
จำนวนความต้องการของผู้สนใจมากขึ้น	๙	๘๑.๘๒	๓๑.๐๓
เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น	๑	๙.๐๙	๓.๕๕
สินค้าประเภทนี้มีความจำเป็นต้องใช้ในประเทศ	๑	๙.๐๙	๓.๕๕
รวม	๑๑	๑๐๐.๐๐	๓๗.๕๓

จากข้อมูลตามตารางที่ ๗ แสดงให้เห็นเหตุผลของผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นว่าการค้าประเภทนี้มีแนวโน้มดีขึ้น พบว่าเหตุผลอื่นเนื่องมาจากจำนวนความต้องการของผู้สนใจมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๒ และเทียบกับผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๓

ตารางที่ ๘ เหตุผลของผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นว่าการค้าประเภทนี้มีแนวโน้มจะซบเซา

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละของผู้ตอบ	ร้อยละของทั้งหมด
วัตถุดิบมีราคาสูง	๔	๖๖.๖๗	๑๓.๗๙
จำนวนความต้องการของผู้สนใจน้อยลง	๑	๑๖.๖๗	๓.๘๕
สินค้าทั่วไปมีราคาแพง	๑	๑๖.๖๗	๓.๘๕
รวม	๖	๑๐๐.๐๐	๒๑.๔๙

จากข้อมูลตารางที่ ๘ แสดงให้เห็นเหตุผลของผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นว่าการค้าประเภทนี้จะมีแนวโน้มซบเซา พบว่า เหตุผลอื่นเนื่องจากวัตถุดิบมีราคาสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ และเทียบกับผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๙

ตารางที่ ๙ ผู้ประกอบการมีเอกสารตำราเกี่ยวกับโต๊ะหมู่บูชา

เอกสารโต๊ะหมู่บูชา	จำนวน	ร้อยละ
มี	๗	๒๘.๑๔
ไม่มี	๒๒	๘๑.๘๖
รวม	๒๙	๑๐๐.๐๐

จากข้อมูลตารางที่ ๙ แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบว่ามีเอกสารตำราเกี่ยวกับโตะหมู่บูชา ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๕ และมีผู้ตอบว่าไม่มี ๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๒๕ จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารตำราเกี่ยวกับโตะหมู่บูชา

ตารางที่ ๑๐ แบบโตะหมู่บูชาที่ผู้ประกอบการจำหน่าย

แบบโตะหมู่	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละของ ผู้ตอบทั้งหมด
หมู่ ๕	๑	๓.๕๕	91.610
หมู่ ๗	๑๕	๕๑.๗๒	๕๕.๕๖
หมู่ ๙	๑๑	๓๗.๕๐	๕๐.๗๕
ไม่ตอบแบบสอบถาม	๒	๖.๕๐	-

จากข้อมูลตารางที่ ๑๐ แสดงให้เห็นว่า จำนวนแบบสอบถามที่แจกไป ๒๙ ราย มีผู้ตอบในเรื่องนี้ ๒๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๑๐ และมีผู้ไม่ตอบ ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ จากผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องนี้ ๒๗ ราย พบว่า แบบโตะหมู่บูชาที่จำหน่ายได้มากที่สุด คือ หมู่ ๗ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๖ และรองลงมาเป็นแบบหมู่ ๙ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๕

ตารางที่ ๑๑ ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพนี้ หรือ สืบทอดกันมา

ระยะเวลาประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕ ปี	๕	๑๓.๓๓
๕ - ๑๐ ปี	๑๑	8161.681
๑๑ - ๒๐ ปี	๕	๑๓.๓๓
๒๑ - ๓๐ ปี	๓	๑๐.๓๔
๓๑ - ๔๐ ปี	๒	๖.๓
๔๑ - ๕๐ ปี	๑	๓.๓๕
๕๑ - ๖๐ ปี	๐	๓.๓๕
๖๑ - ๗๐ ปี	๒	๖.๓
๗๑ - ๘๐ ปี	๑	-
๘๑ - ๙๐ ปี	๑	-
๙๑ - ๑๐๐ ปี	๑	-
มากกว่า ๑๐๐ ปี	๑	๓.๓๕
รวม	๒๙	๑๐๐.๐๐

จากข้อมูลตารางที่ ๑๑ แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาที่ประกอบอาชีพนี้หรือสืบทอดกันมาอยู่ในช่วงเวลา ๕ ถึง ๑๐ ปี เป็นส่วนมากคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ หรือ คิดระยะเวลาเฉลี่ยที่มีผู้ประกอบอาชีพนี้มา ๒๐.๒๕ ปี

ตารางที่ ๑๒ อาชีพที่มีส่วนช่วยประเทศด้านใด

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ทำให้เศรษฐกิจของชาติดี	๘	๙.๘๘
บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม	๒๕	๓๐.๘๖
พัฒนาสังคมให้ดีขึ้น	๑๑	๑๓.๕๘
รักษาความมั่นคงของชาติ	๑	๑.๒๕
บำรุงรักษาพระพุทธศาสนา	๒๕	๓๐.๘๖
สงวนอาชีพนี้ไว้ให้คนไทย	๑๑	๑๓.๕๘
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากข้อมูลตารางที่ ๑๒ แสดงให้เห็นว่า อาชีพนี้มีส่วนช่วยประเทศในด้านบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและบำรุงรักษาพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นความคิดเห็นของผู้ประกอบการเป็นส่วนมากคิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๖ หรือ ร้อยละรวม ๖๑.๗๒ รองลงมาได้แก่ พัฒนาสังคมให้ดีขึ้นและสงวนอาชีพนี้ไว้ให้คนไทยซึ่งคิดเป็นร้อยละรวม ๒๗.๑๖

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพการของภาวะอุตสาหกรรมทำโต๊ะหมู่บูชา จัดอันดับสูงสุด
 ๓ อันดับแรก

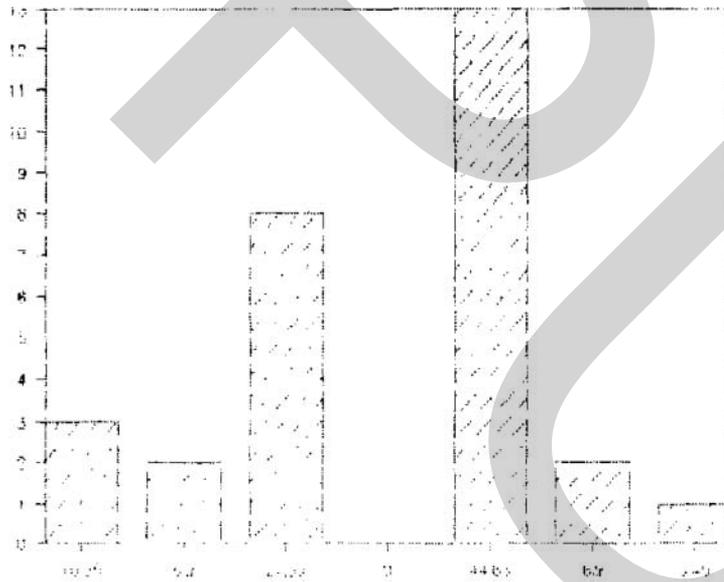
ตารางที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ลักษณะสถานที่ผลิตและจำหน่าย		
	ห้องแถวและเป็นที่อยู่อาศัย	๑๓	๓๓.๘๓
	ตึกแถวเป็นร้านค้า	๘	๒๗.๕๙
	เป็นโรงงานมีบริเวณ	๓	๑๐.๓๕
๒	วิทยฐานะทางการศึกษาของผู้ประกอบการ		
	สูงกว่า ๗.๗ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑๐	๓๕.๕๘
	ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าประถมปีที่ ๗	๙	๓๑.๐๓
	สูงกว่าอาชีวศึกษาถึงปริญญาตรี	๕	๑๗.๒๕
๓	เหตุผลของผู้ประกอบการประกอบอาชีพนี้		
	ตามบรรพบุรุษ	๑๑	๓๗.๙๑
	ศรัทธาในอาชีพ	๘	๒๗.๕๙
	ทำเอง	๕	๑๗.๒๕
๔	ลักษณะการประกอบการ		
	ตัวแทนจำหน่าย	๑๗	๕๕.๖๒
	ผลิตและขายด้วย	๙	๓๑.๐๓
	ผลิตขายส่ง	๓	๑๐.๓๕
๕	รายได้ต่อปีจากการประกอบโต๊ะหมู่บูชา		
	ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท	๑๑	๓๗.๙๓
	น้อยกว่า ๑๐,๐๐ บาท	๙	๓๑.๐๓
	มากกว่า ๕๐,๐๐ บาท	๙	๓๑.๐๓
๖	แนวโน้มของกรประกอบการด้านนี้		
	ไม่แน่ใจ	๑๒	๔๑.๒๘
	จะดีขึ้น	๑๑	๓๗.๙๓
	จะซบเซาลง	๖	๒๐.๖๙

๗	เหตุผลของแนวโน้มการประกอบการค้า ด้านนี้จะดีขึ้น		
	จำนวนความต้องการของผู้สนใจมากขึ้น	๙	๘๑.๕๒
	เศรษฐกิจของประเทศจะดีขึ้น	๑	๙.๐๙
	สินค้ามีความจำเป็นต้องใช้	๑	๙.๐๙
๘	เหตุผลของแนวโน้มการประกอบการ ด้านนี้จะซบเซาลง		
	วัตถุดิบมีราคาสูง	๔	๖๖.๖๗
	จำนวนความต้องการของผู้สนใจน้อยลง	๑	๑๖.๖๗
	สินค้าทั่วไปมีราคาสูง	๑	๑๖.๖๗
๙	การมีเอกสารตำราของผู้ประกอบการ ไม่มี	๒๒	๗๕.๘๖
	มี	๗	๒๔.๑๔
๑๐	แบบโต๊ะหมู่บูชาที่ผู้ประกอบการจำหน่าย		
	หมู่ ๕	๑	๓.๗
	หมู่ ๓	๑๔	๕๕.๕๖
	หมู่ ๙	๑๑	๔๐.๗๔
๑๑	ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพหรือ สืบทอดกันมา		
	ตั้งแต่ ๕ ถึง ๑๐ ปี	๑๑	๓๗.๙๓
	น้อยกว่า ๕ ปี	๔	๑๓.๗๙
	๑๑ ถึง ๒๐ ปี	๔	๑๓.๗๙
๑๒	อาชีพนี้มีส่วนช่วยประเทศด้านใด		
	บำรุงศิลปวัฒนธรรม	๒๕	๓๐.๘๖
	บำรุงรักษาพุทธศาสนา	๒๕	๓๐.๘๖
	พัฒนาสังคมในท้องถิ่น	๑๑	๑๓.๕๘
	สงวนอาชีพนี้ให้กับคน	๑๑	๑๓.๕๘

สรุป ผลการวิเคราะห์สภาพการของภาวะอุตสาหกรรมทำโต๊ะหมู่บูชาจากภาพดังนี้

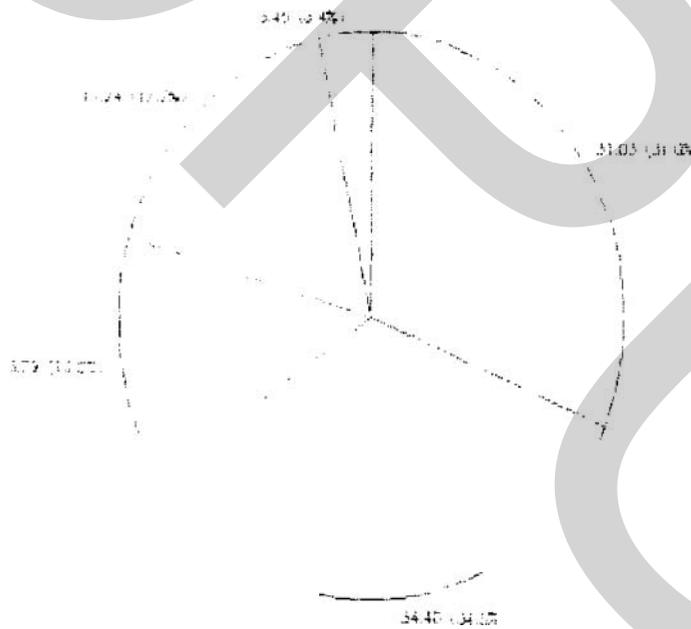
- ๑ โรงงานมีบริเวณ
- ๒ บ้านเป็นหลัง
- ๓ ดึงแถวเป็นร้านค้า
- ๔ ห้องแถวและเป็นที่อยู่อาศัย
- ๕ รวมห้องแถวที่อยู่อาศัยและโรงงาน
- ๖ แยกห้องแถวที่อยู่อาศัยและโรงงาน

ภาพที่ ๑ ลักษณะสถานที่ผลิตและจำหน่าย (จากตารางที่ ๑)

- ๓๕.๕๘ % สูงกว่าประถม ๗ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓
- ๓๑.๐๓ % ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าประถม ๗
- ๑๓.๗๙ % สูงกว่ามัธยมศึกษา ถึง อาชีวศึกษา
- ๑๗.๑๔ % สูงกว่าอาชีวศึกษา ถึงปริญญาตรี
- ๓.๕๕ % สูงกว่าปริญญาตรี

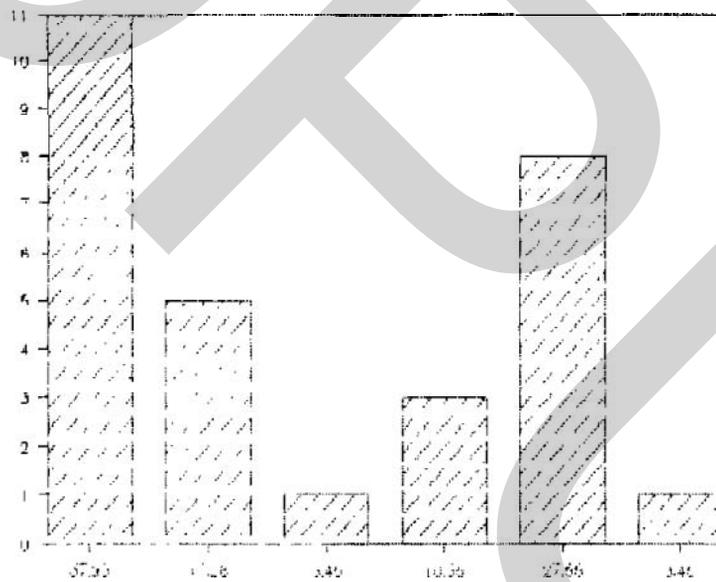
ภาพที่ ๒ ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ (จากตารางที่ ๒)

- ๑ ตามบรรพบุรุษ
- ๓ คนอื่นให้ทำ
- ๕ ศรัทธาในอาชีพ

- ๒ ทำเอง
- ๔ อาชีพดั้งเดิม
- ๖ ขายพร้อมกับสินค้าเครื่องไทยทาน

ภาพที่ ๓ เหตุผลของผู้ประกอบการประกอบอาชีพนี้ (จากตารางที่ ๓)

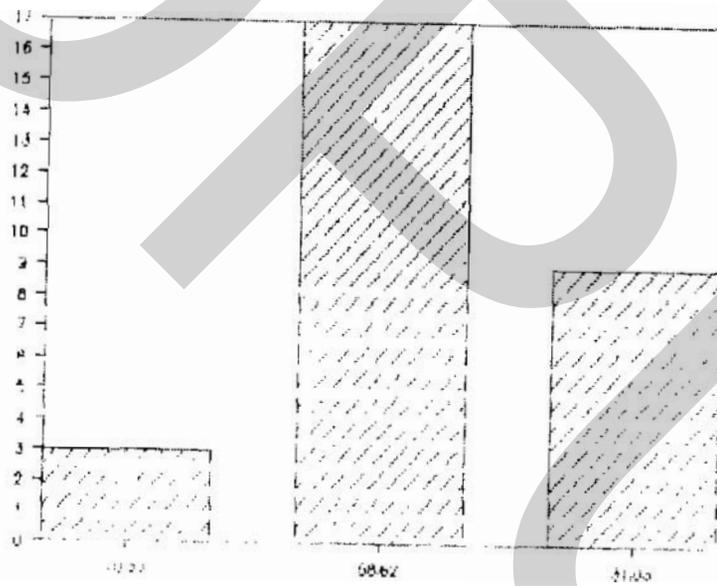

๑ ผลิตภัณฑ์สำเร็จ

๒ ตัวแทนจำหน่าย

๓ ผลิตภัณฑ์ด้วย

ภาพที่ ๕ ลักษณะการประกอบการ จากตารางที่ ๕

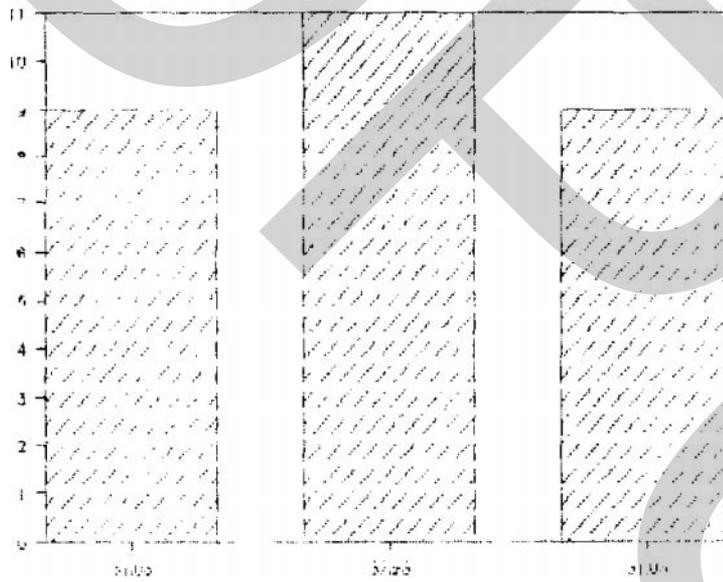

๑ น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท

๒ ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๖,๐๐๐ บาท

๓ มากกว่า ๕๖,๐๐๐ บาท

ภาพที่ ๕ แสดงได้ต่อปีจากการประกอบการโต๊ะหมู่บูชา จากตารางที่ ๕

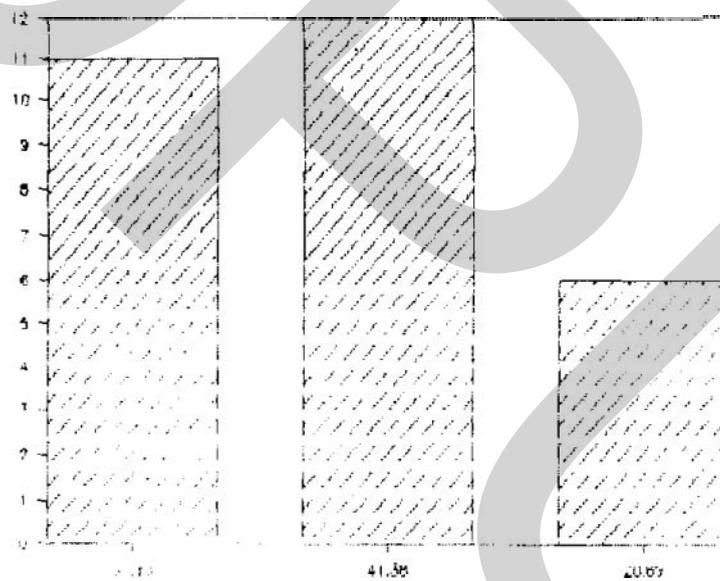

๑ จะดีขึ้น

๒ ไม่แน่นอน

๓ จะแย่กว่าเดิม

ภาพที่ ๑ ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในด้านแนวโน้มของการประกอบการค้าด้านนี้
(แสดงตารางที่ ๑)

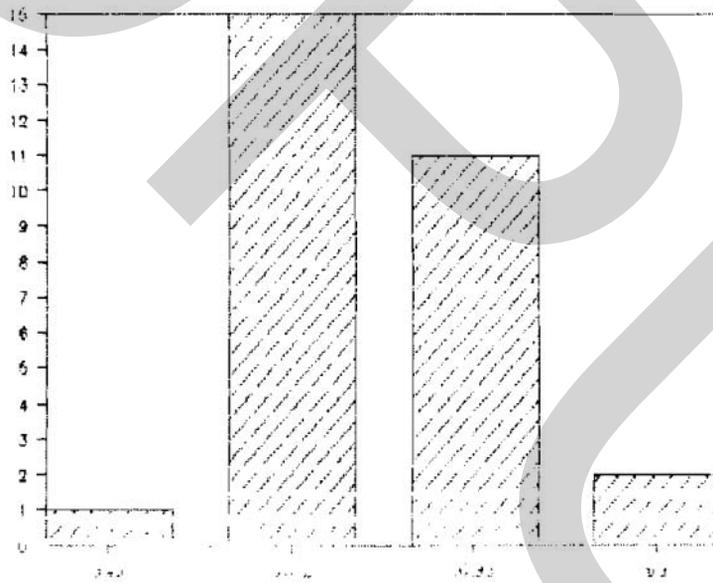
๑ กลุ่ม ๕

๓ กลุ่ม ๕

๑ กลุ่ม ๗

๕ ไม่ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ ๗ แบริเตอร์หมู่บ้านที่มีประกอบกิจการจำหน่าย (จากตารางที่ ๑๐)

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์หมู่บูชา ได้แก่

๑. ปัญหาการตลาด

๑.๑ ปัญหาตลาดในประเทศ

เนื่องจากผลิตภัณฑ์หมู่บูชา เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคซื้อไปเพื่อเป็นส่วนประกอบในการตั้งพระบูชา ในพิธีกรรมทางพุทธศาสนามีค่อนข้างจำกัดเฉพาะผู้ที่นับพุทธศาสนิกชน หรือจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ผู้บริโภคซื้อเนื่องมาจากมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนา เพื่อประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ แม้ว่าประชาชนในประเทศไทยนับถือพระพุทธรูปศาสนาเป็นส่วน แต่จำนวนผู้ซื้อและจำนวนผู้ใช้เป็นปริมาณน้อย เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันยังอยู่ในสภาวะเฟื่องฟูแล้ว และโต๊ะหมู่บูชาไม่ใช่ปัจจัย ๔ ต่อการดำรงชีพจึงยังมีผู้สนใจในการปฏิบัติธรรมมากขึ้นก็ตาม แต่ผู้บริโภคใช้หิ้งพระเป็นส่วนมาก เนื่องจากราคาถูกและประหยัดต่อการใช้ซึ่งมีได้ ในขณะที่โต๊ะกับโต๊ะหมู่บูชามีราคาแพงขึ้น อันเนื่องมาจากราคาวัตถุดิบประเภทไม้มีราคาสูงขึ้นเป็นเพราะขาดแคลนไม้ เป็นผลมาจากป่าไม้ของประเทศไทยถูกทำลายลงมากถึงยังต้องสั่งไม้จากต่างประเทศเข้ามาทดแทน ประกอบกับภาคเศรษฐกิจด้านการซ่อมสร้าง หรือทำเฟอร์นิเจอร์จำเป็นต้องใช้ไม้เพื่อประกอบการมากขึ้นอีกประการหนึ่งด้วย ดังนั้นผู้บริโภคสินค้าประเภทโต๊ะหมู่บูชาจึงยังมีจำนวนจำกัดอยู่

ด้านตลาดการจำหน่ายโต๊ะหมู่บูชาที่มีน้อยเนื่องจากผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตประสบปัญหาในเรื่องราคาไม้และอุปกรณ์ที่สูงขึ้นและขาดแคลนแรงงานระดับช่างฝีมือ เนื่องจากผู้ประกอบการลดราคาต่ำแรงเป็นเหตุให้ปริมาณแรงงานประเภทนี้มีน้อยทั้งช่างฝีมือและช่างประกอบ สินค้าออกสู่ตลาดไม่ดีเท่าที่ควรและขนาดไม่ถูกต้อง อีกทั้งราคาแพง ทำให้สินค้าออกสู่ตลาดน้อยดังนั้นตลาดจำหน่ายยังมีไม่กว้าง แหล่งขายที่รู้จักกันดีคือบริเวณเสาชิงช้ากรุงเทพมหานคร

๑.๒ ปัญหาตลาดต่างประเทศ

โต๊ะหมู่บูชาซึ่งไม้เป็นที่น่าสนใจแพร่หลายของบุคคลทั่วไปในต่างประเทศและผู้ผลิตในต่างประเทศมีน้อยมาก ดังนั้นจึงไม่ประสบปัญหาด้านการแข่งขันในตลาดต่างประเทศกับประเทศอื่น

๑.๓ ปัญหาการจ้างงาน

เนื่องจากอุตสาหกรรมโตะหมู่ชามีผู้ผลิตไม่มากนัก เมื่อความต้องการของตลาดไม่เพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับประชากร ทำให้ผู้ผลิตประสบปัญหาในการจ้างงาน กล่าวคือ มีภาวะแข่งขันและภาวะตัดราคากัน ผู้ผลิตพยายามลดต้นทุนด้วยการลดค่าจ้างแรงงาน ทำให้ได้แรงงานในระดับที่มีฝีมือน้อย มีผลต่อคุณภาพสินค้าต่ำ ขณะเดียวกันผู้ซื้อมักจะเลือกซื้อเพราะเห็นว่าราคาต่ำเมื่อซื้อแล้วนำไปใช้จึงทราบถึงคุณภาพที่ผู้ซื้อไม่มีความนิยม

๑.๔ ปัญหาด้านราคา

เนื่องจากภาวะขาดแคลนไม้และไม้มีราคาสูงขึ้นทำให้โตะหมู่ชามีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นความต้องการใช้โตะหมู่ชาก็ถูกนำมาใช้น้อยลง หันไปใช้ทดแทนซึ่งเหมาะสมกว่าเพราะที่วางน้อยกว่าและประหยัดเงินได้มากกว่า อันเป็นผลให้อุตสาหกรรมประเภทโตะหมู่ชาไม่เติบโตเท่าที่ควร

๒. ปัญหาการผลิต

การผลิตโตะหมู่ช่า จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น จังหวัดอยุธยา มีหลายหมู่บ้านที่ประกอบการผลิตโตะหมู่ช่าเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว ส่งเข้าสู่อู่ร้านจำหน่ายในกรุงเทพฯ ให้ทำต่อในส่วนของการตกแต่งให้สวยงาม การผลิตมีทั้งทำสืบต่อกันมา หรือเพิ่งเริ่มต้น จึงเป็นปัญหาบ้างเกี่ยวกับช่างฝีมือ เพราะขาดความชำนาญ การผลิตโตะหมู่ช่าเพียงอย่างเดียวตั้งแต่เริ่มต้นจนเป็นโตะหมู่ช่าสำเร็จทั้งหมด เพียงแต่ยังไม่มีการพัฒนาแลกเปลี่ยนหรือลงรักปิดทอง ส่วนอุตสาหกรรมในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ จะผลิตทั้งโตะหมู่ช่าและสินค้าอื่นด้วย เช่น กีบศร โตะ แก้วลิ ทำให้มีปัญหาการผลิตไม่ทันความต้องการจึงต้องเร่ง ทำให้คุณภาพด้อยลงไป เนื่องจากการผลิตโตะหมู่ช่าจำเป็นต้องอาศัยช่างที่มีความชำนาญ ถ้าการตกแต่งให้สวยงามและต้องใช้เวลานานในการทำ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนช่างฝีมือในครัวและสลักลาย ประกอบกระแส ปัจจุบันยังขาดแรงงานประเภทนี้ ไม่มีสถาบันการศึกษาที่สอนเกี่ยวกับการทำโตะหมู่ช่าโดยตรงจะเป็นการเรียน โดยการถ่ายทอดความรู้เฉพาะส่วนในครอบครัวที่สืบทอดต่อกันมา หรือ เรียนรู้จากการฝึกฝนจากการทำงานที่ทำมานาน เป็นต้น

๓. ปัญหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบพวกไม่มีสี ไม้เนื้อแข็งทุกชนิดหายาก มีราคาสูงขึ้น เป็นผลมาจาก
ป่าไม้ถูกทำลายมาก ไม้มีจำนวนน้อยลง และไม้ถูกนำมาใช้ในการก่อสร้างอาคารที่
ผิดกติกา เศรษฐกิจเริ่มตกต่ำ ทำให้เกิดการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมประเภทนี้
ชะงักลงไปในช่วงสั้น ผู้ผลิตไม่สามารถผลิตได้ตามต้องการ

นอกจากนี้วัตถุดิบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการผลิตโต๊ะหมู่บูชา เช่น
ทองคำ เปลว รั้ว แดง กระจก หินอ่อน กระจกเซรามิก กระจกสี ฯลฯ มีราคาสูงขึ้น
ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ราคาจำหน่ายจึงสูงขึ้นด้วย

บทที่ ๕
สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การทำโตะหมู่บูชา เป็นอุตสาหกรรมภายในครอบครัวที่ทำกันมาช้านานส่วนใหญ่ทำตามบรรพบุรุษสืบต่อกันมา เป็นอุตสาหกรรมที่เริ่มจากความศรัทธา ในบุคคล ศาสนา ซึ่งต่อมาใช้โตะหมู่บูชา เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในพิธีทางพุทธศาสนาที่ จะขาดไม่ได้ การทำโตะหมู่บูชาที่นิยมกันมากคือ โตะหมู่บูชา หมู่ ๕ - ๗ - ๙ ที่มี ขนาดแตกต่างกันไปตามความพอใจของผู้ใช้และใช้ในโอกาสต่าง ๆ ทางศาสนพิธี อุตสาหกรรมโตะหมู่บูชาสามารถทำรายได้ดีให้กับผู้ประกอบการ และผู้จำหน่ายในแต่ละ ปี อีกทั้งอุตสาหกรรมประเภทนี้ มีส่วนช่วยในการส่งเสริม รักษาศิลปวัฒนธรรมและ ศาสนพิธีในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ช่วยบรรเทาสิ่งหมกหมองที่ติด อยู่อย่างปกติสุข มีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้คนไทยมีงานทำที่เป็น สิริมงคลด้วย จึงนับว่าโตะหมู่บูชาเป็นศรัทธาอุตสาหกรรมที่ควรได้รับการสนับสนุน จากทุกฝ่าย เพื่อให้โตะหมู่บูชาดำรงอยู่คู่กับพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้อุตสาหกรรมประเภทนี้มีตลาดรองรับที่ดีต่อไป จึงสมควรที่ทุกฝ่ายควรให้ความสนใจและสนับสนุนตามความเหมาะสมต่อไป

๑. ด้านการตลาด

โตะหมู่บูชาไม่ใช่สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ที่ทุกคนทุกบ้านต้อง มีประจำบ้านผู้ที่มีความสามารถหรือกำลังเงินซื้อจึงสามารถซื้อไว้ประจำบ้านได้ ส่วน หน่วยงานและสถานศึกษาทั้งรัฐและเอกชน จำเป็นต้องมีโตะหมู่บูชาไว้ประจำห้อง น้อย ๑ ชุด เพื่อใช้ในการประกอบพิธีทางพุทธศาสนา และเป็นสิ่งจำเป็นของวัดทุก วัดจะเห็นได้ว่าตลาดจำหน่ายโตะหมู่บูชาจะอยู่ในวงจำกัด เมื่อซื้อแล้วก็ไม่ต้องซื้ออีก สามารถเก็บรักษาไว้ได้นานไม่เสื่อมสภาพ จำนวนผู้ซื้อจึงมีไม่มากนัก นอกจากนี้การซื้อ ขาโตะหมู่บูชาที่เชื่อมอยู่กับเศรษฐกิจของประเทศด้วยในแง่เศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่ที่เห็น การตลาดและจำหน่ายโตะหมู่บูชาจะติดตาม หน่วยงานของรัฐที่

เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างอาคารสาธารณะที่ควรมีพื้นที่ว่างสำหรับจอดรถจักรยานยนต์ไว้ให้ มีพื้นที่ว่างสำหรับอาคารพาณิชย์ในเขตต่างประเภท สิ่งแวดล้อมการตั้งออกโดยเฉพาะประเภทที่นิยมคือบุคคลที่อาศัย เช่นเดียวกับประเทศไทย เช่น อินเดีย ศรีลังกา บังกลาเทศ กัมพูชา เป็นต้น ตลาดภายในประเทศควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของอาคารที่ใช้โต๊ะหมู่บูชาให้มากขึ้น เช่น จัดให้มีตลาดใต้โต๊ะหมู่บูชา ประตูตลาดใต้โต๊ะหมู่บูชาที่ต่าง ๆ ใต้เงา เป็นต้น

การจำหน่ายโต๊ะหมู่บูชาจะจำหน่ายได้เร็ว ง่ายในวันในช่วงเทศกาลทางพุทธศาสนา เช่น กลีวัน วันออกพรรษา การจำหน่ายจะดีถ้าปกติ เนื่องจากไม้สักและไม้เนื้อแข็ง มีราคาแพงและหายาก หากผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนวัสดุดิบ จากไม้เนื้อแข็ง เป็นไม้ประเภทอื่นที่มีความมั่นคง แข็งแรงและราคาถูกลงแทนได้ เช่น ไม้กระถิน ไม้มะขาม เป็นต้น และเห็นความประณีต สวยงาม เมื่อตั้งดูความสนใจ ทำให้โต๊ะหมู่บูชาที่มีราคาถูกลง และจะเป็นที่นิยมของประชาชนมากขึ้นด้วย

๓. ด้านการผลิต

การผลิตโต๊ะหมู่บูชาจะกำหนดกันมาแต่อดีต อาจารย์สุพรรณ ไชยสิทธิ์ อาจารย์ประจำศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยศึกษากล่าวว่า ไม้มีหลักเกณฑ์แปดประการเกี่ยวข้องกับขนาดของโต๊ะหมู่บูชาแต่ละหมู่ จึงพบว่าขนาดของโต๊ะหมู่บูชาในท้องตลาดไม้เท่ากัน เช่น โต๊ะหมู่ ๙ จะมีทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็หมู่ ๙ ขนาดใดก็ตาม จะมีจำนวนโต๊ะทั้งหมด ๑๐ ตัว รวมทั้งฐานของโต๊ะอีก ๑ ตัว หมู่ ๙ หมู่ ๘ ก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นการผลิตโต๊ะหมู่บูชาแต่ละหมู่ จะมีขนาดไม้เป็นมาตรฐานแน่นอนตายตัว เช่น บาดร จิวร ขึ้นอยู่กับแหล่งการผลิตแต่ละแหล่งและผู้ที่สั่งทำโดยทั่วไปในการซื้อขายจะเรียกขนาดโต๊ะเป็นหน้าโต๊ะ เช่น โต๊ะหมู่ ๙ หน้า ๑๐ หมายถึงความยาวของตัวโต๊ะตัวที่สั้นที่สุดมีขนาด ๓๐" การไม้กำหนดขนาดของโต๊ะให้แน่นอนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ก็เป็นผลดีต่อผู้ซื้อที่สามารถเลือกซื้อขนาดของโต๊ะหมู่บูชาตามความเหมาะสมของพื้นที่ และความจำเป็นในการใช้ หากจะมีการกำหนดขนาดของโต๊ะหมู่บูชาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ก็เป็นการดีต่อผู้ผลิตที่สามารถผลิตได้สะดวก รวดเร็ว และสิ้นเปลืองน้อยกว่าด้วย

ในการผลิตจำ เป็นต้อง ศึกษางานที่มีฝีมือและมีความชำนาญ สำหรับช่างที่มีความชำนาญและมีฝีมือ ควรเปิดใจให้กว้าง ฝึกอบรม ท้าเปิดสอนและสะสม เช่นเดียวกับช่างอื่น เช่นช่างอื่น เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนช่างฝีมือและทำให้เกิดสภาพผล ผลิตโต๊ะหมู่บูชา

ใช้วัสดุคุณภาพดี

เพื่อส่งเสริมสินค้าป่าชายเลนที่รัฐบาลควรให้ความสนใจและส่งเสริมการผลิตให้มากขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ปรับปรุงตัดเย็บปลอกผ้าเอาวัสดุดีประเภทอื่นมาใช้แทนไม้ เช่น ใช้อัลลอยด์ และกระจก เพื่อลดปัญหาการกัดกร่อนผ้าที่ใช้ไม้ให้เนื่อยลง

ในด้านการลงทุน ผู้ประกอบการบางรายเปลี่ยนไปลงทุนด้านอื่น เนื่องจากปัญหาต่างๆ เช่น วัสดุมีราคาสูงขึ้น ต้นทุนใช้เงินทุนมาก การตลาดไม่ดีเท่ากับการลงทุนด้านอื่น ซึ่งทำรายได้มากกว่าการจำหน่ายโต๊ะหมู่บูชา ส่วนผู้ประกอบการที่ศรัทธาในอาชีพนี้และสืบทอดอาชีพนี้มา รัฐบาลควรจัดสรร เงินทุนให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อช่วยให้ราคาโต๊ะหมู่บูชาไม่ราคาถูกลง และผู้ประกอบการสามารถรักษาอุตสาหกรรมการทำโต๊ะหมู่บูชาไว้ได้ต่อไป

๓. ด้านการส่งเสริมการใช้โต๊ะหมู่บูชา

ปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับโต๊ะหมู่บูชาน้อย เพราะนอกจากโต๊ะหมู่บูชาจะมีราคาแพงและไม่ใช้สิ่งของจำเป็นในการดำรงชีวิตแล้ว โต๊ะหมู่บูชามีลักษณะเฉพาะตัวที่ยังคงรักษารูปแบบเดิมอยู่ วัสดุที่ใช้มีความแข็งแรง คงทน มีอายุการใช้งานนานเมื่อซื้อมาใช้ภายในบ้านจะนำมาตั้งอยู่กับที่ เป็นเวลานานไม่เกิดความเสียหาย โต๊ะหมู่บูชาจึงไม่ได้รับความสนใจมาก ไม่ต้องซื้อหากมาทดแทนตลอดเวลา นอกจากผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับพระพุทธรูป พระเครื่องบูชา จะให้ความสนใจโต๊ะหมู่บูชาด้วยการส่งเสริมการใช้โต๊ะหมู่บูชา ควรที่จะส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญของการใช้โต๊ะหมู่บูชา เช่น การจัดประกวดโต๊ะหมู่บูชา จัดโต๊ะหมู่บูชาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโต๊ะหมู่บูชา สักตมทราบความรู้การจัดโต๊ะหมู่บูชาในสถานศึกษา โรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยหน่วยงานของรัฐและเอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดโต๊ะหมู่บูชา เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนหันมาใช้โต๊ะหมู่บูชาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลต่ออุตสาหกรรมโต๊ะหมู่บูชาและรักษาคุณค่าวัฒนธรรมไทย

บทผนวก

งานพระราชพิธีและรัฐพิธี

ตามที่ กปรักษาว่าแก้มพระราชพิธี กำหนดเสนอไว้มีดังนี้

ข้อ ๑. พระราชพิธี คือ งานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดจัดขึ้นตามประเพณี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอื่น ๆ หรือโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ไปปฏิบัติพระราชกรณียกิจงานพระราชพิธีนั้นแทนพระองค์ โดยสำนักพระราชวังรับพระราชโองการออกกฎหมายกำหนดการ หรือออกกฎหมายสั่ง

๑/๑ งานพระราชพิธีที่กำหนดไว้เป็นประจำ เช่น

- พระราชพิธีบวงสรวงสิ่งเรอพระสยามเทวาธิราช
- พระราชพิธีสังเวยพระป้าอ ที่พระราชวังบางปะอิน
- พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลมาฆบูชา ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- พระราชพิธีจุดเทียนพรรษาถวายฟุ่มเข้าพรรษา ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- พระราชพิธีเสด็จฯ ถวายน้ำพระกฐินหลวง
- พระราชพิธีเสด็จฯ ทรงเป่าขลุ่ยเครื่องทรงฤดูฝน-หนาว-ร้อน ตามฤดูกาลแก่พระพุทธรูปกรมฉวีรัตนปฎิมากร
- พระราชพิธีสงกรานต์ ในพระบรมมหาราชวัง
- พระราชพิธีฉัตรมงคล ในพระบรมมหาราชวัง
- พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
- พระราชพิธีบั้งไฟพญานาค ที่ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ที่ท้องสนามหลวง
- พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันปิยมหาราช ๒๓ ตุลาคม ที่ในพระบรมมหาราชวัง งานถวายบังคมพระบรมรูป รัชกาลที่ ๙ เป็นงานรัฐพิธี

๑/๒ การพระราชพิธีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำแทนที่เดิม
โอรสฯ เช่น

- พระราชพิธีที่ทรงทำพระบรมศพ-พระศพพระบรมวงศ์-สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- ฉลองพระชันมายุสมเด็จพระบรมวงศ์
- พระราชพิธีสมโภชขึ้นพระอู่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา หรือพระเจ้าน้องนางเธอ
- พระราชพิธีสมโภชขึ้นระวางช้างสำคัญ

๑/๓ งานที่คณะรัฐมนตรีมีความประสงค์ขอร้องราชทานให้ทำแทนเป็นการ
พระราชพิธี เช่น พระราชพิธีฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

- งานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันพระบรมราชสมภพ
รัชกาลที่ ๓ บวชครบ ๒๐๐ ปี
- งานพระราชพิธีฉลองลายสีลไทย ๗๐๐ ปี
- งานพระราชพิธีสังคายนาพระธรรมวินัย พระไตรปิฎก ที่
พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- งานพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ และถวายบังคม
พระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๗
- ฯลฯ

ข้อ ๒. รัฐพิธี

- ถึงงานฝ่ายรัฐ ได้แก่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ทำแทนที่ เป็นรัฐพิธี จัดงาน
เช่น ฉลองต่าง ๆ หรือจัดเป็นวันสำคัญระดับชาติ เช่น วันพระ
พระบรมราชานุสาวรีย์ บุคคลสำคัญ กล่าวคือเป็นงานของรัฐโดย
คณะรัฐมนตรี กระทรวงทบวงกรมเป็นเจ้าชองหรืองานที่ส่วน
ราชการต้องกันจัดขึ้น เป็นเจ้าชองงานโดยได้รับอนุมัติมอบหมายจาก
คณะรัฐมนตรี การนี้ จะถวายบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว องค์พระราชาธิบดีไทยไปทรง ปราบระชาชน หรือมิได้ถวาย
บังคมทูลเชิญเสด็จ ฯ ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นงานรัฐพิธี เช่น

- ๗/๑ - งานสโม่ส่วสัณปีบวต เป็นองเิมพระราชพิธีมีัตตรมณฑล พระราชพิธี
เจ็ดวันประชันมโหรี
- งานเสด็จ ๓ ตำรวจพลสวนวันามตอ ภัทราธิศึกษาพระองค้หรือคอง
ทัพไปถ
- งานเฉลิมฉลองที่ระลิกการตรวจบางกรม
- งานถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์รัชการที่ ๖ ครัายวัน
สวรรคต
- งานถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์รัชการที่ ๕ วันเปียมทหารราช
- งานถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราช
- งานถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- งานถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอด
ฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลิกมหากักร
- งานเสด็จ ๓ พระราชทานเพลิงทหาร ตำรวจ พลเรือน ที่เสีย
ชีวิตในการปกป้องบ้านเมืองจากผู้รุกราน - ก่อหารราช - เช่นที่
เมรุวัดพระศรีมหาธาตุ
- งานที่กระทรวงทบวงกรมหรือมหาวิทยาลัย กรายบังคมทูลเชิญ
เสด็จ ๓ พระราชทานปริญญาบัตร เปิดอาคาร - สถานศึกษา
- ฯลฯ

ข้อ ๓. ไม้ไผ่ซึ่งามพระราชพิธีแต่เป็นงานรัฐพิธี โดยราชการส่วนท้อ วถินหรือ
กระทรวง ทบวง กรม จัดขึ้นโดยอนุโคมในโอกาสของงานพระราชพิธีที่
โปรดเกล้า ๓ ใก้มีขึ้นเป็นประเพณี

- ๓/๑ - งานพิธีต่าง ๆ ที่กระทรวงทบวงกรม หรือราชการท้องถิ่นกราบ
บังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเน
ไปทรงเป็ยประธาณ หรือโปรดเกล้า ๓ ใก้มีทงพระองค้ กรายเช่น
นี้ถือว่า เป็นงานรัฐพิธี
- ๓/๒ - งานที่เอกอภค คณะบุคคล หรือรัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐ มีจะ
เสด็จ ๓ ถือหาได้ว่าไม้ไผ่ งานรัฐพิธี

ข้อ ๘. กิจกรรมในชั้นเรียนการอ่าน ในส่วนที่รัฐจัด และกระทรวงมหาดไทยจัดหรือ
ส่วนที่กระทรวงมหาดไทยจัดหรือราชการท้องถิ่นจัดขึ้น เช่น การถวายบังคมพระ
บรมราชาสามสัปดาห์นี้ เป็นรัฐพิธีเพราะจัดตามมติของคณะรัฐมนตรี

หมายเหตุ งานพระราชพิธีนี้และรัฐพิธี ตามปกติจะมีการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาตามปกติ
อยู่แล้ว

การปฏิบัติศาสนพิธีในงานทำบุญมงคล

มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑. นิมนต์พระสงฆ์ ๑ รูป เพื่อเจริญพระพุทธานุสสติ ถวายภัตตาหารเช้าหรือเพล
๒. จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๕ หรือ ๗ หรือ ๙ ตั้งหมู่ได้เฉพาะข้อมพระพุทธรูป ๑ องค์ และเครื่องสักการบูชาดอกไม้และธูปเทียน พร้อมทั้งตั้งเครื่องเทียนและเครื่องธูปเทียน ดอกไม้ ภาชนะน้ำมนต์ เทียนน้ำมนต์สวยสักการะ ถ้ามีเงินให้เตรียมเครื่องเงินไว้ด้วย
๓. บูชาสังฆะที่นั่ง ๗ ชุด พร้อมด้วยกาะโกน น้ำวุ้น น้ำชา ๗ ชุด
๔. เมื่อพระสงฆ์มาถึงประธานนำร้องนำชาแล้วพิธีกรให้เทียบชั้นวงแก่ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยแล้ว
๕. พิธีกรอาราธนาศีล ๕ ว่า
มะยัง กัณเต วิสุัง วิสุัง จักขะนัตถายะ ติสระเณนะ สะหะ ปิญจะ
สีลานี ขาจามะ
กุตติยัมปิ มะยัง กัณเต วิสุัง วิสุัง จักขะนัตถายะ ติสระเณนะ
สะหะ ปิญจะ สีลานี ขาจามะ
ตะติยัมปิ มะยัง กัณเต วิสุัง วิสุัง จักขะนัตถายะ ติสระเณนะ
สะหะ ปิญจะ สีลานี ขาจามะ
พระสงฆ์ผู้เป็นประธานให้ศีล ๕ ผู้รับศีลว่าตามพระสงฆ์ว่า
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต ภะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต ภะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต ภะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
พุทธัง สาระสัง คัจฉามิ
ธัมมัง สาระสัง คัจฉามิ
สังฆัง สาระสัง คัจฉามิ
กุตติยัมปิ พุทธัง สาระสัง คัจฉามิ
กุตติยัมปิ ธัมมัง สาระสัง คัจฉามิ
กุตติยัมปิ สังฆัง สาระสัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ พุทธัง สาระสัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระสัง คัจฉามิ

ตะต๋อมีปี สัจจะดี สงระดัง ตั้ชอามี

เพราะว่า ตั้สงระดังตะต๋อมีดี มีผู้ตั้ง ผู้รับสัจว่า อามะกับเต
พระให้ตีสักว่า

๑. ปาณาติปจดา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๒. อะทินนทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๓. กามเมสุมิถจาจจาเว เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๔. มุสาวาจา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๕. สุขวามระยะมิชชระปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

เพราะว่า อิมามี ปัญหะสิกขาปะทานิ สี่เลนะสุตะตังขันติ สี่เลนะโปกตะ
สัมปะทวา สี่เลนะ มีพุดตังขันติ ตั้สมา สี่จิง วิโรชระเอ

ผู้รับสัจว่า สาธุ กันเต

๖. พัตถักร อารชาธนาพระปริตต์ว่า
 - วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิกขิยา
สัพพะทุกขะวินาสาเยะ ประจิตตัง พรุคะ มังคะดัง
 - วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิกขิยา
สัพพะภะยะวินาสาเยะ ประจิตตัง พรุคะ มังคะดัง
 - วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิกขิยา
สัพพะโรคะวินาสาเยะ ประจิตตัง พรุคะ มังคะดัง

ต่อจากนั้นพระสงฆ์เจริญพระพรหมมัตต์ เมื่อพระสงฆ์สวดถึงบทมงคลสูตรขึ้นบท
อะสเวณา ฯลฯ พัตถักรให้เทียบชนวน ประธานจดเทียบน้ำมนต์ด้วยกหมือน้ำมนต์ประ
เคนพระสงฆ์ ตั้เป็นประธานเมื่อพระสงฆ์สวดถึงบท พาหุง ประธานหรือเจ้าอาวาส
ถวายข้าวพระพรช ๑

๗. เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพรหมมัตต์จบแล้ว ประธานในพิธีหรือเจ้าอาวาส
ประกาศนัตตาทหารตาดำ ถักนพระยันต์ด้วยขณอกแล้วประเคนแหวน พระสงฆ์ฉันเสร็จ
แล้วถอนออกหมด

๘. ประธานในพิธีและเจ้าอาวาสถวายเควี่องไขยกทานและใบปลิวาจรณาปัจจัจ
๕ คือ จันยานเงิน ถักววยพระสงฆ์เสร็จแล้ว

๙. พระสงฆ์สาวกอุปัชฌายาที่ เสด็จไป เจ้าภาพภรรยาที่ เสด็จออกจากที่ ภรรยา โดยตั้งจิตอธิษฐานแบ่งส่วนบุญที่ตนทำแก่ผู้มีพระคุณแก่ญาติทั้งหลายทั้งที่มีชีวิต อยู่และล่วงลับไปแล้ว บัญชีภรรยาแล้วให้เข้าไปแจกแก่ญาติที่จรดต้นไม้

๑๐. พระสงฆ์พร้อมทั้งพระพุทธรูปที่ตนทำร่วมกับผู้มีพระคุณและถ้ามีเงินก็ให้เงินที่ ประสงค์ที่ เหมาะสมหรือที่ท้องเป็นเสด็จพิธีทำบุญ

ถ้ามีเทศนา พิธีกร อาราธนาเทศน์ ว่า

พรหมมา จะโลกาติปะตี สหัมปะตี
กัตถัญชะตี อันทิวะรัง อะยาจะถะ
สันตีชะ สัตตวาปะระชะชังคะ ชาตिका
เทเสตุ รัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง

พระเทศนาจบแล้วเจ้าภาพถวายเครื่องไทยธรรม เสด็จกลับและอุปัชฌายา เจ้าภาพ ภรรยา เป็นเสด็จพิธีทำบุญ

งานแกะสลักทำโต๊ะหมู่บูชา

(ช่าง พชรวิ) ผู้สัมภาษณ์

- ประวัติ - ชื่อ นายสุชิน ประสพผล เกิดเมื่อ พ.ศ.๒๕๘๕ ที่บ้านเลขที่ ๔๘ หมู่ ๕ ต.บ้านใหม่ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
- การศึกษา - จบการศึกษาระดับชั้น ป.๕ แล้วไม่ได้ศึกษาต่อเพราะฐานะทางบ้านไม่อำนวย
- พี่น้อง - มีทั้งหมด ๖ คน ชาย ๕ คน หญิง ๑ คน เป็นคนที่ ๒
- ที่อยู่ปัจจุบัน - ต.๒๑/๓๑ หมู่ ๒ ต.ท่าวาสุภัก อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
- อายุ - ปัจจุบันอายุ ๕๐ ปี
- ครอบครัว - สมรสกับภรรยาชื่อ นางละออ ประสพผล มีบุตรด้วยกัน ๑ คน เป็นบุตรสาว
- อาชีพปัจจุบัน - ช่างแกะสลักไม้ ส่วนใหญ่เป็นงานรับจ้าง และรับทำงานใหญ่ ๆ

ประวัติการทำงาน

เมื่อจบการศึกษา ป.๕ แล้ว จึงได้ไปศึกษาอยู่กับอาจารย์ไสว เตชศรี ในระยะแรก แล้วหลังจากนั้นจึงมาเรียนกับ ม.ล.จรรยา เนื่องจากความชำนาญ และประสบการณ์ที่ได้ทำเรือนมา ความรู้ จึงประกอบอาชีพมาเรื่อยๆ เรืองรุ่งอย่าง ช่างชาวบ้าน

วัสดุ (การได้มา)

- ไม้ที่ซื้อตามโรงเลื่อย ในกรณีรับจ้างทำ ไม้ที่ใช้ก็คือ ไม้สัก มาจะยะ หลังใช้ไม้เบญจพรรณ และไม้อื่นๆ ถ้ากรทำงานของวัดก็จะใช้ไม้ของวัด

ประเภท - มีหลายประเภท เช่น โต๊ะหมู่บูชา(ส่วนใหญ่) ธรรมมาศเทศน์ เครื่องลางทองทุกชนิด ตู้พระธรรม โต๊ะรับน้ำ เป็นต้น

ขั้นตอนการทำงาน

๑. ปูรองตัวไม้ขึ้นมา เป็นหุ่นก่อน
๒. วาดลายลงบนกระดาษแข็ง
๓. นำลายติดกับตัวไม้ที่เป็นหุ่น ลงมือแกะตามลายที่ละด้าน เรียงอีก ๓ อย่างว่าฉลุฉลุ

จับตอบลวกรแกะ

๑. ว่างหาย
๒. ดอกเดียว ๓ มีแต่ดอก
๓. เขี้ยวร้อง เรียกว่า แด
๔. ตอแดงลาย
๕. ตอแดงสี โดย - ทาน้ำมัน
- ทาแอลกอฮอล์ หรือ ย้อมสี

ถ้าเป็นของวัด จะปิดทอง ลงรัก และประดับกระจกสี การประดับ
กระจกจะใช้รักลง (สมัยก่อน) ปัจจุบันใช้กาวลง

ลาวตลาบ

- ตอบลวกรจะเป็นการขายส่งก่อน จากนั้นจึงเริ่มขายทั้งส่งทั้งปลีก ทั้งมีถิ่น
อยู่ที่ถ้ำการจ้าง

ของงามที่เล่น

- งานเรือพระ แก้วไฟพระฤกษ์ จ.สงขลา
- งานราชาสารดี แก้วไฟพระฤกษ์ จ.ลพบุรี

หนังสืออุทิศ

๑. กรมหลวงฟ้าสักดา , ศาส์สนปฏิปัตติ
๒. คณะราชครู , ประเพณีและพิธีสำคัญของไทย เสริมวิทยามหาศาล กท. ๒๕๒๒
๓. ประยูรศักดิ์ หลงสัมพันธ์ , พิธีต่าง ๆ ธรรมบรรณาการ กท. ๒๕๑๑
๔. ชงทอง วัชรราชสุ , ของสวยของดีตั้งแต่ต้นน้ำจรดปากน้ำเจ้าหลาง
อักษรสมัยปีที่ ๒๕๒๙
๕. อรรถวิมลโมลี , ระเบียบปฏิบัติของชาวพุทธ วัดเบญจมบพิตร กท.
๖. แนวทางการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ พิมพ์ ๒๐๐ ปี รัตนโกสินทร์
๒๕๒๕
๗. พระธรรมไตร , คู่มือพุทธมามกะ
๘. พระธรรมวโรดม (แข็ง อุตตโม) สวดมนต์แปล จิตราชาธิวาส
๙. ติคุณ มณีวิสัย , พระพทธศาส์นาสำหรับประชน เล่ม ๓ ตอน ๓ กรมหลวงฟ้าสักดา
กระทรวง ศึกษาธิการ ๒๕๒๗
๑๐. เพลินพิศ คำรา , เครื่องนมัสการและโต๊ะหมู่บูชา พิมพ์ในงานพระศพ กท.
เพลิงพิศ พระราชบุุทธิภูมิ อภิศรรจร กรมศิลปากร กท. ๒๕๓๓
๑๑. วิชัย สัตย์ชานนท์ , สัธิตการจัดโต๊ะหมู่บูชา
๑๒. สันต์ กิ่ง , ศาส์สนพิธี จัดบวชนิเวศ กท.
๑๓. สมเด็จพระธาตดารงวร ชานภาพ , อธิบายเครื่องบูชาและตำนานโต๊ะเครื่องบูชา
พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน ฌาปนกิจศพ นายสิทธิ์ สีขาวสาร ตุลาคม ๒๕๐๕
๑๔. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ , ตำนานเรื่องเครื่อง
โต๊ะและถ้วยปี่ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายมงคล อ่องจรัส
กมลภาพัณฑ์ ๒๕๑๔
๑๕. สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ , วิธีไหว้ ๕ ครั้ง จัดเทศน์วันท้าวเส
๑๖. สภากรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๖ , เครื่องบูชา หน้า ๓๓๕๒-๓๓๕๔
เรื่องธรรม กท. ๒๕๐๗ - ๐๘